

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

Ἐγκράτειαν ἄσκει
τούτων :
κέρδους,
ὀργῆς,
ἡδονῆς,
λύπης.

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

ΕΤΟΣ 22ον

ΤΕΥΧΟΣ 121

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ — ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1977

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» (Δραγατσανίου 6)
Δευτέρα - Τετάρτη - Παρασκευή 9.30 — 12.30, τηλ. 32.46.837

Annie Besant	Μελέτη ἐπὶ τῆς Συνειδήσεως	δεμ.	120
C. Leadbeater	Σ' ἐκείνους ποὺ πενθοῦν		10
Besant - Leadbeater	Ἡ Ἀτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ		150
N. Sri Ram	Προσέγγισις πρὸς τὴν Πραγματικότητα		30
»	Αἱ βαθύτεραι ὄψεις τῆς Ζωῆς		30
»	Εἰς ἀναζήτησιν τῆς Σοφίας		50
Ed. Arnold	Τὸ Φῶς τῆς Ἀσίας		50
Irving S. Cooper	Ἡ Μετενσάρκωσις		80
Βενετοῦ — Ἰλαρίωνος	Φῶς στὴν Ἀτραπὸ		30
Krishnamurti	Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου (ἔκδ. 1966)		30
»	Στοχασμοὶ πάνω στὴ ζωὴ (Α' σειρά) δεμ.		210
»	Στοχασμοὶ πάνω στὴ ζωὴ (Β' σειρά) »		210
»	Ἐλευθερία, ἀρχὴ καὶ τέλος »		210
»	Ἐκπαίδευσις καὶ σημασία ζωῆς		80
»	Στὴ σιγὴ τοῦ Νοῦ		120
»	Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς ἀλλαγῆς		120
Ἄντ. Ἀδριανόπουλος	Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ Ζωὴ		150
»	Ἀρχαῖοι Ἑλληνες Φιλόσοφοι		200
»	Οἱ Νόμοι τῆς Ζωῆς		100
K. Κιτρινιάρη:	Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεύς		60
Γεώργ. Μαλτζός	Τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια		50
K. Μελισσαροπούλου	Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς ἄδ. 40, δεμ.		70
»	Μελετήματα ἄδ. 90, δεμ.		120
»	Εἰσαγωγὴ στὴ Θεοσοφία ἄδ. 100, δεμ.		150
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας ἄδ. 80, δεμ.		120
»	ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας) δεμ.		140
»	Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισναμουῦρτι ἄδ. 80 δεμ.		130
»	Ὁ Ἰησοῦς		60
»	Ὁ Κομήτης (Θέατρο ἰδεῶν)		40
»	«Ἀγνώστῳ Θεῷ»		15
Πίναξ	Αἰώνιος Δείπνος		25
«ΙΛΙΣΟΣ». Ἐπιλογὴ ἐτῶν 1956 - 58 καὶ 1959 - 61, ἐκάστη χρυσόδ.			200
	Διὰ τοὺς συνδρομητὰς ἐσωτερικοῦ τοῦ «ΙΛΙΣΟΥ»		160
Περιοδικὸν «ΙΛΙΣΟΣ» Τόμοι εἰς τεύχη 1959 - 61, 65 καὶ 69 - 70 δρχ.			120
	Τόμοι χαρτόδετοι 1971 - 76 δρχ.		130

Ἀποστείλατε τὸ ἀντίτιμον διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 30

ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 150 Ἐξωτερ. \$ 6

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΕΙΜΑΡΑΣ

ΙΛΙΣΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ

◆
1977

ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΕΤΟΣ

◆
ΕΝ ΤΟ ΠΑΝ ★ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ
ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ
ΑΝΕΥ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΣ ΦΥΛΗΣ
ΠΙΣΤΕΩΣ ΤΑΞΕΩΣ ΓΕΝΟΥΣ
ΧΡΩΜΑΤΟΣ ★ ΟΥΔΕΜΙΑ ΘΡΗ-
ΣΚΕΙΑ ΑΝΩΤΕΡΑ ΤΗΣ ΑΛΗ-
ΘΕΙΑΣ ★ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΣΚΕΨΕΩΣ
ΑΝΤΙ ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΒΙΑΣ

◆
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΥΛΗΣ
ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Δραγατσανίου 6 (Πλ. Κλαυθμώνος), ΑΘΗΝΑΙ - 122

Διευθυντής ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ἐπιμελητής ὕλης ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 22ον ♦ Ἰανουάριος - Φεβρουάριος 1977 ♦ ΤΕΥΧΟΣ 121

WALT WHITMAN

Πρὸς τὰ ἄστρα...

Ἐκ τῆς «ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ»
μετάφρασις Νίκου Προεστόπουλου

Ἄνοιγ' τὸ φεγγίτη μου τῆ νύχτα καὶ κοιτάζω τ' ἀστέρινα
συστήματα, μακρὰ πού σελαγίζουν,
Κι ὅλα ἐδαιτὰ πού βλέπω, κι ἂν ἀκόμα τὰ λογιᾶσω ἀπό-
μακρα ὅσο παίρνει ὁ λογισμὸς μου, πάλι δὲ φτάνω
παρὰ μέχρι ἐκεῖ πού ἀρχίζουν τὰ μακρυνότερα ἀπ' αὐτά.

Ἄκόμα μακρυνότερα ἀπλωμένα, κι ἀτέλειωτα, μὲ δίχως τε-
λειωμό.

Πέρα κι ἀκόμα πέρα, αἰώνια πέρα.

Ὁ ἥλιος ὁ δικός μου ἔχει κι αὐτὸς τὸν ἥλιο του, καὶ στρέφει
πάντα ὑπάκοα γύρωθ' αὐτοῦ,

Συνταιρ'ασμένος μὲ τοὺς ὅμοιους του κ' ἐκεῖνος σελαγίζει
στὴ σιράτα μιᾶς ἀνώτερης τροχιᾶς,

Καὶ πιδ τρανοὶ ἀκλουθοῦνε πάρα πίσω, πού ἀποτελοῦνε
κοκκίδες μέσ' στοὺς πιδ τρανοὺς ἀκόμα πού τοὺς πε-
ριζώνουν.

Δὲν ὑπάρχει σταμάτημα κανένα, κι οὔτε μπορεῖ ποτὲ σταμάτημα νὰ γίνει,

Τὸ ἂν ἐγὼ κ' ἐσὺ κ' οἱ κόσμοι καὶ τὸ κάθε τὶ πού ὑπάρχει ἀπάνω εἶτε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειά τους, ὀδηγούμεστε ξανὰ τὴν ὥρα αὐτὴ σὲ μιὰ χλωμὴν ἀνάμεσα κατὰ χνία, αὐτὸ καμμιά δὲν ἔχει σημασία γιὰ πάρα πέρα, Σίγουρα πάλι θὰ ξαναβρεθοῦμε ἐδωδανὰ πού σήμερα στεκόμαστε,

Καὶ σίγουρα θὰ πᾶμε τὸ ἴδιο ἀπόμακρα, καὶ πιδ μακρυὰ κι ἀκόμα πιδ μακρυὰ.

Κάποια τετράκις ἑκατομμύρια ἐποχῶν, ἢ κάποια ὀκτάκις ἑκατομμύρια κυβικῶν λευγῶν δὲ φέρνουνε σὲ κίνδυνο τὸ διάστημα, καὶ μήτε τόσο δὰ δὲν τὸ ταραίζουν,

Καὶ δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ κάτι ἀπλὰ κομμάτια, καὶ κάθε τὶ δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο, ἀπόνα ἀπλὸ κομμάτι.

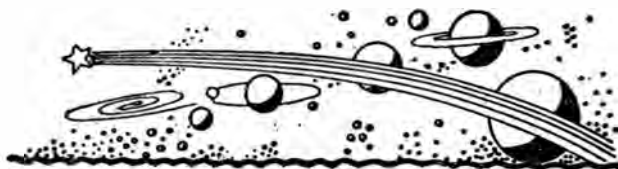
Κοιτάζετε ὅσο θέλετε μακρυὰ, πάντοτ' ὑπάρχει ἀκόμα πάρα πέρα κι ἀπόνα ἀπέραντο διάστημα,

Λογαριάσετε ὅσο θέτε πιδ πολύ, πάντοτε θὰ νὰ ὑπάρχει κι ἀπόνας κύκλος ἀπέραντου καιροῦ γύρω-τριγύρω στὸ λογαριασμό σας.

Τὸ ραντεβού μου εἶν' ὠρισμένο, κ' εἶναι σίγουρο,

Ὁ Κύριος θάναι κεῖ καὶ θὰ προσμένει ὥσπου νὰ φτάσω σὲ πλέρια πιδ ἄρμονία,

Ὁ μέγας Σύντροφος, ὁ ἀληθινὸς ἐραστής πού λαχταράω, θὰ νᾶναι ἐκεῖ.

ΤΟ 1977 ΕΚΗΡΥΧΘΗ ΕΤΟΣ
ΠΛΗΡΟΥΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΥ

**Ἀπὸ τὸν ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ**

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης κ. Δημήτριος, εἰς μῆνυμά του πρὸς ὄλκληρο τὸν κόσμον, μετὰ τὴν εὐκαιρίαν τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Νέου Ἔτους, ἀπευθύνει μίαν συγκλονιστικὴν πρόσκλησιν πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀσχέτως θρησκείας, νὰ συνεργασθοῦν καὶ νὰ συντελέσουν γιὰ τὴν ἐπικράτησιν πλήρους θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἀνεξίθρησκείας καὶ ἀπαλείψεως τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ στὸν κόσμον.

Τὸ μῆνυμα τοῦ Πατριάρχου — τὸ ὁποῖον ἀπηύθυνε ἀπὸ τὸν Πατριαρχικὸν Οἶκον τοῦ Φαναρίου, «φάτην τῆς Ὁρθοδοξίας» — στὴν ἀρχὴ ἀναφέρεται στὸ «ἄφραστον μυστήριον τῆς θείας οἰκονομίας» καὶ καλεῖ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους νὰ λατρεύσωμεν ὅλοι ἕκαστος στὸν δικό του τάπο, ἀλλὰ «ἐξερχόμενοι ἐξ ἑαυτῶν», τὸ θεῖον τῶν Χριστουγέννων μυστήριον». Λέγει κατόπιν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ὑπάρχει «ὄχι μόνον διὰ τὸν ὀρθόδοξον ἄνθρωπον, ὄχι μόνον διὰ τὸν ἐν γένει χριστιανὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ διὰ τὸν κάθε ἄνθρωπον».

Ὁμιλεῖ περὶ τῆς παρασκευαζομένης Πανορθόδοξου Συνόδου, ἡ ὁποία ἀποβλέπει στὴν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν καὶ στὴν συνεργασία μετὰ ὅλες τῆς ἄλλης θρησκείας, «εἰς τρόπον ὥστε νὰ πραγμα-

τοποιοθῆ τὸ εὐαγγέλιον τῶν Χριστουγέννων, ἢ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, καὶ ἢ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία, καὶ νὰ δοξασθῆ ὁ ἐν ὑψίστοις Θεός».

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης τονίζει:

«Τὸ ἱερὸν καὶ ὑψηλὸν τοῦτο πανορθόδοξον φρόνημα ἐρμηνεύσαντες καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ καταστῆ αὐτὸ συγκεκριμένον εἰς τὸν κόσμον, τὸ ταχύτερον καὶ ἐνεργῶς, κατὰ τὴν ἁγίαν ταύτην νύκτα τῶν Χριστουγέννων ἐξερχόμεθα τῆς περιοχῆς τῶν ἀπλῶν εὐχῶν, καὶ προτείνομεν καὶ κηρύττομεν ἀπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ τούτου θρόνου τὸ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνατέλλον νέον ἔτος 1977 ὡς ἔτος πλήρους θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἀνεξιθρησκείας, συνεργασίας ὄλων τῶν θρησκειῶν ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἰδιαίτερος ὡς ἔτος καταπολεμῆσεως τῆς μεγάλης ἀμαρτίας ποὺ μαστίζει τὴν ἀνθρωπότητα, ἧτοι τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ.

» Ὅθεν καλοῦμεν ἅπαντας τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν ἀρχηγοὺς ὄλων τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν καὶ ὁμολογιῶν, ἐξ ἴσου ὅλους τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν διαφόρων θρησκειῶν ἀδιακρίτως, τοὺς διεθνεῖς ὀργανισμοὺς, τὰ πνευματικὰ ἰδρύματα, τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν κρατῶν, τοὺς ὑπευθύνους διὰ τὴν εἰρήνην, τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν εὐημερίαν τῶν λαῶν αὐτῶν, ὅλους τοὺς πνευματικοὺς καὶ διανοουμένους ἀνθρώπους πάσης νοοτροπίας καὶ κατευθύνσεως, εἰς μίαν κοινὴν προσπάθειαν κατὰ τὸ ἔτος 1977 διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς πλήρους θρησκευτικῆς ἐλευθερίας εἰς τὸν κόσμον, τῆς ἀνεξιθρησκείας, καὶ τῆς ἀπαλείψεως τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ εἰς τὸν κόσμον».

Πρὸς τὴν Παγκόσμιο ἀδελφότητα χωρὶς διάκρισι Πίστεως!

ΤΟ ΕΜΒΛΗΜΑ τῆς παγκοσμίου Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας «οὐδεμία θρησκεία ὑπερέρα τῆς Ἀληθείας», ὑπονοεῖ ὅτι ὑπάρχει Ἡ ΑΛΗΘΕΙΑ, ὑπέρτατη καὶ ἀπρόσιτη, ποὺ εἶναι τὸ ΘΕΙΟΝ. Αἱ θρησκείαι, ὡς ΑΚΤΙΝΕΣ τῆς Ἀληθείας εἶναι ὅλαι σεβασταί, ἀλλὰ καμμία δὲν δύναται νὰ διεκδικήσῃ ὑπεροχὴν ἐναντι τῆς Πηγῆς ἐκ τῆς ὁποίας προῆλθε. Συνάγεται ὅτι μετὰ τῶν θρησκειῶν ἐπιβάλλεται ἀλληλοσεβασμὸς, ἐκτίμησις καὶ συνεργασία.

Ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρία, ὡς ὀργανῶσις ἐργαζομένη ἀπὸ ἐνὸς αἰ-

ἄνους, γιὰ τὴν προώθησιν τῆς ἰδέας τῆς παγκοσμίου ἀδελφότητος τῶν ἀνθρώπων χωρὶς διάκρισι ΠΙΣΤΕΩΣ, φυλῆς, χρώματος, γένους ἢ τάξεως, αἰσθάνεται βαθειὰ ἱκανοποίησι ἀπὸ τὸ ἱστορικὸ Μήνυμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Δημητρίου, ὑπὲρ τῆς Ἀνεξιθρησκείας καὶ ἐναντίαν τῆς Μισαλλοδοξίας.

Τὸ μῆνυμα αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρεία, βαδίζοντας στὸ 102ον ἔτος τῆς ἱστορίας της, εὐρίσκεται στὰν σωστὸ δρόμο. Κάτι πιὸ πολὺ. Ἔχει ἐργασθῆ γιὰ τὴ διάνοιξι τοῦ δρόμου τῆς Πανανθρώπινης Ἀγάπης, στὸν ἀποῖον ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης προσκαλεῖ ὅλους τοὺς χριστιανούς καὶ ὅλους τοὺς ἑτεροδόξους, ΟΛΟΥΣ τοὺς ἀνθρώπους.

Θὰ ἦταν «χαρὰ Θεοῦ» ἐὰν τὸ Μήνυμα ἐγίνετο ἀποδεκτὸν

Σχόλιον τοῦ κ. ΣΠΥΡΟΥ ΑΛΕΞΙΟΥ

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ τοῦ Πατριάρχου ἐχαροποίησε τοὺς ἀνθρώπους καλῆς θελήσεως σ' ὁλόκληρον τὸν κόσμον, τοὺς ἀπλοὺς ἀνθρώπους.

ΑΛΛΑ δὲν ὑπάρχει — εἶναι ἄρις, ἄλλωστε — καμμία ἔνδειξις γιὰ τὴν ἀπήχησί του, ἐὰν ὑπῆρξε, στοὺς ἀρχηγούς τῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν Κρατῶν, τὰ πνευματικὰ ἰδρύματα καὶ τοὺς ὑπευθύνους, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπηυθύνετο συγκεκριμένως: ὅσο γιὰ τὴν ΕΛΛΑΔΑ, εἰδικώτερα δὲ τὴν συμπεριφορὰ τῶν ΕΝΟΧΩΝ ΤΟΥ ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΥ, τοὺς ὁποίους τὸ πατριαρχικὸ μῆνυμα ἐστιγμάζε, στὴν πρωτοχρονιάτικη «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», ἐδημοσιεύθη μίᾳ ἀπογοητευτικῇ προοπτικῇ!

«Χαρὰ Θεοῦ» θὰ ἦταν — ἔγραψε ὁ κ. Σπύρος Ἀλεξίου — ἐὰν

ἐγίνετο δεκτὸν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες τὸ μῆνυμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Δημητρίου, πρὸς μ' αὐτὸ κηρύσσει τὸ 1977 σὰν ἔτος πλήρους θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἀνεξιθρησκείας, συνεργασίας ὅλων τῶν πιστῶν τῆς Γῆς καὶ καταπολεμήσεως «τῆς μεγάλης ἀμαρτίας ποὺ μαστίζει τὴν ἀνθρωπότητα, τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ».

Ἄλλὰ — συνεχίζει ὁ διακεκριμένος θεολόγος — ἀπαισιόδοξη θὰ εἶναι ἡ πρόβλεψή μας καὶ — δυστυχῶς — πολὺ κοντὰ στὴν ἀλήθεια. Ποιὸς ἀπὸ τοὺς δικούς μας φανατικούς θὰ δεχθῆ, πῶς τὸ πάθος τους, εἶναι «ἡ μεγάλη ἀμαρτία ποὺ μαστίζει τὴν ἀνθρωπότητα»; Κανείς. Ἀντίθετα, οἱ ἴδιοι πιστεύουν πῶς ἡ ἀκρότητά τους εἶναι καὶ ἡ ἀγίσυνη τους.

Ὁ φανατισμός τους, ἡ ὀρθή πίστη. Ὁ πόλεμος καὶ οἱ ἐπιθέσεις τους ἐναντίον τῶν ἄλλων πού τοὺς θεωροῦν χαλαροὺς καὶ τοὺς ὀνομάζουν «κουραμπιέδες» στὰ ἔντυπά τους, εἶναι ἡ σωστή τους ἀποστολή καὶ τὸ μοναδικὸ χριστιανικὸ τους καθήκον. Βρίζουν, ἀπειλοῦν, θορυβοῦν καὶ ὄλα αὐτὰ θέλουν νὰ τὰ καλύπτουν μὲ τὸ μανδύα τοῦ χριστιανικοῦ καθήκοντος, ἐνῶ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ περίσσευμα τῆς καρδιάς τους.

(Παρένθεσις: μιᾶς καρδιάς — ὅπως ἔλεγε ἓνας χρονογράφος τῆς ἐποχῆς μας — «πλήρους χριστιανικῆς κακίας». Τὸ ἄτοπον τοῦ χαρακτηρισμοῦ αὐτοῦ πηγάζει ἀπὸ μιὰ πραγματικότητα ἄτοπη, ἀλλὰ ὑπαρκτή. Σχετικῶς, ὁ κ. Ἀλεξίου ὀμιλεῖ γιὰ τὸ τί εἶδους ἀνάγνωσμα θὰ ἦταν ἓνα βιβλίον μὲ φωτοτυπίες ἐπιστολῶν διαφόρων αὐτοκλήτων «μαχητῶν» τῆς Ὀρθοδοξίας, πού δὲν περιέχουν τίποτε ἄλλο ἀπὸ συλλογὲς «κοσμητικῶν» ἐπιθέτων, κομπολόγια προειδοποιήσεων καὶ ἀπειλῶν, μ' ἓνα ἀπίθανο γιὰ τὶς συνήθειες τῶν χριστιανῶν λεξιλόγιον.)

Ἐκδηλώσεις τοῦ φανατισμοῦ στὴν Ἱστορία

Μιλώντας γενικώτερα γιὰ τὸν φανατισμὸ, ὁ κ. Ἀλεξίου γράφει:

Ὅλες οἱ ἐκδηλώσεις φανατισμοῦ στὴν ἱστορία ἔχουν ἓνα κοινὸ χαρακτηριστικόν: κατασκευάζονται πρῶτα διάφοροι «ἱεροὶ μῦθοι» γιὰ θρησκευτικὲς προδοσίες, γιὰ τὸ ξεπούλημα τῆς

Ἐκκλησίας, γιὰ τὴν ἄρνηση τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ μὲ τὴν ἀνάλογη καλλιέργεια ἀναδεικνύονται οἱ στυλοβάτες - εἰδῶλα, «οἱ μαχητές», πού ὀδηγοῦν στὰ ἄκρα. Καὶ τὰ ἄκρα αὐτά, δὲν εἶναι πάντοτε χαρτοπόλεμος, εἶναι καὶ πόλεμος πραγματικὸς. Μὲ τέτοιες ἀφορμὲς φανατισμένοι καλόγεροι σκότωσαν τὴν Ὑπατία τὸν 5ο αἰῶνα στὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ μετὰ ἀπὸ πολλὰ παρόμοια μεμονωμένα περιστατικὰ φτάσαμε στὸ Μεσαίωνα μὲ τὶς γνωστὲς «χριστιανικὲς» φρικαλεότητες. Ἡ Δύση καὶ τὸ Βυζάντιο μὲ τὶς ἱερές του ἐξετάσεις ἔσφαξαν καὶ ἔκαιγαν πιστοὺς γιὰ νὰ ἱκανοποιοῦν τὰ παθιασμένα πλήθη πού οἱ ἐπικεφαλῆς τῆς ἐμπάθειας εἶχαν φροντίσει νὰ τὰ πείσουν πὼς αὐτὸ ἀπαιτεῖ ἡ σωστὴ πίστη καὶ πὼς ἔτσι ἐφαρμόζεται ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ. Οἱ δυτικοὶ ποδοπατοῦν τὰ ἱερά τῶν ἀνατολικῶν, γιὰ τὴν εἶναι τοῦ διαβόλου καὶ ἀνατολικοί, ἀνταποδίδουν τὰ ἴδια μὲ τὰν ἴδιο φανατισμό.

Πῶς ὁ Οἰκουμενισμὸς γίνεται... μπαμπούλας

Καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀναφέρεται εἰς συγκεκριμένους περιπτώσεις φανατισμοῦ:

«Τὸ 1901 — γράφει — στὴν Ἀθήνα σκοτώθηκαν ἄνθρωποι, βάφθηκαν οἱ δρόμοι μὲ αἷμα γιὰ τὴν μετάφραση τοῦ Εὐαγγελίου. Τὰ γνωστὰ Εὐαγγελικά. Ποιὸς μποροῦσε νὰ διανοηθῆ, πὼς ἡ μεταφορὰ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, στὴ

γλώσσα του λαού, θα γινόταν άφορμή να γίνουν τόσα έκτροπα και να χάσουν άνθρωποι τη ζωή τους;».

«Δυστυχώς — συνεχίζει — οι ιεροί μύθοι δεν σταμάτησαν ούτε και στις δικές μας ημέρες. 'Η άφέλεια και η κακή ενημέρωση των χριστιανών γίνεται η αιτία κάθε είδους έμπορίας. Έμπορίας ψυχικής και οικονομικής. 'Ανεξέλεγκτοι από τα αρμόδια για την περίπτωση όργανα του κράτους, που έχουν κατορθώσει να τα πείσουν πώς οι οργανισμοί τους και οι οργανώσεις τους ασκούν φιλανθρωπία, διαχειρίζονται τεράστια ποσά και ασκούν με πλήρη άνεση την πολιτική τους. 'Ετσι, μπορούν και κινούν τα νήματα και επισειούν τον έπερχόμενο κίνδυνο από τον Οικουμενισμό, το κατόρθωμα δηλαδή που έγινε να συνεργασθούν όλες οι Έκκλησίες του κόσμου και να αποτελέσουν έναν οργανισμό που ασχολείται με τα προβλήματα του ανθρώπου, να κρίνεται σαν συμφορά και άμαρτία».

(Σημ. ΙΛΙΣΟΥ: "Όχι άπλως... αίρεσεις, αλλά... παναίρεσις!")

Τò κράτος του Βατικανού

Ό κ. 'Αλεξίου αναφέρει επίσης την αντίδρασι των φαιατικών κατά της συνάψεως διπλωματικών σχέσεων της Ελλάδος, με τò Κράτος του Βατικανού, με επιχειρήματα που «έγγίζουν τὰ όρια του άστειου».

Σχετικώς με τò θέμα τούτο, σε προηγούμενο δημοσίευσμά του, ο κ. 'Αλεξίου είχε θέσει μερικά εύστοχα έρωτήματα:

...Γιατί ο εκπρόσωπος του Πάπα θα είναι με την παρουσία του στην 'Αθήνα τόσο τρομερός και δεν είναι της Κίνας, της Ρωσίας, της 'Αλβανίας, που είναι άθεοι, της 'Ινδίας, που είναι βουδδιστής, ή των αραβικών χωρών, που είναι μουσουλμάνοι. Είναι τόσο πιο επικίνδυνοι οι χριστιανοί για μäs τους χριστιανούς από τους άθεούς, ή τους άλλο-δοξους;

Ένα μήνυμα που περιμέναμε...

Του κ. **ΑΝΔΡΕΑ Λ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ**
Διηγόρου - Πτυχ. Πολ. Οίκ. 'Επιστημών

Ό Οικουμενικός Πατριάρχης κήρυξε τò έτος 1977 ως έτος «πλήρους θρησκευτικής έλευθε-

ρίας, ανεξίθρησκείας, συνεργασίας όλων των θρησκειών υπέρ του ανθρώπου και ιδιαιτέρως,

ὡς ἔτος καταπολεμήσεως τῆς μεγάλης ἀμαρτίας πού μαστίζει τὴν ἀνθρωπότητα, ἦτοι τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ.

Αὐτὸ τὸ φωτισμένο μήνυμα, αἰῶνες τώρα τὸ περίμενε ἡ οἰκουμένη. Καὶ τὸ σπουδαιότερο:

Ἀπὸ καταβολῆς κόσμου τὸ περίμενε ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς καὶ μὲ ἀγωνία τὸ πρόσμενε καρτερικὰ ἐπὶ 1976 χρόνια ὁ ἴδιος ὁ Χριστός.

Διότι ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἐπὶ μέρους θρησκείες, ποτὲ δὲν διεκήρυξαν τὸν θρησκευτικὸ ἢ τὸν φυλετικὸ ἢ τὸν γλωσσικὸ χωρισμὸ τῶν ἀνθρώπων. Ἄν αὐτὸ συνέβαινε, τότε οἱ ἔννοιες τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν θρησκειῶν θάχχαναν τὴν ἀξία τους. Καὶ ὅμως «τὸ μεγάλο ἀμαρτημα τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ» μάστιζε τὴν ἀνθρωπότητα, γιατί — κατὰ τοὺς ἐγκληματολόγους καὶ κοινωνιολόγους — ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς εἶναι ὁ πλέον ἐπικίνδυνος.

Οἱ λεγόμενοι «ἱεροὶ πόλεμοι», τῆς ἱστορίας τῶν λαῶν, δὲν ἦσαν τίποτε ἄλλο παρὰ ἓνα θρησκευτικὸ ἀφιόνισμα τῶν λαῶν γιὰ νὰ ἀποδοθοῦν σ' ἓναν ὁποιοδήποτε ἀνελέητο πόλεμο καὶ ἀλληλοσφαγὴ τῶν συνανθρώπων, πρὸς ντροπὴ ὅμως τῆς ἴδιας τῆς ἀνθρωπότητος. Οἱ γνωστὲς Σταυροφορίες τῆς Δύσεως γιὰ τὴν διάσωση δῆθεν τῶν Ἁγίων Τόπων, δὲν ἦσαν τίποτε ἄλλο, παρὰ ἐπιδρομὴ κατὰ πάσης ἠθικῆς ἀξίας, μὲ συνέπεια τὴν κατάλυση ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῶν ἀνυπόπτων καὶ ἀπλοϊκῶν ἀνθρώπων, πού τύχαιναν στὸ

διάβα τῶν σταυροφόρων.

Ἡ ἐγκληματολογία μᾶς διδάσκει ὅτι τὰ πλέον εἰδεχθῆ ἐγκλήματα τῆς ἀνθρωπότητος ἔτελεσθησαν ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Ἐξέταση, ἐν ὀνόματι πάντοτε τῆς Θρησκείας. Ἡ πτώση τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κατὰ τὴν γνώμη ἀντικειμενικῶν ἱστορικῶν, ὀφείλεται στὸν θρησκευτικὸ φανατισμὸ πού εἶχε προέλθει ἀπὸ τὸ σχίσμα τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Οἱ φανατικοὶ Ὀρθόδοξοι (οἱ λεγόμενοι ἀθηνωτικοὶ) δὲν ἤθελαν τὴν Ἐνωσὴ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, μὲ συνέπεια νὰ βροῦν διηρημένους τοὺς Χριστιανοὺς οἱ Ὀθωμανικὲς ὀρδὲς καὶ νὰ πῆσῃ ἡ Πόλη. Γιατί, ἂς μὴ γελιόμαστε, ἂν ἦσαν ἐνωμένους οἱ δύο Ἐκκλησίες, ἡ Δύση δὲν θά ἄφηνε τὴν Ἁγιά-Σοφιά στὰ χέρια τῶν Τούρκων. Ἀργότερα, οἱ φανατικοὶ Ὀρθόδοξοι μὲ τὸ δόγμα τους «καλύτερα ἢ Πόλη στὸ σαρίκι τοῦ Σουλτάνου παρὰ στήν τιάρα τοῦ Πάπα», μεθόδευσαν τὸν μῦθο πῶς «ἦτανε θέλημα Θεοῦ ἢ Πόλη νὰ τουρκέψῃ». Ἀφιόνι καὶ ἀπάτη δηλαδή, γιὰ ἐσωτερικὴ κατανάλωση.

Ἐπανερχόμενος στὸ μήνυμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἐπισημαίνω τὴν μεγάλη σημασία του γιὰ τὴν ἐπιδίωση τῶν μικρῶν λαῶν. Ἡ θρησκεία, σὰν συνεκτικὸς κρίκος τῆς πορείας τῶν λαῶν εἶναι ἡ σωτήρια σανίδα τῆς ἐπιδίωσής τους. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς ἀποτελεῖ τροχοπέδη τῆς θρησκευτικῆς δυνάμεως. Αὐτὸν τὸν θρησκευτικὸ φανατισμὸ τὸν ἐκαλλι-

έργησαν ἀρτηριοσκληρωτικοί ίερωμένοι ἢ ἄλλοι ἐκκλησιαστικοί φορεῖς καὶ τὸν ἐνέσπειραν στὶς καρδιές καὶ τὰ συναισθήματα τοῦ ἀδύναμου καὶ ἀπλοῦκοῦ ποιμνίου.

Ἄν τὴν Χριστιανικὴ θρησκεία, τὴν ἰδοῦμε ὅπως τὴν ἐδίδαξε ὁ Χριστός, τότε θὰ συμφωνήσουμε μὲ τὸ μήνυμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Γιατὶ τὸ «ἀγαπάτε ἀλλήλους» τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι παγκόσμια προτροπή. Οἰκουμενικὸ κάλεσμα. Πανανθρώπινη προσδοκία.

Τὰ θεμέλια ὄλων τῶν θρησκευτῶν συνταράσσονται ἀπὸ τοὺς φανατικούς φορεῖς τους. Ἔτσι ἀποπροσανατολίζονται οἱ ὀπαδοὶ των καὶ γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουν τὴ μυστηριώδη μεταφυσικὴ δίψα τους, μηδενίζουν τοὺς ἑαυτοὺς τους, τοὺς ὁποίους, κενοὺς πιά, γερμίζουν μὲ βίαιες καὶ ἐξτρεμιστικὲς ἐκτονώσεις.

Πρέπει νὰ συνειδητοποιήσουμε ὅτι οἱ θρησκείες χωρὶς τὸν φανατισμὸ τους ἐξίλιωνουν τὸν ἄνθρωπο καὶ ἐξαυλώνουν τὰ συναισθήματά του. Μὲ τὸν φανατισμὸ, ὅμως, στὴν οὐσία ἀπομακρύνουν τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸ Θεό.

Τὸ μήνυμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριάρχου, σὰν τὸ ἄστρο τῆς Βηθλεέμ, εἶθε νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς ταγοὺς τῶν θρησκευτῶν σὲ μιὰ παγκόσμια προσπάθεια γιὰ τὴν «ἐπὶ γῆς εἰρήνη» μέσα ἀπὸ τὴν δύναμη τῆς θρησκείας, ἢ ὅποια, χωρὶς τὸν φανατισμὸ καὶ τὴν μισαλλοδοξία, μεταμορφώνεται σὲ ἠθικὴ πολιτικὴ.

Εἶναι ἀκατανόητο νὰ μένουν

οἱ θρησκείες μακριὰ ἀπὸ τὰ προβλήματα τῆς εἰρήνης, τῆς πείνας, τῆς αἰχμαλωσίας, τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δημοκρατίας τῶν λαῶν. Γιὰ νὰ τὰ ἰδοῦν ὅμως κατὰματα αὐτὰ τὰ προβλήματα οἱ θρησκείες, πρέπει χωρὶς μισαλλοδοξία καὶ φανατισμὸ νὰ συνεργασθοῦν (κι' ἀκόμα ἂν θέλετε νὰ σφιχταγκαλισθοῦν), σὲ ἀνθρωπιστικὴ πολιτικὴ.

Πλησιάζουμε στὸ ἔτος 2.000.

Ἄν τὸ μήνυμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου δὲν γίνῃ πράξη, τότε οἱ θρησκείες θὰ ἀκολουθήσουν τὴν ἀντίστροφη μέτρηση τῆς ὑπαρξῆς τους καὶ οἱ ἐπόμενες γενεές θὰ μαθαίνουν γι' αὐτές μόνον ἀπὸ μουσεῖα καὶ ἀρχαιολογικὰ βιβλία. Ἡ ἐποχὴ τῶν θεωριῶν πέρασε.

Ἡ πανανθρώπινη πολιτιστικὴ ἐξέλιξη μετριέται καὶ ὑπολογίζεται μόνον μὲ πράξεις καὶ ἀριθμούς. Καὶ ἀπὸ τὴς θρησκείες περιμένουμε ἀριθμούμενα ἔργα.

Δὲν φθάνει μόνον νὰ εἶναι οἱ θρησκείες ἰδεολογία ψυχικῆς λύτρωσης, πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἰδέα ζωῆς. Ἐπιστήμη κοινωνιολογίας. Κανόνας παγκόσμιας συνύπαρξης.

Ἡ θρησκεία δὲν ἐξαντλεῖ τὴν ἀποστολὴ τῆς στὸ συναξάρι, στὸ μοναστήρι καὶ στὸ εὐχολόγιο.

Ἡ θρησκεία εἶναι στὴ θέση τῆς βίαν μὲ ὁποιαδήποτε θυσία κάνει τὴς θεωρίες τῆς πράξης.

Ὁ θρησκευτικὸς λόγος, μεταβαλλόμενος σὲ πράξη, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός.

1927 - 1977

‘Ο ‘Αρχαιόφιλος ‘Ομιλος ‘Εκδρομῶν

έορτάζει τὸ χρυσοῦν ‘Ιωβηλαῖον

‘Ομιλία ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ
στὴν ἐκδρομὴ τῆς 5ης Δεκεμβρίου 1976

‘Ο ‘Αρχαιόφιλος ‘Ομιλος ‘Εκδρομῶν δὲν εἶναι ἓνα κοινὸ ἐκδρομικὸ σωματεῖο. Στὴ σκέψη τῶν ἱδρυτῶν του, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπαξίων διαδόχων τους, ἡ ὀρειθασία καὶ ἡ ζωὴ στὸ ὑπαιθρο συνυφάνθησαν ἀδιάρρηχτα μὲ μιὰ μυσταγωγικὴ κοσμοθεωρία, ἡ ὁποία ἀποβλέπει στὴν καλλιέργεια ἀτμοσφαιρᾶς ἀλληλοσεβασμοῦ καὶ ἀνατάσεως, ἐγκαρδιότητος καὶ φιλίας, πού συντελοῦν στὴν ἐσωτερικὴ ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρώπου.

Σύνοψη τῶν ἀρχῶν τοῦ ‘Αρχαιοφίλου ἀποτελεῖ ἡ γνωστὴ τριλογία του «Φύσις - ‘Αλήθεια - ‘Ανθρωπισμός».

‘Ενας ἄλλος βασικὸς σκοπὸς τοῦ ‘Ομίλου εἶναι ἡ ἐπίσκεψη

καὶ ἐρμηνεῖα τῶν μνημείων τῆς ‘Αχαιᾶς ‘Ελλάδος, μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι κατάσπαρτος ὁ ὑπαιθριὸς ἑλληνικὸς χῶρος.

Δὲν ὑπηρετεῖ, λοιπόν, ὁ ‘Αρχαιόφιλος μόνον τὴν ἐκδρομικὴ ψυχαγωγία τῶν μελῶν καὶ φίλων του, ἀλλὰ καὶ καλλιιεργεῖ μιὰ ψυχικὴ ἀνάταση, μιὰ ψυχικὴ εὐφροσύνη.

‘Ο ‘Αρχαιόφιλος ‘Ομιλος ‘Εκδρομῶν ἱδρύθηκε τὸ 1927, ἀπὸ Μέλῃ τῆς Τεκτονικῆς Στοᾶς Προμηθεύς, ὀνομασθεῖς ἀρχικὰ «Τεκτονικὸς ‘Ομιλος ‘Εκδρομῶν» καὶ μετονομασθεῖς ἀργότερα σὲ «‘Αρχαιόφιλος ‘Ομιλος ‘Εκδρομῶν». Πρῶτος Πρόεδρος ἔγινε ὁ ‘Ιω. Βασιλῆς καὶ Ἀντιπρόεδρος ὁ Σπύρος Νάγος. Μέλῃ, ὁ

Ἀντώνιος Ἀδριανόπουλος, Σπύρος Θεοχαρόπουλος, Θεόδωρος Πλοῦμος, Πυλάδης Κοντογιάννης, Βασ. Οἰκονομόπουλος, Διον. Διαιμαντόπουλος, καὶ ἄλλοι.

Ἡ πρώτη ἐκδρομὴ ἔγινε τὴν Κυριακὴ 11 Δεκεμβρίου 1927, μὲ συμμετοχὴ 17 ἐκδρομίων. Δύο μόνον ἀπ' αὐτοὺς ἐπιζοῦν σήμερα: Ἡ σύζυγος τοῦ Προέδρου κ. Ἀντιγόνη Βασιλῆ καὶ ὁ κ. Γ. Εὐαγγελίου. Μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μοναστηριοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ἐκδρομιοεῖς ἐπροχώρησαν στὴν Καλοπούλα. Ἐκεῖ — δηλαδή ἐδῶ — ὁ Πρόεδρος Ἰω. Βασιλῆς ἀνέπτυξε τοὺς σκοποὺς τοῦ Ὁμίλου καὶ τὶς μυσταγωγικὰς του ἀρχάς, οἱ ὁποῖες πηγάζουν ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἐλληνικὴ παράδοσιν: Τὴ φυσιολατρεία, τὴ μελέτη καὶ ἔρευνα τῶν λειτουργιῶν τῆς φύσεως, τὴν ἐνατένισιν τοῦ πνευματικοῦ κόσμου. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἀνανεώνονται οἱ σωματικὰς καὶ πνευματικὰς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου.

Τί προσέφερε ὁ Ἰω. Βασιλῆς στὴ διοίκησιν τοῦ Ἀρχαιοφίλου εἶναι ἀνυπολόγιστο. Ἐργάστηκε ἀκάματος καὶ ἀτεγχετος, σχεδὸν 40 χρόνια, μέχρις ὅτου ἐγκατέλειψε τὸν γῆινο βίον, γιὰ νὰ μεταβῆ σὲ ἄλλες σφαῖρας, σὲ ἄλλους φωτεινότερους κόσμους. Τὸν διαδέχτηκε ὁ Μιχ. Λεβίδης, ἄλλος ἀκάματος ἐργάτης, καὶ τοῦτον ὁ κ. Εὐ. Τσιτσώνης καὶ ἀκολούθως ὁ κ. Ἰω. Δομένικος. Καὶ τώρα, Πρόεδρος μας εἶναι ὁ κ. Ἰω. Μπρούμης, ἄξιος διάδοχος καὶ τηρητὴς τῆς παλαιᾶς παραδόσεως.

Λέγω πράγματα γνωστὰ τοῦς περισσότερους, τὰ ὁποῖα ὅμως πρέπει νὰ μάθουν καὶ οἱ νεώτεροι ἀπὸ τοὺς φίλους τοῦ Ἀρχαιοφίλου.

Ἀντιγράφω ἀπὸ τὴν α' ὁμιλίαν τοῦ Ἰω. Βασιλῆ τοῦς Δελφούς: «Πρὸς Σέ, θεῖε κόσμιε τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων Μυστῶν, ὅστις ἐν τῷ Ναῷ τούτῳ ἐμυσταγωγῆθης εἰς τὰς ἀληθείας τῆς φύσεως, ὀφείλω ν' ἀπευθύνω τὸν πρῶτον χαιρετιστήριον λόγον. Αἰσθάνομεθα τὸ καθήκον νὰ διαλύσωμεν τὰς προλήψεις καὶ τὰς συκοφαντίας καὶ διαμαρτυροῦμεθα διὰ τὴν ἀδικίαν τὴν ὁποίαν ἐπεχείρησαν ἀμαθεῖς κατὰ τῶν Μυστηρίων».

Ἐπίσης ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Μιχ. Λεβίδη στὴ μνήμη τοῦ Ἰω. Βασιλῆ: «Ἀγαπητέ μας Διδάσκαλε! Κλώνους δάφνης καὶ ἀκακίας καταθέτουν οἱ μαθηταὶ σου ἐδῶ, στὸν δρόμον τοῦ Ἰμμητοῦ, ποῦ συχνὰ ἀνέβαινες καὶ μᾶς δίδασκες. Δάφνη καὶ ἀκακία σου φέραμε, γιὰ νὰ μᾶς θυμίζουν τὸ συμβολικὸν τοῦς νόημα, ποῦ περιχλείουν τὸν μεγάλο φυσικὸν καὶ πνευματικὸν νόμον τῆς ἀναγεννήσεως καὶ τῆς ἀθανασίας, ποῦ κλείνει μέσα τῆς ἡ ἀνθρωπίνῃ μορφῇ. Αὐτὸς ὁ θεῖος νόμος, εὐχόμεθα νὰ ὀδηγήσῃ τὴν ψυχὴν σου σὲ τόπους φωτεινοῦς, σὲ τόπους ποῦ βασιλεύει ἡ χαρὰ, ἡ ἐλευθερία, ἡ γνώσιν καὶ τὸ αἰώνιον φῶς. Αἱ σχέσεις τῶν ἀνθρωπίνων μορφῶν σπᾶνε μὲ τὸν θάνατον. Ἐμεῖς ὅμως πιστεύομε ὅτι οἱ δεσμοὶ τῆς ἀγάπης καὶ συνεργασίας σ' ἓνα πνευματικὸν

δμιλο παραμένουν αιώνιοι και άκατάλυτοι».

Ἄλλος πνευματικός ἐργάτης τοῦ Ἀρχαιοφίλου, ὁ Δημ. Ἰωαννίδης, στὸν ἑορτασμὸ τῆς 40ετηρίδος, ἀπὸ αὐτὸ ἐδῶ τὸ θῆμα τῆς Καλοπούλας, εἶπε: «Οἱ συνεργάται μας ποὺ ἔφυγαν εἶναι πολλοί. Περιορίζομαι ν' ἀναφέρω μόνον τρία ὀνόματα: Νάγος, Ἀδριανόπουλος, Βασιλῆς. Ὑπῆρξαν αὐτοί, ὄχι μόνον συνεργάται καὶ φίλοι μας, ἀλλὰ διδάσκαλοι μας. Τοὺς κρατοῦμε ζωηρὰ στὴ μνήμη μας μὲ σεβασμὸ καὶ ἀγάπη. Ὑμητὸς σημαίνει «ὄρος προσευχῆς». Ἐδῶ ἦταν τὸ πρῶτο Ἐλευσίνιον, μὲ τοὺς Πελασγικοὺς Λυκομήδας, ποὺ σημαίνει «φωτεινοὶ στὴ σκέψη». Οἱ Λυκομήδαι ἦσαν τὸ πρῶτο Ἱερατεῖο τῆς Ἀττικῆς. Μ' ὄλα τὰ χρόνια, χιλιάδες χρόνια, ποὺ πέρασαν ἀπὸ τότε, ἡ παλαιὰ δόξα μένει. Ἔτσι γιὰ μᾶς ὁ Ὑμητὸς εἶναι: ἓνα πελώριο πνευματικὸ σύμβολο».

Θὰ ἐπαναλάβω καὶ μερικὰ λόγια ἀπὸ τοὺς ζῶντες. Ὁ κ. Μεν. Χατζηπαρασκευᾶς εἶπε: «Οἱ ἱδρυταὶ τοῦ Ὁμίλου ἐπέλεξαν τὸν Ὑμηττὸν ὡς τόπον τῆς α' ἐκδρομῆς, διότι: εἰς αὐτὸν ἐλειτούργησαν τὰ πρῶτα ἀρχαῖα Ἱερά. Εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὑπῆρχεν ὁ Ναὸς τοῦ Ὁμόριου Διός. Ἐδῶ ἐκαλλιεργοῦντο ἡ γνώσις καὶ ἡ ἀγάπη, αἱ θειότερα: ιδέαι, τὰς ὁποίας ἔχει: νὰ ἐρευνησῆ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς.

Ὁ κ. Εὐ. Τσιτσώνης εἶπε: «Ἐδῶ τὸ ἀρχαιότερον ἱερατικὸν γένος τῶν Μινυῶν καὶ κα-

τόπιν τὸ τῶν Λυκομηδῶν, ἱδρυσαν μυστήρια καὶ ἐμυσταγωγῆσαν τοὺς κατοίκους τῆς Κεκροπίας (ὅπως ἐλέγοντο τότε αἱ Ἀθηναί)· Λυκομηδαὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ τοῦ Λύκου, δηλ. τοῦ φωτός».

Ὁ κ. Θαλῆς Γρηγορόπουλος: «Αἰσθανόμεθα ὑψίστην ὑποχρέωσιν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας πρὸς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἱδρυσαν τὸν Ὁμίλον μας, διὰ τοὺς κόπους των, διὰ τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἐπετέλεσαν, διὰ τὴν ἀγάπην των, καθὼς καὶ πρὸς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἐσυνέχισαν τὸ ὑψηλὸν ἔργον τῶν ἱδρυτῶν. Θὰ συνεχίσωμεν τὸ ἔργον διὰ νὰ ζήσῃ ὁ Ἀρχαιοφίλος, διατηρῶν τὴν ὀρθὴν φιλοσοφικὴν γραμμὴν. Διότι: ὅσον μακρύτερον ζήσῃ, τόσον περισσότερον θὰ φωτίσῃ, τόσον περισσότερας ψυχὰς ἀνθρώπων ἀδελφῶν θὰ μπορέσῃ νὰ διδάξῃ, νὰ βελτιώσῃ, νὰ ἀνυψώσῃ».

Ὁ κ. Γ. Εὐαγγελίου: «Μορφῆς σὰν τὸν Ἰω. Βασιλῆ, Σπύρο Νάγο, Ἀντ. Ἀδριανόπουλο, Σπύρο Θεσσαρόπουλο καὶ ἄλλους πολλοὺς, δὲν χρειάζονται λιθανωτοὺς, ἀλλὰ σιγηλὴ ἀνάμνηση τῆς προσωπικότητός των καὶ βαθειὰ ἐκτίμηση γιὰ τὸ ἔργο των. Αὐτοὶ μᾶς ὠδήγησαν, μακρὰ ἀπὸ τὸν μολυσμένο ἀέρα τῶν πόλεων, πρὸς τὴν ἐξοχή, καὶ μᾶς ἔφεραν σὲ ἄμεση συνάφεια μὲ τὴν ἐλεύθερη φύση, γιὰ ν' ἀπολαύσωμε τὴ θαλπυρῆ τῶν ἀκτίων τοῦ ἡλίου, νὰ ἀναπνεύσωμε τὸ δξυγόνο τῆς ἀτμοσφαιράς, νὰ εἰσπνεύσωμε τὸ ἄ-

ρωμα τών πολύχρωμων λουλουδιών».

Και τελευταία θά αναφερθώ στον σημερινό Πρόεδρό μας, που ήταν ο περυσινός ομιλητής. Είπε ότι συνδυάζει τις εκδρομές με μιὰ εκδήλωση ενδιαφέροντος και αγάπης για τήν αρχαία εποχή, που άφησε στον τόπο μας τόσο έντονα δείγματα από τὸ πέρασμά της. "Οχι μόνον τὰ θαυμαστά ἔργα τέχνης και τὰ θαυμαστά ἔργα ποιήσεως και τραγωδίας, ἀλλά και τὰ ἔργα πνευματικοῦ πολιτισμοῦ, που πηγὴ τους ήταν τὰ ἄδυτα τῶν Μυστηρίων. Γι' αὐτὸ ὁ Ἀρχαιοφίλος τιμᾷ και σέβεται τήν ἐλληνική ἀρχαιότητα. Οἱ ἰδρυταὶ τοῦ Ὁμίλου εἶχαν φυσιοκρατικές πεποιθήσεις. Πίστευαν ὅτι οἱ φυσικοὶ νόμοι εἶναι ἀπαραβίαστοι. Τέλος ὁ κ. Μπουμπῆς ἐτικεττάγραψε τοὺς πνευματικὸς τάγους τοῦ Ἀρχαιοφίλου, τὸν Σπ.

Νάγον, τὸν Ἴω. Βασιλῆγ, τὸν Ἄντ. Ἀδριανόπουλον και τήν λοιπὴ πνευματικὴ πλειάδα τοῦ Ὁμίλου.

Ἐπιχειρήσαμε και ἐμεῖς μιὰ σκιαγραφία τοῦ παρελθόντος τοῦ Ἀρχαιοφίλου και, καταλήγοντας, συνοψίζουμε τοὺς ἀκατάλυτους ἀπὸ τὸν χρόνο σκοπούς του: Ἀγάπη και ἐμπιστοσύνη στὴν παντοδύναμη και ἀπαραβίαστη φύση, εἰλικρινῆ ἔρευνα τῆς Ἀληθείας μακριὰ ἀπὸ προλήψεις και δεισιδαιμονίες, ἀφοσίωση και διὰδοση τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ, που εἶναι ἡ ἀρνηση τῆς δίας και τῆς καταδυναστεύσεως.

Ἐῖθε ὁ Ἀρχαιοφίλος "Ὁμιλος Ἐκδρομῶν νὰ συνεχίσει για πο' αὐτὰ χρόνια τὸ εὐγενικὸ ἔργο του και οἱ μεταγενέστεροι τοῦ παρόντος και τοῦ μέλλοντος νὰ εἶναι καλύτεροι ἀπὸ ἐμᾶς, που ἀνήκουμε στὸ παρελθόν.

**Ένα πολύτιμο βοήθημα
πνευματικῆς ζωῆς**

ΤΟ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Υπό Γ. Β. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Τὸ πρῶτότυπο αὐτὸ βιβλίον μεταφέρει σὲ συνοπτικὴ ἡμερολογιακὴ κατάταξη, πολὺτιμες ἀρχὲς καὶ γνώσεις – θεωρητικὲς καὶ πρακτικὲς – τῆς ἐκλεπτισμένης Μεταφυσικῆς – πνευματικῆς ζωῆς.

Περιέχει ἀναλαμπὲς τῆς Αἰώνιας Ἀλήθειας σὸν παραινέσεις ἢ θέματα διαλογισμοῦ γιὰ κάθε μέρα τοῦ χρόνου καὶ εἶναι χρήσιμο γιὰ μιὰ ὁλόκληρη ζωὴ.

Στὶς σελίδες τοῦ μεταφέρονται κατὰ τρόπο εὐληπτο καὶ σαφῆ δυναμικὲς ἀρχὲς ζωῆς, ἀπὸ τὶς πιὸ ἀπλές, προσιτὲς καὶ ἀμέσως ἐφαρμόσιμες, μέχρι καὶ τῶν πιὸ ὑψηλῶν καὶ δυσθεώρητων ἐκφράσεων πνευματικῆς ζωῆς, ὅπου ἡ προσωπικότητα, ἀποκολλημένη ἐντελῶς ἀπὸ κάθε ὑλιστικὴ ἀδυναμία, ἀτέλεια, πάθος ἢ ἀρνητικότητα, μεταρσιούται καὶ ἐνδημεῖ σταθερὰ στὴ γαλήνια καὶ ὁλόφωτη περιοχὴ τοῦ Ὑπερσυνειδητοῦ, ὅπου ἡ θνητὴ φύση παραδίνει τὸν πυρὸς τῆς ἀνθρώπινης συνειδητικότητος στὴ μακαρία σοφία, δύναμη καὶ Φῶς τοῦ Πνεύματος.

Τὸ Μεταφυσικὸ Ἡμερολόγιον θὰ ἀποτελέσῃ γιὰ πολλοὺς ἓνα πραγματικὸ εὐαγγέλιον Πνευματικῆς ζωῆς, τοῦ ὁποίου ἡ καθημερινὴ μελέτη θὰ φέρῃ παρηγορία, θάρρος, δύναμη, γαλήνη, ἁρμονία, ἀνάταση, σοφία καὶ ἔμπνευση.

Εἶναι ἓνα ἀνεκτίμητο βοήθημα γιὰ ὅσους ζητοῦν ἓνα πιὸ πνευματικὸ καὶ φωτισμένον δρόμον ζωῆς, γιὰ ἐκείνους ποὺ θέλουν νὰ ἐνημερωθοῦν στὶς λυτρωτικὲς Μεταφυσικὲς ἀρχὲς ζωῆς καὶ σκέψεως, γιὰ τοὺς ἀναζητητὲς τῆς Ἀλήθειας, τοὺς Μαθητὲς τῶν Μεταφυσικῶν, Ἑσωτερικῶν καὶ Φιλοσοφικῶν Σχολῶν καθὼς καὶ γιὰ κάθε διανοούμενον καὶ πνευματικὸ ἄνθρωπον.

Θὰ τὸ βρῆτε σὲ μᾶς: «ΠΥΡΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ»

Ἱπποκράτους 33.

Τιμᾶται δρχ. 140. Χρυσοδερματόδετο δρχ. 200.

Ο «ΠΡΟΦΗΤΗΣ»
ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Μιχαήλ Νοστράδαμος

Του Καθηγητού ΜΗΝΑ ΛΟΓΟΘΕΤΗ

"Ένα είναι βέβαιον : "Ότι υπό ώρισμένας καταστάσεις τὰ αισθητήρια νήματα τῆς ψυχῆς μας ἤμποροῦν νὰ φθάσουν πολὺ πέραν ἀπὸ τὰ σωματικά της σύνορα καὶ νὰ τῆς δώσουν ἕνα προαίσθημα διὰ τὸ ἄμεσον μέλλον ἀκόμη δὲ καὶ ἕνα πραγματικὸ βλέμμα εἰς αὐτό. Σήκω! Πέταξε ἔξω στὴν ἀπέραντη χώρα! Ἐκεῖνο τὸ μυστηριώδες βιβλίον ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ χέρι τοῦ Νοστραδάμου δὲν σοῦ εἶναι ἀρκετὴ συνοδεία;

ΓΚΑΙΤΕ (Φάουστ)

Ὁ Μιχαήλ Νοστράδαμος ἐγεννήθη τὴν 14ην Δεκεμβρίου 1503 εἰς Saint-Remy-en-Craux ἐν Προβηγκία τῆς νοτίου Γαλλίας. Ἡ οἰκία ὅπου ἐγεννήθη, σώζεται, ἀκόμη καὶ σήμερον. Οἱ πρόγονοί του ἐκ πατρὸς ἦσαν Ἑβραῖοι. Ὁ πατὴρ του, συμβολαιογράφος Jacques de Nostredame, ἐβαπτίσθη χριστιανὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς

Nôtre-Dame (Παναγίας), ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομά του «Nostredame», ἐκλατινισθὲν ἀργότερον εἰς Nostradamus.

Οἱ πρόγονοι τῆς μητρὸς του, ὀνομαζομένης Renée de St. Remy, εἶχον πάντοτε μεγάλην κλίσιν πρὸς τὰ Μαθηματικά καὶ τὴν Ἱατρικὴν. Ἰδιαιτέραν ἀγάπην ἔτρεφεν ὁ νεαρὸς Μιχαήλ πρὸς τὸν ἐκ πατρὸς πάπ-

πον του Jean de St. Remy, εξέχοντα ιατρὸν, μαθηματικὸν καὶ ἀστρονόμον, ιδιαίτερον ἰατρὸν τοῦ κόμητος τῆς Καλαβρίας. Ὁ πάππος ἐδίδαξε τὸν ἐγγονὸν Μαθηματικὰ καὶ Ἀστρονομίαν, γενικῶς δὲ διηγεῖρε τὴν ἀγάπην του πρὸς τὰς ἀποκρύφους ἐπιστήμας. Ἡ κλίσις, πάντως, τοῦ νεαροῦ Νοστράδαμου πρὸς τὴν ἰατρικὴν καὶ φιλοσοφίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς μεταφυσικὰς ἐπιστήμας ἐφάνη ἤδη ἀπὸ τῆς νεαρᾶς ἡλικίας του.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πάππου του ἐφοίτησεν εἰς τὴν σχολὴν τῆς Ἀβινιὸν διὰ νὰ σπουδάσῃ οὐμανστικὰς ἐπιστήμας. Διὰ τῶν σπουδῶν αὐτῶν εἰσέδυσεν εἰς τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων.

15 Ἀργότερον ἐσπούδασεν ἰατρικὴν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Μονπελλιέ. Τὸ 1525, ὅτε ὁ Νοστράδαμος ἦτο 22 ἐτῶν, ἐνέσκηψεν εἰς νότιον Γαλλίαν φοβερὰ ἐπιδημία πανώλους. Ὅλοι παρεκίνουν τὸν Μιχαὴλ νὰ φύγῃ. Τότε ἐφάνη ὁ ἐσωτερικὸς κόσμος τοῦ νεαροῦ οὐμανιστοῦ. Δὲν ἔφυγε, ἀλλὰ παρέμεινε (ὅπως ὁ Λούθηρος τὸ 1527 εἰς τὸ Βίπτενμπεργκ) καὶ συμμετέσχεν ἐθελοντικῶς μὲ ὄλας του τὰς δυνάμεις εἰς τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῆς φοβερᾶς μάλιστα. Μεγάλον ρόλον εἰς τὴν καταπολέμησιν τῆς νόσου ἔπαιξε καὶ φάρμακον (κόνις), ἐφευρεθὲν ὑπὸ τοῦ Νοστράδαμου,

ὁ ὁποῖος συνέγραψε καὶ βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον περιέχεται ἡ ἐκ τῆς ἐπιδημίας πείρα του («Le remède très utile contre la peste»). Συνέστησε δὲ καὶ μεθόδους ἐφαρμοζομένας καὶ σήμερον, ὡς τὴν ἀπολύμανσιν τῶν ἐνδυμάτων καὶ γενικῶς τῶν ἀντικειμένων χρήσεως τῶν ἀσθενῶν (9,14). Ἀλλὰ καὶ ἄλλην μάλιστα τῆς ἀνθρωπότητος, τὴν συμφιλίαν, πού παρουσιάσθη τότε αἰφνιδίως καὶ ἐθέριζε τὴν ἀνθρωπότητα, ἐμελέτησεν ὁ Νοστράδαμος καὶ ἐγκαίρως ἀνεγνώρισε τοὺς ἐξ αὐτῆς κινδύνους (5,72).

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπιδημίας, τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Μονπελλιέ ἔκλεισεν. Ὁ Νοστράδαμος ἐβοήθει τοὺς ἀσθενεῖς ἐπὶ τέσσαρα ἔτη εἰς Narbonne, Toulouse, Bordeaux. Παρέμεινεν ὑγιῆς καί, μετὰ τὴν πάροδον τῆς ἐπιδημίας, ἔλαβε τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα τῆς Ἰατρικῆς ἐν Μονπελλιέ, ἀριστεύσας. Ἐδίδαξεν ἀκολούθως εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς πόλεως ταύτης ἐπὶ τι διάστημα.

Τὸ 1530 ἐγκατεστάθη ὡς ἰατρός εἰς Agen, μικρὰν πόλιν τῆς Γαρόνης, ὅπου καὶ συνέδεδθη μὲ τὸν δάσημον οὐμανιστὴν, ἰατρὸν καὶ φιλόλογον Καίσαρα Scaliger. Ἐκεῖ ἐνυμφεῦθη διὰ πρώτην φοράν, ἀλλὰ ἡ σύζυγος καὶ τὰ δύο τέκνα του ἀπέθανον, ἴσως κατὰ τὴν ἐπιδημίαν διφθερίτιδος πού ἀνεφάνη τότε.

Ὁ θάνατος τῶν προσφιλῶν

του προσώπων συνεκλόνησε τὸν Νοστράδαμον, ὁ ὁποῖος ἤρχισε μεγάλην δεκαετῆ περιοδείαν εἰς Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν, ἐξασκῶν εἰς διαφόρους πόλεις τὴν Ἰατρικὴν (ὡς ὁ συνάδελφος καὶ σύγχρονός του Παράκελσος). Κατὰ τὰ ταξείδια του αὐτά, πολλὰ παρέτηρησε καὶ πολλὰ ἔμαθε, χάρις εἰς τὴν μίωφωσίν του, τὸ ἀνήσυχον καὶ ἐρευνητικὸν πνεῦμα του καὶ τὴν ἐτοιμότητα καὶ ἰκανότητά του νὰ προσλαμβάνη τὰς γύρω του παραστάσεις ταχέως.

Διέκοψε τὴν περιοδείαν του αὐτὴν, κληθεὶς ἐπειγόντως δι' εἰδικοῦ ταχυδρόμου εἰς τὴν πατρίδα του, ἡ ὁποία πάλιν ἐδοκιμάζετο ἀπὸ τὴν πανώλην. Οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐδίστασεν, ἀλλ' ἐπέστρεψε καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1543—1546 ἐβοήθει μὲ ὄλας του τὰς δυνάμεις τοὺς ἀσθενεῖς ἐν Προβηγκία, Αἴξ καὶ Λυών, ὅπου ἀπέθνησκον κατὰ χιλιάδας οἱ προσβαλλόμενοι ὑπὸ τῆς ἀπαισίας νόσου, λόγῳ καὶ τῶν ἐπικρατουσῶν τότε πρωτογόνων ὑγειονομικῶν συνθηκῶν. Ὁ Νοστράδαμος, ἀεικίνητος ἔτρεχε παντοῦ, βοηθῶν ὅπου καὶ ὅπως ἠδύνατο.

Τὸ 1548 ἐκλήθη εἰς Salon de Craux (σήμερον Salon de Provence), ἔνθα εἶχον σημειωθῆ κρούσματα πανώλους. Ἐκεῖ ἐνυμφεύθη τὴν Ἄννα Ροσσε Gemella, εὐγενοῦς καὶ πλουσίας οἰκογενείας. Ἐγκατεστάθη εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν, ἡ δὲ κα-

τοικία του σώζεται ἀκόμη καὶ σήμερον.

Ἦσκησεν ἐπιτυχῶς τὴν Ἰατρικὴν καὶ ἐξέδωσε πολλὰς ἰατρικὰς μελέτας καὶ ἀστρολογικὰ ἡμερολόγια.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἀρχίζει ἡ δευτέρα περίοδος τῆς ζωῆς τοῦ Νοστράδαμου. Μία μυσικὴ, ἀκατανίκητος, ἰσχυρὰ δύναμις τὸν ὤθει νὰ προσπαθήσῃ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰ μυστικὰ μιᾶς ἀνωτέρας σφαίρας.

Εἰς τὴν πρὸς τὸν υἱὸν του Καίσαρα Νοστράδαμον γραφείσαν ἐπιστολὴν του (1 Μαρτίου 1555), διὰ νὰ ἀναγνωσθῆ μετὰ τὸν θάνατόν του (ἐπελθόντα μετὰ 11 ἔτη), τονίζει ὅτι ἀπέκτησε τὴν δύναμιν προρρήσεως συμβησομένων «μὲ τὴν βοήθειαν θείας ἐμπνεύσεω» καὶ μὲ «συνεχεῖς νυκτερινὰς ἀγρυπνίας» διὰ παρατηρήσεως τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ.

«Ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνωτέρους ἀγγέλους—γράφει—δέχονται οἱ προφήται τὸ Πνεῦμα τῆς προφητείας. Μὲ αὐτὸ τὸ χάρισμα βλέπουν πράγματα μακρὰν κείμενα καὶ προλέγουν τὰ μέλλοντα γεγονότα. Οἱ ἄνθρωποι δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὰ κρυμμένα μυστικὰ τοῦ Θεοῦ ἐξ ἰδίας δυνάμεως καὶ βάσει τῶν γνώσεών μας. Ἐν τούτοις ὑπάρχουν πάντοτε μεμονωμένα πρόσωπα, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς φανερώνει μερικὰ μυστικὰ τοῦ μέλλοντος ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν

αστρολογία, ὑπὸ μορφήν ἀποκαλύψεων. Οἱ ἀνώτεροι ἄγγελοι χορηγοῦν ὠρισμένας δυνάμεις εἰς τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς, ὥστε νὰ ἠμποροῦν, μέσῳ τῆς φλόγας τοῦ φωτισμοῦ (τῆς διαφωτίσεως), νὰ διακρίνουν μεταξὺ τῆς Θείας ἐμπνεύσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως».

Σπεύδει, ὅμως, νὰ εἰπῇ ὅτι, ἂν καὶ χρησιμοποιεῖ τὴν σεβασμίαν λέξιν «προφήτης», δὲν τὴν διεκδικεῖ διὰ τὸν ἑαυτὸν του. Προφήτης, ἐν τῇ κυριολεξίᾳ, εἶναι ὁ βλέπων πράγματα, τὰ ὁποῖα κεῖνται μακρὰν πάσης φυσικῆς γνώσεως, κάθε δημιουργήματος. Εἰς αὐτόν, ἀπλῶς, ἀπεκαλύφθησαν ἐπισκοπήσεις ἐνὸς μεγάλου χρονικοῦ διαστήματος τὸ ὁποῖον ἐξετείνετο εἰς πλείονας τῶν εἴκοσι αἰώνων (διὰ τὴν ἀκρίβειαν, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1555 μέχρι τοῦ 3797!). Ἐδέχθη δὲ τὰς προφητείας «ἐν καταστάσει ἐσωτερικῆς μακαριότητος, διὰ μᾶς λεπτῆς πυρίνης πνοῆς».

Ἔτσι περιγράφει τὴν πρὸς αὐτὸν θεϊαν βοήθειαν. Ἡ ἰδική του συμβολὴ ἦτο «ἡ κατανόησις τῆς γλώσσης τῶν ἀστέρων», κατόπιν βαθείας μελέτης τοῦ οὐρανοῦ στερεώματος καὶ πνευματικῆς ἀνυψώσεως. Διότι, «ὁ ἀνθρώπινος νοῦς εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίσῃ τὸ κρυμμένον, μόνον ὅταν ἀποκαλύπτεται ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ἐσωτερικὸν φῶς».

Ἐμελέτησα —λέγει— βιβλία, τὰ ὁποῖα ἐφυλάσσοντο κρυμένα ἐπὶ ἑκατονταετηρίδας ὅλο-

κλήρους. Ἐπειδὴ ὅμως εἶχα τὴν προαίσθησιν ὅτι ἡ κατοχὴ τῶν βιβλίων αὐτῶν θὰ μὲ ὠδηγοῦσεν εἰς συμφορὰν (Σημ. Ὑπονοεῖ τὴν Ἱερὰν Ἐξέτασιν), τὰ ἔκαυσα, μετὰ τὴν μελέτην των. Αἱ φλόγες ἀνέβαιναν ὑψηλὰ καὶ ἐσκόρπιζαν μίαν ἀσυνήθη διαύγειαν, λαμπροτέραν ἀπὸ τὸ φυσικὸν φῶς. Ὀλόκληρος ἡ οἰκία ἐφωτίσθη μὲ λάμπην ὁμοίαν πρὸς τὴν τοῦ κεραυνοῦ ἢ τῆς πυρκαϊᾶς. Ὅμοίως ἔκαυσε σημειώσεις του ἀναφερομένας «εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ Πνεύματος (ἡλίου, χρυσοῦ) καὶ τῆς Ψυχῆς (σελήνης, ἀργύρου) καὶ τὴν ἀνάπτυξιν ἀνωτέρων δυνάμεων, ὡς καὶ περὶ τῆς ἐρεύνης τῶν ὑπὸ τὴν γῆν εὐγενῶν μετάλλων καὶ τῶν μυστικῶν τῆς θαλάσσης».

Ἐτέθη τότε πρὸ διλήμματος: Ἐὰν ἀναφέρῃ ὅλα τὰ μέλλοντα, ταῦτα θὰ ἦσαν τόσον ἀντίθετα πρὸς τὰς ἀπόψεις τῶν τότε κατοίκων τῶν κρατῶν, τῶν ὁπαδῶν τῶν κομμάτων καὶ τῶν ὑποστηρικτῶν τῶν διαφόρων Ἐρησκειῶν, ὥστε αὐτοὶ δὲν θὰ τὰ ἐπίστευαν καὶ θὰ τὰ ἀνεθεμάτιζαν.

Ἔλαβεν ἐπίσης καὶ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου: «Μὴ ρίπτετε τὰ ἅγια εἰς τοὺς κύνας καὶ τοὺς μαργαρίτας εἰς τοὺς χοίρους, διὰ νὰ μὴ τὰ ποδοπατήσουν καὶ κατόπιν σιραφοῦν ἐναντίον σας καὶ σᾶς κατασπαράξουν». Εἶναι σαφὴς ὁ ὑπαινιγμὸς διὰ τὴν Ἱερὰν Ἐξέτασιν.

Πρὸς στιγμὴν, ἐσκέφθη νὰ

μὴ δώση δημοσιότητα εἰς τὰς προαγγελίας του. Ἀπέκλινεν, ὅμως, ἐν τέλει, εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν μελλόντων νὰ ἐπέλθουν «γεγονότων» ὑπὸ μορφὴν χρησιμῶν σκοτεινῶν καὶ αἰνιγματωδῶν.

Ἔτσι, ὁ Νοστράδαμος ἔγραψε τὰς προφητείας του ὑπὸ μορφὴν ποιημάτων εἰς τετράστιχα (Quatrains). Τὴν συλλογὴν τῶν τετραστίχων αὐτῶν ὠνόμασε Centuries (Ἐκατοντάδας). Ὑπάρχουν ἐν ὅλῳ δέκα ἑκατοντάδες, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη μέχρι καὶ τῆς ἑκτῆς καὶ ἡ ὄγδοη μέχρι καὶ τῆς δεκάτης περιλαμβάνουν 100 τετράστιχα. Ἡ ἑβδόμη περιέχει 42 τετράστιχα, προστεθέντων μεταγενεστέρως 6 τετραστίχων. Εἰς τὴν ὄγδοὴν προσετέθησαν ἀργότερον 6 ἀκόμη τετράστιχα καὶ εἰς τὴν δεκάτην ἕνα. Σύνολον τῶν τετραστίχων τῶν 10 Ἐκατοντάδων 942 καὶ μετὰ τὰς προσθήκας 955. Τὰς «Ἐκατοντάδας» 8-10 ἐπεράτῳσεν ὁ Νοστράδαμος τὴν 27 Ἰουνίου 1558 εἰς Salon de Craux. Ὁρισμένοι ἐρευνηταὶ θεωροῦν ὡς γνήσια μόνον τὰ ἀρχικὰ 942 τετράστιχα καὶ ὄχι τὰ μεταγενεστέρως προστεθέντα 13. Τὰς πρώτας 7 ἐπεράτῳσε τὸ 1555.

Διὰ τὸν ἀκριβῆ χρόνον τῆς πρώτης ἐκδόσεως ἔχουν ἐγερθῆ ἀμφισβητήσεις. Ἀναφέρεται ὑπὸ πολλῶν ὅτι ἡ πρώτη ἔκδοσις ἐγένετο τὸ 1555, ἀλλὰ αὕτη θεωρεῖται ἀπολεσθεῖσα. Ὁ Εὐγένιος Bareste, ἐπεξεργασθεὶς τὸ 1840 τὴν τετράτο-

μον βιβλιογραφίαν περὶ Νοστράδαμου, ἔλαβε, λέγει, παρά τινος συλλέκτου, ἐν ἀντίτυπον τῆς πρώτης ἐκδόσεως ὑπὸ τοῦ Macé Bonhomme εἰς Λυών, ἀλλὰ οὐδαμοῦ εὐρέθη τὸ ἀντίτυπον αὐτό. Ὁμοίως οὐδὲν ἀντίτυπον σώζεται ἀπὸ τὰς ἀναφερομένης ἐπομένως ἐκδόσεις τὰ ἔτη 1557, 1558 καὶ 1566 (ὑπὸ τοῦ Pierre Rigaud εἰς Λυών, μετὰ τὰς Ἐκατοντάδας). «Λέγεται» ὅτι ὑπάρχει φωτοτυπία τῆς εἰς βιβλιοθήκην τῆς πόλεως Ἰουξμπουργκ τῆς Γερμανίας. Ἀναφέρεται ὡσαύτως ὅτι βιβλιοθήκαι τοῦ Ντύσσελντορφ καὶ τοῦ Μονάχου κατέχουν ἀντίτυπα ἐκδόσεως τοῦ 1689. Ἡ βιβλιοθήκη τῶν Παρισίων κατέχει (ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Y 4621) ἔκδοσιν, γενομένην ὑπὸ τοῦ Pierre Rigaud εἰς Λυών, ἡ ὁποία φέρει εἰς τὸ πρῶτον φύλλον τῆς χειρογράφου σημείωσιν μετὰ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν ἐτῶν 1555 καὶ 1558. Ἐν τούτοις, ἐκ τῶν δύο μερῶν εἰς τὰ ὁποῖα διαιρεῖται ἡ ἔκδοσις αὐτή, τὸ δεύτερον φαίνεται σαφῶς ὅτι ἐτυπώθη τὸ 1566. Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Βερολίνου κατεῖχεν ἀκόμη τὸ 1940 ἀντίτυπον τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς (ὑπὸ τὰ στοιχεῖα NR 7590), τὸ ὁποῖον ὅμως, μεταπολεμικῶς δὲν εὐρέθη.

Πάντως, ἐγένοντο πλεῖσται πλασταὶ ἐκδόσεις (μία π.χ. τὸ 1649 μετὰ τὴν ἐκδόσεως 1568). Ἐπίσης ἐκδόσεις ἀναφέρονται πολλὰ ἀπὸ τοῦ 1600. Εἶναι κα-

ρακτηριστικὸν ὄτι ἔκδοσις τοῦ Jean Volcker, ἐν Κολωνίᾳ, τὸ ἔτος 1689, φέρει τὸν τίτλον «Les Vrayes Centuries et Prophéties de Maistre Michel Nostradamus». Εἰς τὰς πλαστάς ἐκδόσεις, πλὴν τῆς ψευδοῦς χρονολογίας, περιλαμβάνοντο καὶ τετράστιχα δῆθεν προφητικά, γραφέντα ἐπιγενομένως. Μία τοιαύτη ἔκδοσις τῆς ἐποχῆς τοῦ Ναπολέοντος, περιεῖχε καὶ δώδεκα ἐπαινετικά δ.ἀ τὸν αὐτοκράτορα τετράστιχα.

Προκύπτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἢ ἀπήχησις, τὴν ὁποίαν ἔσχον αἱ προφητεῖαι τοῦ Νοστράδαμου.

Διὰ τινὰς ἐπαληθεύσεις προφητειῶν καὶ προρρησέων του ἀναφέρονται ὑπὸ τῆς βιβλιογραφίας, μεταξὺ ἄλλων, καὶ τὰ κάτωθι:

Ἐκλήθη τὸ 1556 ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἑρρίκου II καὶ τῆς συζύγου του βασίλισσας Αἰκατερίνης τῶν Μεδίκων εἰς Παρισίους καὶ ἠρωτήθη διὰ τὸ μέλλον τοῦ οἴκου των. Ὁ Νοστράδαμος, πού εἶχεν ἤδη προεῖπει εἰς τὰς προφητείας του, τὸ τραγικὸν τέλος τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ οἴκου του, εὐρέθη εἰς δύσκολον θέσιν. Πάντως, κατέστησε προσεκτικὸν τὸν βασιλέα ἀπὸ ἓνα τραυματισμὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ του. Ὁ Ἑρρίκος οὐδεμίαν προσοχὴν ἔδωσεν εἰς τὴν προειδοποίησιν αὐτήν. Τὸ 1559 ὁ βασιλεὺς ἔχασε τὸν δεξιὸν του ὀφθαλμὸν κατὰ τὴν διάρκειαν ἀθλητικῶν ἀγώνων καὶ ἀπέθανεν. Ἡ ἐκπλήρωσις τῆς

προφητείας τοῦ Νοστράδαμου περὶ τοῦ θανάτου τοῦ βασιλέως ἐπροξένησε μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς ὀλόκληρον τὴν Γαλλίαν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων τοῦ εἶχε ζητήσει πληροφορίας διὰ τὸ μέλλον τῶν τριῶν υἱῶν της. Ὁ Νοστράδαμος ἐπεσκέφθη τοὺς πρίγκηπας εἰς Blois καὶ προεῖπεν ὅτι καὶ οἱ τρεῖς θὰ ἐβασίλευον. Πράγματι, ἀνῆλθον οὗτοι διαδοχικῶς εἰς τὸν θρόνον ἀργότερον, ὡς Φραγκῖσκος II, Κάρολος IX καὶ Ἑρρίκος III.

Ὁ Νοστράδαμος συνέταξε καὶ ὠροσκόπια τῶν πριγκήπων, κατὰ τὸ ἔθιμον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Αἱ περὶ τοῦ μέλλοντος προγνώσεις του ἐκαλύπτοντο κατὰ θαυμάσιον τρόπον τόσον λόγῳ τῆς ἐναλλαγῆς διαφόρων πολιτικῶν καταστάσεων, ὅσον καὶ διὰ τὸν φόβον τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως ἢ ὁποῖα, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἀκριβῶς τῆς ἀκμῆς τοῦ Νοστράδαμου (1555-1559), ἐπὶ Πάπα Παύλου IV, εἶχε χιλιάδας θυμάτων, ἀκόμη καὶ τὸν Καρδινάλιον Μορόνε. Ἐὰν οἱ Δομινικανοὶ ἐγνώριζον τὰς περὶ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Παπισμοῦ προφητείας τοῦ Νοστράδαμου, ἀσφαλῶς θὰ τὸν ἐθανάτωνον ἐπὶ τῆς πυρᾶς. Ἦτο, λοιπόν, ἠναγκασμένος νὰ κρυπτογραφῇ τὰ κείμενά του, νὰ μεταχειρίζεται σπανίας συμβολικὰς εἰκόνας, λέξεις καὶ ψευδώνυμα καὶ νὰ ὀμιλῇ συχνὰ αἰνιγματωδῶς. Καλύπτει

τὰς προφητείας του μὲ τὸ ἔνδυμα μιᾶς σκοτεινῆς διπροσώπου γλώσσης. Καὶ οἱ χρησιμοὶ τοῦ Μαντείου τῶν Δελφῶν ἐπεδέχοντο διπλὴν ἔρμηνειάν. Καὶ οἱ προφηταὶ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης ὁμιλοῦν δι' εἰκόνων καὶ συμβόλων, ποῦ βλέπομεν ἀκόμη καὶ εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ Ἰωάννου.

Οὕτως εἰς τὴν δούκισσαν τῆς Σαβοΐας, ἡ ὁποία ἠρώτησε τὸν Νοστράδαμον διὰ τὸ φύλον καὶ τὴν τύχην τοῦ ἀναμενομένου τέκνου της, εἶπεν ὅτι θὰ εἶναι ἄρρεν καὶ θὰ γίνῃ μέγας στρατηγός. Ἀλλά, εἰς ὠρισμένον ἔτος θὰ πληγωθῇ εἰς τὸ πόδι καὶ θὰ ἀποθάνῃ «ὅταν ὁ ἀριθμὸς 9 θὰ εὐρίσκεται πρὸ τοῦ ἀριθμοῦ 7». Πράγματι, ἐγεννήθη ὁ ἀργότερον Κάρολος τῆς Σαβοΐας, γνωστὸς διάσημος στρατηγός. Κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Νοστράδαμου καθορισθὲν ἔτος τοῦ τραυματισμοῦ του (κατὰ τὸ ὁποῖον δὲν ὑπῆρχε πόλεμος) ἐκάθητο ὁ στρατηγός μετὰ φίλου του καὶ ἐχλεύαζε τὰς περὶ τοῦ μέλλοντος προγνώσεις, ἀκόμη καὶ ἐκείνας τοῦ —πρὸ πολλοῦ θανόντος— διασήμου Νοστράδαμου. Ὁ φίλος του ἔλεγεν ὅτι ἀσφαλῶς ὁ Νοστράδαμος θὰ ἐπλανήθη εἰς τὴν χρονολογίαν. Τότε ὁ δούξ ἐσηκώθη διὰ νὰ ζητήσῃ τὸ ἔγγραφον καὶ νὰ ἴδῃ ἐκ νέου τὸ ἀκριβὲς κείμενον. Ἀνέτρεψεν ἓνα βαρὺ δρύϊνον τραπέζι, τὸ ὁποῖον τὸν ἐτραυμάτισεν εἰς τὸ πόδι. Μετὰ μακρὰν ἀσθένειαν, ἀπέθανεν! Ὁ δούξ ἠλπίζεν ὅτι,

κατὰ τὴν προφητείαν τοῦ Νοστράδαμου, θὰ ἀπέθνησκεν εἰς ἡλικίαν 97 ἐτῶν (τὸ 9 πρὸ τοῦ 7). Ἀπέθανεν ἐν τούτοις εἰς ἡλικίαν 69 ἐτῶν. Καὶ ἐδῶ τὸ 9 εὐρίσκεται πρὸ τοῦ 7, διότι μετὰ τὸν ἀριθμὸν 69 ἀκολουθεῖ τὸ 70. Τοῦτο εἶναι ἓν παράδειγμα τῆς ἰδιαζούσης διατυπώσεως τῶν προφητειῶν ὑπὸ τοῦ Νοστράδαμου.

Λόγῳ τῆς τοιαύτης συγκεκαλυμμένης, συμβολικῆς, κρυπτογραφικῆς καὶ πολλάκις αἰνιγματώδους διατυπώσεως ἐχαρακτηρίσθησαν τὰ κείμενα τοῦ Νοστράδαμου ὡς ἀντιφατικὰ καὶ διφορούμενα, κατηγορήθη δὲ καὶ ὁ ἴδιος διὰ τοῦτο. Βεβαίως, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τὰς ἀντιφάσεις των. Εἰς τὸν Νοστράδαμον, ὅμως, δὲν ὠφείλετο τοῦτο εἰς τὸν χαρακτήρα του, ἀλλ' εἰς τὴν ἐσωτερικὴν πάλην μεταξὺ τῆς ἐπιθυμίας του νὰ ἀποκαλύψῃ τὰ μυσικὰ τὰ ὁποῖα προέβλεπε καὶ τοῦ φόβου διὰ τὴν ζωὴν του, ὡς προελέχθη.

Σημειωτέον ὅτι ὁ Νοστράδαμος χρησιμοποιεῖ εἰς τὰς προφητείας του καὶ μίαν τυπικὴν, ἰδίαν προφητικὴν γλῶσσαν. Εἰς τὸ κείμενον, οἰκοδομημένον μὲ τοὺς ἰσχυροὺς λίθους τῆς παλαιᾶς Γαλλικῆς γλώσσης, παρεμβάλλει κομμάτια ἐκ τῆς λατινικῆς, ἑλληνικῆς, ἑβραϊκῆς, ἰσπανικῆς καὶ ἀραβικῆς γλώσσης. Ἡ δομὴ πολλῶν προτάσεων εἶναι λατινική.

Ἐκτὸς ὅμως τούτου, ὁ ἐκ νοτίου Γαλλίας ὁραματιστὴς καὶ πολυῖστωρ μεταχειρίζεται καὶ

λέξεις ἐφευρεθείσας ὑπ' αὐτοῦ, αἱ ὁποῖαι πολὺ ἀργότερον ἐχρησιμοποιήθησαν εἰς τὴν κοινὴν καθομιλουμένην. Παράδειγματα: Ἡ λέξις *Journaux* (2,30) = *Journale* (αἱ δημοσιεύσεις τῶν ἐγκυκλοπαιδιστῶν Ρουσσώ, Βολταίρου), πού ἐμφανίζεται ὕστερα ἀπὸ πολλὰς δεκαετηρίδας, ἢ λέξις *Jures à Sort* (9,77) = κληρωθέντες ὀρκωτοὶ δικασταὶ (ὁ θεσμὸς τῶν ὁποίων συνεστήθη μόλις τὸ 1648) καὶ ἡ λέξις *Nonseggle* = ὁ μὴ ἐκλαΐκευθῆς, ὁ μὴ μεταβληθεὶς εἰς κοσμικὸν ἢ λαϊκὸν, ἢ ὁποῖα ἔγινε κοινή, χρησιμοποιουμένη ὑπὸ τοῦ λαοῦ μόλις τὸ 1800, ὅταν ἔγινεν ἡ ἀπαλλοτριώσις ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων (*Sakularisation*).

Τὸ 1560 ἡ βασιλομήτωρ Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων ἐδέχθη τὸν Νοστράδαμον εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς ἐν *Chaumont-sur-Loire*. Τὸ 1564, ἐπεσκέφθη αὐτὸν μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς βασιλέως Φραγκίσκου II, εἰς τὴν κατοικίαν του εἰς *Salon-de-Craux*. Μαζί των εὐρίσκετο καὶ ὁ νεαρὸς πρίγκηψ Ἑρρίκος τῆς Ναβάρρας, ὁ κατόπιν βασιλεὺς Ἑρρίκος IV τῆς Γαλλίας. Ἐκεῖ ἐπροφήτευσεν ὁ Νοστράδαμος, ὅτι ὁ Ἑρρίκος θὰ ἐβασίλευε, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὸ 1589. Φαίνεται, ὅτι ἡ Αἰκατερίνη ἐζήτησε τότε τὴν συμβουλὴν τοῦ Νοστράδαμου καὶ ἐπὶ πολιτικῶν ὑποθέσεων.

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ βασιλέως εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Νοστράδαμου ἐπροκάλεσε τερασίαν ἐν-

τύπωσιν εἰς ὀλόκληρον τὴν Προβηγκίαν, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἀντίπαλοί του ἀπεστομώθησαν. Ὁ βασιλεὺς ὠνόμασεν αὐτὸν ἰδιαίτερον ἰατρὸν του καὶ τοῦ ἐδώρησε 200 χρυσᾶ τάλληρα, εἰς τὰ ὁποῖα προσέθεσεν ἡ βασιλομήτωρ ἄλλα 100. Τὰ ποσὰ ἔλαβεν ὁ Νοστράδαμος εἰς τὴν πόλιν *Arles*.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἀπὸ τὴν πόλιν αὐτὴν ἠσθάνθη ὅτι προσεγγίζει ὁ θάνατος. Ὑπέφερεν ἀπὸ ὕδρωπα, ἀρθρίτιδα καὶ καρδιακὸν ἄσθμα. Ἐγραψε τότε τὸ τετράστιχον: (πρόρρησις 141):

Ἐπιστρέψας ἔδωσα πρὸς φύλαξιν τὸ δῶρον τοῦ βασιλέως.

Τὸ ἔργον ἐτελείωσε. Πηγαίνω πρὸς τὸν Θεόν.

Ἔρχονται συγγενεῖς, φίλοι, ἀδελφοί:

θὰ εὐρεθῶ νεκρὸς εἰς ἓνα πάγκον, πλησίον τῆς κλίνης μου.

Τὴν 1ην Ἰουλίου 1566 ἦτο εὐδιάθετος. Τὸ βράδυ ὅμως τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἶπεν εἰς τὸν ἐπισκεφθέντα αὐτὸν φίλον καὶ μαθητὴν του *Chavigny*: «Τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου δὲν θὰ με εὔρης πλέον ἐν ζωῇ». Τὸ πρῶτὸ τῆς 2ας Ἰουλίου 1566 ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν κλίνην του, προφανῶς λόγῳ κρίσεως τοῦ καρδιακοῦ ἄσθματος, κατέπεσεν ὅμως ἐπὶ τοῦ πάγκου, ὅπου καὶ ἀπέθανεν. Ὁ θάνατος ἐπῆλθε ταχέως καὶ ἡσυχως. Εἰς τὸ ἡμερολόγιόν του εἶχεν ἤδη σημειώσει ἀπὸ

τοῦ τέλους Ἰουνίου διὰ τὴν 2αν Ἰουλίου: «hic prope mors est» (ἐδῶ κοντὰ εὐρίσκεται ὁ θάνατος).

Ὁ νεκρὸς ἐτάφη ἐντὸς σαρκοφάγου, εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Φραγκισκανῶν ἐν Salon-de-Craux. Ἡ ἐπὶ τοῦ τάφου ἐπιγραφή εἶναι ἡ ἐξῆς: «Ἐδῶ ἀναπαύονται τὰ ὀσιᾶ τοῦ Μιχαὴλ Νοστράδαμου, τοῦ ὁποίου ἡ σχεδὸν θεία γραφίς, ἐκτιμημένη ἀπὸ ὅλους, ἦτο ἀξία νὰ γράφη καὶ νὰ γνωστοποιῆ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰ μετὰ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀστέρων μέλλοντα νὰ συμβοῦν γεγονότα εἰς ὀλόκληρον τὴν ὑδρόγειον σφαιραν. Ἀπέθανεν εἰς Salon-de-Craux τῆς Προβηγκίας, τὸ ἔτος 1566 τὴν 2αν Ἰουλίου, εἰς ἡλικίαν 62 ἐτῶν, 6 μηνῶν καὶ 17 ἡμερῶν. Μεταγενέστεραι γενεαί, μὴ τὸν ἐνοχλῆτε εἰς τὴν ἡσυχίαν του. Ἡ Anna Pontia Gemella εὔχεται εἰς τὸν πολὺ καλὸν σύζυγόν της τὴν αἰωνίαν μακαροῦτητα».

Παρὰ ταῦτα, τὸ 1791 κατὰ τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν, ἡ ἐκκλησία κατεστράφη καὶ τὸ μνημα τοῦ Νοστράδαμου ἐβεβηλώθη. Ὁ βεβηλώσας ὄμις στρατιώτης εὔρε τὴν ἐπομένῃ τὸν θάνατον, ἐκπληρωθεῖ-

σης οὕτω τῆς προφητείας τοῦ Νοστράδαμου: «Συμφορὰ θὰ πλήξη ἐκεῖνον ποὺ θὰ ἀνοίξη τὸν τάφον μου» (9, 7).

ΕΙΣ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟΝ:

Τὸ 6' μέρος

LES VRAYES CENTVRIES
E T

PROPHETIES

DE MAISTRE

MICHEL NOSTRADAMVS,

Où se void representé tout ce qui s'est passé,
tant en France, Espagne, Italie, Allema-
gne, Angleterre, qu'autres parties du
monde.

Reuues & corrigées suivant les premières Editions
impriées en Augustin en l'an 1558. C. à
Lyon en l'an 1558. C. autre.

Avec la vie de l'Auther.

Issuete la Copie d'Amsterdam.

A PARIS

Chez J. B. M. REBOU, vis à vis la Sainte Cha-
pelle à l'Image S. Louys.

M. D. C. LXVIII.

Φωτοτυπία τοῦ ἐξωφύλλου τῆς ἐκδό-
σεως τῶν προφητειῶν τοῦ Νοστρά-
δαμου ἀπὸ τὸν Ριπὸν, 1558.

ΔΙΑΛΟΓΙΣΜΟΣ

♦
Τοῦ ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ

Τὸ θέμα τοῦ διαλογισμοῦ, στὸ σύνολό του δὲν εἶναι νὰ ἀκολουθῆ κανεὶς τὸ μονοπάτι πὺν ἔχει σχεδιάσει ἢ σκέψη καὶ πὺν νομίζει ὅτι εἶναι ἡ ἀλήθεια, ἡ διαφώτιση ἢ ἡ πραγματικότητα.

Δὲν ὑπάρχει μονοπάτι γιὰ τὴν ἀλήθεια.

Τὸ νὰ ἀκολουθῆ κανεὶς ὅποιο-δήποτε μονοπάτι ὀδηγεῖ σ' αὐτὸ πὺν ἡ σκέψη ἔχει ἤδη διατυπώσει καὶ ὀσοδήποτε εὐχάριστο ἢ ικανοποιητικὸ καὶ ἂν εἶναι, δὲν εἶναι ἡ ἀλήθεια.

Εἶναι ἀπάτη νὰ νομίζουμε ὅτι ἓνα σύστημα διαλογισμοῦ, ἡ συνεχῆς ἐξάσκηση αὐτοῦ τοῦ συστήματος στὴν καθημερινὴ ζωὴ, γιὰ μερικὲς στιγμὲς πὺν ἀφιερωνόμαστε σ' αὐτό, ἢ ἡ ἐπανάληψή του ὀλη τὴν ἡμέρα, θὰ ἐπιφέρῃ καθαρότητα ἢ κατανόηση.

Ὁ διαλογισμὸς βρίσκεται πέρα ἀπὸ ὀλα αὐτὰ καὶ σὰν τὴν ἀγάπη, δὲν μπορεῖ νὰ καλλιεργηθῆ ἀπὸ τὴν σκέψη.

Ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ὀ σκεπτόμενος πὺν διαλογίζεται, ὀ διαλογισμὸς εἶναι ἀπλῶς ἓνα μέρος αὐτῆς τῆς αὐτοαπομόνωσης, ἢ ὀποία εἶναι ἡ συνηθισμένη κί-

νηση τοῦ καθενὸς στὴν καθημερινὴ ζωὴ.

Ἡ ἀγάπη δὲν εἶναι ἀνάμνηση, δὲν εἶναι μιὰ εἰκόνα πὺν ἔχει κρατήσῃ ἢ σκέψη σὰν εὐχαρίστηση, οὔτε ἡ ρομαντικὴ εἰκόνα πὺν ἔχουν φτιάξει τὰ συναισθήματα. Εἶναι κάτι πὺν βρίσκεται πέρα ἀπὸ ὀλες τὶς αἰσθήσεις καὶ πέρα ἀπὸ τὶς οικονομικὲς καὶ κοινωνικὲς πιέσεις τῆς ζωῆς. Ἡ ἄμεση αἴσθηση αὐτῆς τῆς ἀγάπης, πὺν δὲν ἔχει ρίζες στὸ χθές, εἶναι διαλογισμὸς. Διότι ἀγάπη εἶναι ἀλήθεια καὶ ὀ διαλογισμὸς εἶναι ἡ ἀνακάλυψη τῆς ὀμορφιάς αὐτῆς τῆς ἀλήθειας.

Ἡ σκέψη δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἀνακαλύψῃ, δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ πῆ «ἔχω ἀνακαλύψει» ἢ «ἔχω συλλάβῃ αὐτὴ τὴν ἀγάπη, ἢ ὀ-

ποία είναι οὐράνια.

Είναι ὁ σκεπτόμενος μὲ τις σκέψεις του πὺν χωρίζει, διαίρει καὶ δέχεται αὐτὸ πὺν εἶναι πὺν ἱκανοποιητικὸ καὶ εὐχάριστο, ἐφ' ὅσον αὐτὸς ὁ σκεπτόμενος ὑπάρχει, μὲ τοὺς ἀποκλεισμένους τοίχους τῆς ἀπομόνωσης, ὁ διαλογισμὸς του βρῖσκει μέσα στὴ φυλακὴ καὶ ἐπομένως δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία.

Ἡ ἐλευθερία ἀπὸ τὴν ἀπομόνωση καὶ τὴν δραστηριότητές της, εἶναι ἡ κίνηση τοῦ διαλογισμοῦ καὶ ἀρνιόμαστε αὐτὴ τὴν ἀπέραντη κίνηση, ὅταν μεταχειριζόμαστε τὴν λέξη καὶ τὴν ἐπανάληψη τῆς λέξης σὰν μέσον νὰ πετύχουμε αὐτὴ τὴ σιωπὴ, πὺν δὲν προέρχεται ἀπὸ λέξεις.

Δὲν μπορούμε νὰ ἔχουμε ἐμπειρία αὐτῆς τῆς σιωπῆς, διότι

ἡ πείρα εἶναι ὁ δρόμος τοῦ γνωστοῦ.

Ἐλευθερία ἀπὸ τὸ γνωστὸ εἶναι αὐτὴ ἡ σιωπὴ.

Ἄπ' αὐτὴ τὴ σιωπῇ, ἡ λέξη μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῇ καὶ τὰ μάτια μποροῦν νὰ δοῦν τὸ δέντρο, χωρὶς νὰ δημιουργήσουν διαίρεση ἀνάμεσα στὸν παρατηρητὴ καὶ στὸ παρατηρούμενο.

Ἡ διαίρεση πὺν φτιάχνει ὁ ὀμιλητὴς μὲ τὴς γνώμες του, γνώσεις καὶ καλλιέργεια εἶναι ὁ ἀγώνας τῆς ζωῆς.

Ἄν δὲν ὑπάρχει διαλογισμὸς στὴ ζωὴ σας, τότε εἶστε σὰν ἄνθρωπος χωρὶς μάτια καὶ αὐτιά καὶ ἔχετε ἀπαρνηθῇ τὴν ὀμορφιὰ αὐτῆς τῆς θεᾶς καὶ τοῦ ἡχοῦ.

Μόνον στὸν διαλογισμὸ μπορεῖ νὰ ἀνθίσῃ ἡ καλωσύνη.

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΙΗΣΟΥΣ

Ποῖος ὑπῆρξεν ὁ Ἰησοῦς; ● Αἱ διάφοροι περὶ αὐτοῦ ἀπόψεις ἐκτιθέμεναι ἀμερολήπτως. ● Ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸν Ρενάν. ● Ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸν Συρέ. ● Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΜΟΝΟΝ Δρχ. 60

Πρὸς τὰ Ἀρχέτυπα

Ἐπιφυλλίδα τοῦ ΝΙΚΟΥ ΚΑΡΒΟΥΝΗ
στὴν «Πρωτὰ» 31 - 8 - 1931

Κάποιος φίλος μ' ἐρωτᾷ:

— Ἀνεφέρετε μία ἢ δύο φορές κάποια ἀρχέτυπα, πρὸς τὰ ὁποῖα, ὅπως λέτε, οἱ πραγματικοὶ καλλιτέχναι, οἱ δημιουργοί, βρίσκονται πολὺ πλησιέστερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους κοινούς ἀνθρώπους· καὶ ὀμιλεῖτε γι' αὐτὰ τὰ ἀρχέτυπα ὡσάν περὶ πράγματος γνωστοῦ. Τί εἶναι αὐτὰ; Τί ὄρος εἶναι αὐτός;

Ἄς μιλήσουμε, λοιπόν, γιὰ τὰ ἀρχέτυπα. Ἄλλ' ἐν πρώτοις, χωρὶς νὰ πελαγώσωμεν εἰς ὄρους καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τί εἶπαν γι' αὐτὰ παλαιοὶ ἢ σύγχρονοι σοφοὶ καὶ ἄσοφοι. Δὲν ὑπάρχει πλέον μάταιον πρᾶγμα ἀπὸ τὴν ἀπαρίθμησιν καὶ τὴν «ἀνάπτυξιν» τῶν δοξασιῶν καὶ τῆς σκέψεως τῶν ἄλλων, ὅταν μερικοὶ ἄνθρωποι δὲν συναθροίζονται διὰ νὰ ἀνασκοπήσουν τὴν ἱστορίαν τῆς φιλοσοφίας, ἀλλὰ διὰ νὰ συνεννοηθοῦν μεταξύ των ἐπὶ πραγμάτων τῆς Ζωῆς πού πάλλεται παντοκρατορικῇ εἰς τὰ πάντα μὲ τὸν αἰώνιον παντοδύναμον ρυθμὸν τῆς. Καὶ οἱ «ὄροι» χρησιμεύουν συνηθέστατα διὰ νὰ μπερδεύεται ἡ καλὴ αὐτὴ συνεννόησις, διὰ τὴν ὁποῖαν εἶναι ὑπεραρκετὴ ἡ ἀπλότης τοῦ πνεύματος, ἡ εἰλικρίνεια καὶ ἡ ἀμοιβαία καλὴ διάθεσις.

Ἐν τούτοις δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ μιλήσῃ διὰ τὰ «ἀρχέτυπα» χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ τὸν Πλάτωνα, τὸν τόσον ὀλίγον γνωστὸν σήμερα εἰς τὸν τόπον αὐτόν, ὅπου ἄλλοτε ἐσκέφθη καὶ ἔγραψε. Ἄλλ' ὅταν ἀναφέρῃ κανεὶς τὸν Πλάτωνα, δὲν κάμνει μίαν ξηρὰν ἔκθεσιν μιᾶς οἰασδήποτε δοξασίας. Ἐσκέφθηκε ὁ ἄνθρωπος αὐτός τόσον δημιουργικῶς, ὥστε, ὅταν κανεὶς διαβάξῃ τὰς σκέψεις του, ἔχει τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἀναπνέει καθαρὸν καὶ δροσερὸν ἀέρα — τὴν αὔραν τῆς Ζωῆς καί, εἴτε παραδέχεται τὰς σκέψεις του ὡς ὀρθάς, εἴτε μὴ, κερδίζει κατὶ πολὺτιμον ὁ ἴδιος: σκέπτεται, ὄχι μὲ τοὺς συνηθισμένους ἀκροβατικοὺς συλλογισμοὺς πού οἱ ἄνθρωποι σινηθῶς ἐκλαμβάνουν ὡς συμπτώματα φιλοσοφίας, ἀλλὰ μὲ τὴν βαθειάν, τὴν ἀνεπιτήδευτην ἀπλότητα πού χαρακτηρίζει μίαν πραγματικὴν πνευματικὴν ἐκδήλωσιν.

Ὁ Πλάτων, λοιπόν, εἰς τὸν «Φαῖδρόν του» — ποῖος θὰ χάριση κάποτε εἰς τοὺς σημερινούς Ἑλληνας μίαν πραγματικὴν μετάφρασιν τῶν Πλατωνικῶν διαλόγων; — παρουσιάζει μίαν ωραίαν ἀλληγορίαν: Ἡ ἀθάνατος — λέγει — ψυχὴ εἶναι ὁ ἠνίοχος ἐνὸς ζεύγους ἀλόγων πτερωτῶν ὁ ἓνας ἀπὸ τοὺς ἵππους — τὸ **Θ υ μ ο ε ι δ ἔ ς** — εἶναι ἡμερος καὶ καλὸς καὶ πειθῆνιος εἰς τὸν χαλινὸν τοῦ ἠνιόχου, τοῦ **Λ ο γ ι σ τ ι κ ο ὕ** ὁ ἄλλος ἵππος — τὸ **Ἐ π ι θ υ μ η τ ι κ ὸ ν** — εἶναι δύστροπος, δυσῆνιος, ἀτίθασσος· κλωτσᾷ δεξιὰ καὶ ἀριστερά, χρεμετίζει, ρουθουνίζει ἀνυπόμονα, δὲν ὑπακούει εἰς τὸν χαλινὸν καὶ δὲν ἀφίνει καὶ τὸν σύντροφόν του, τὸ **Θ υ μ ο ε ι δ ἔ ς**, νὰ προχωρήσῃ κανονικά. Ἡ ἀλληγορία εἶναι διαφανὴς ὅπως τὸ φῶς ἀνεφέλου αὐγῆς. Τὸ Λογιστικὸν εἶναι τὸ Πνεῦμα, ὁ Λόγος· αὐτὸ ἠνιοχεῖ. Καὶ τὸ μὲν **Θ υ μ ο ε ι δ ἔ ς** — ὁ **Ν ο ὕ ς** καὶ ἡ **Θ ἑ λ ἡ σ ι ς** — ὑπακούει εἰς τὴν ὁδηγίαν του· ἀλλὰ τὸ **Ἐ π ι θ υ μ η τ ι κ ὸ ν**, ἢ κατωτέρα ἀνθρωπινὴ φύσις ποῦ ἐντρυφᾷ εἰς τὰ πάθη καὶ τὸν αἰσθησιασμόν, δαγκώνει τὸν χαλινόν, δυστροπεῖ, ἀφηνιάζει. Ἄλλ' ἢ Πλατωνικὴ ἀλληγορία ἔχει καὶ μίαν μικρὰν συνέχειαν: ἡ ψυχὴ λέγει, εἰς τὴν ἀρχικὴν τῆς τῆν κατάστασιν, διατρέχει μίαν φορὰν τὸν κύκλον τοῦ παντός, μέσα εἰς τὸ ἄρμα τῶν θεῶν, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτεῖαν τοῦ Διός. Καὶ ἐὰν ὁ ἠνίοχος, τὸ Λογιστικόν, μπορέσῃ καὶ ἠνιοχήσῃ μὲ τόσῃν δυνάμειν, ὥστε νὰ ἀναγκάσῃ καὶ τὸ ἄγριο τὸ ἄλογο — τὸ **Ἐ π ι θ υ μ η τ ι κ ὸ ν** — νὰ σηκώσῃ μίαν ἢ δύο φορές τὸ κεφάλι του πρὸς τὸν οὐράνιον θόλον, αὐτὸ πλέον εἶναι ἀρχετόν. Διότι καὶ τὸ ἀτίθασσον ἐκεῖνο ἄλογο βλέπει, διὰ μίαν ἔστω στιγμὴν, τὰς οὐσίας τῶν πραγμάτων, τὰς αἰωνίας ὑποστάσεις, ποὺ εἶναι αὐτὴ ἢ ἴδια ἢ Ἀλήθεια καὶ ἢ Ζωή, ὥστε εἰς τὸ ἔξῃς καὶ ὁ ἠνίοχος, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλογα τοῦ ψυχικοῦ ἄρματος διατηροῦν πλέον τὴν ἀνεξίτηλον ἀνάμνησιν ἐκείνου τοῦ δραματισμοῦ, τὴν ἀνάμνησιν αὐτὴν, ποὺ θὰ εἶναι εἰς τὸ ἔξῃς ἢ πυξὶς τοῦ ψυχικοῦ προσανατολισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Διότι ὅσα εἶδεν ἢ ψυχὴ κατὰ τὸν εὐτυχισμένον ἐκεῖνον πρῶτον γυρὸν τῆς μέσα εἰς τὸν κύκλον τοῦ παντός, τοῦ ὁποῖου μέρος ἀναπόσπαστον εἶναι καὶ ἢ ἴδια, εἶναι τὰ **Ἀ ρ χ ἔ τ υ π α** — αἱ αἰώνια ὑποστάσεις.

Κι' ἔτσι, κατὰ τὸν Πλάτωνα, ἀποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος ἕναν σταθερὸν γνώμονα τοῦ σωστοῦ καὶ τοῦ ωραίου, ἄσχετον, βέβαια, μὲ τὴν μεταβαλλομένην ἠθικὴν τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν καὶ μὲ τὰς παροδικὰς ἐπίσης ἀντιλήψεις περὶ Καλοῦ τῶν διαφορῶν λαῶν καὶ τῶν διαφορῶν ἐποχῶν. Καὶ ὅταν λέγωμεν κοινῶς, ὅτι ἓνας καλλιτέχνης «ἐμπνέεται», ἐννοοῦμεν ἀπλῶς, ὅτι ἀνατείνει τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του πρὸς τὸν δραματισμόν τῶν Ἀρχετύπων αὐτῶν ποὺ εἶναι ἢ ἀλήθεια καὶ γεμίζει τὸ πνεῦμά του ἀπὸ τὸ φῶς των. Τότε καὶ μόνον μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ ἀληθινά· τότε καὶ μόνον τὰ δημιουργήματά του ἔχουν τὴν σφραγίδα τῆς αἰωνιότητος καὶ ὁμιλοῦν ἀπ' εὐθείας

εις τὴν ψυχὴν τῶν συνανθρώπων του, κάθε φυλῆς καὶ κάθε ἐποχῆς· τότε καὶ μόνον συνεργάζεται συνειδητὰ μὲ τὴν Ζωήν.

Ἡ Ζωή, ὅταν ἐκδηλώνεται εἰς μίαν ἐξελικτικὴν μορφολογίαν, ὅταν δηλαδή, δημιουργῆται ἡ μορφή, πού εἶναι ἐπιδεκτικὰ τελειοποιήσεως, δὲν κάμνει τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ τὰς ἀναβιβάσῃ ὀλοένα πρὸς τὰ Ἀρχέτυπα τῶν, πού εἶναι ἡ τελειότης τοῦ εἶδους. Ὅσον καὶ ἂν τὸ περιβάλλον τὸ φυσικὸν ἐπιδρᾷ ἐξελικτικῶς καὶ τροποποιεῖ τὴν ἀνέλιξιν τῆς μορφολογίας, τὸ τέρμα εἶναι πάντοτε τὸ Ἀρχέτυπον, πού εἶναι συγχρόνως καὶ ἡ ἀφετηρία ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξεπήγασεν ἡ πρώτη ἰδέα, ἐκδήλωσις τῆς ὁποίας εἶναι ἡ μορφή. Οὔτε ὁ Ζεὺς τῆς Ὀλυμπίας, οὔτε ὁ Ἑρμῆς τοῦ Πραξιτέλους ὑπῆρξαν ἄνθρωποι μὲ σάρκα καὶ μὲ ὀστά διὰ νὰ χρησιμεύσουν ὡς μοντέλλα· ἀλλ' οἱ πραγματικοὶ ἐκεῖνοι δημιουργοί, πού ἔδωκαν εἰς τὸ μάρμαρον τὴν τελείαν ἀνθρωπίνην μορφήν εἰς δύο διαφορετικὰς ἐκδηλώσεις τῆς, ἔβλεπαν καθαρὰ τὰ Ἀρχέτυπα. Ὅμοιως ἔβλεπαν διαυγέστατα ἄλλα ἀρχέτυπα ὅσοι ἐδημιούργησαν ὄχι μὲ τὸ μάρμαρον ὡς ὑλικόν, ἀλλὰ μὲ τὸν λόγον, ἔργα πού φέρουν τὴν σφραγίδα τῆς αἰωνιότητος. Καὶ τὰ ἀρχέτυπα αὐτὰ εἰς μίαν ἀπὸ τὰς καθαρωτέρας ἀπόψεις τῶν — τὴν ἄποιψιν τοῦ ἀριθμοῦ — ἔβλεπε τόσον διαυγῶς ὁ Πυθαγόρας, πνευματικὸς πρόδρομος τοῦ Πλάτωνος.

Δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος, εἰς ὁποιοδήποτε σημεῖον ξεπεσοῦ καὶ ἂν βρισκείται, μέσα εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τοῦ ὁποίου νὰ μὴ κοιμᾶται ἡ ἄσθεστος ἀνάμνησις κάποιας στιγμῆς δραματισμοῦ αὐτῶν τῶν Ἀρχετύπων. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἔαν μόνον κατορθώσῃ κανεὶς ν' ἀφυπνίσῃ εἰς τὴν ψυχὴν τῶν αὐτῶν τὴν ἀνάμνησιν, συγκινοῦνται ἐκ βαθέων ἔμπρὸς εἰς τὸ πραγματικῶς ὥραϊον καὶ τὸ πραγματικῶς ἀληθινόν. Οἱ νέοι ἰδίως, τῶν ὁποίων τὸ δυσήνιον Ἐπιθυμητικὸν δὲν ἔχει ἀκόμη σκληρυνθῆ ἀπὸ τὴν δυστροπίαν του, ἔχουν δι' αὐτὸ συχνοτέρας στιγμὰς ἀορίστου ἀναμνήσεως τοῦ εὐτυχημένου τῶν ἀρχετύπων δραματισμοῦ· καὶ δι' αὐτὸ αἱ νεανικαὶ ὄνειροπολήσεις, ὅταν δὲν ἐκτρέπωνται εἰς ἄσκοπον ἀλητείαν τοῦ νοῦ, ἀλλὰ καθοδηγοῦνται πρὸς τὴν σωστὴν κατεύθυνσιν, θὰ ἠμποροῦσαν, ἴσως, νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἀπὸ ἐκείνους πού αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συντελέσουν εἰς μίαν ριζικὴν καὶ λογικὴν μεταβολὴν τοῦ συστήματος τῆς ἐκπαιδεύσεως, ὡς τὸ ἰσχυρότερον κίνητρον πρὸς δημιουργίαν ἐλευθέρων ἀτόμων· καὶ ἡ σωστὴ κατεύθυνσις εἶναι — ποία ἄλλη; — τὰ ἀρχέτυπα, αἱ «αἰώνια ὑποστάσεις» τοῦ Πλάτωνος.

Κανεὶς, βέβαια, δὲν μπορεῖ νὰ δείξῃ εἰς ἓνα ἄλλον αὐτὰ τὰ ἀρχέτυπα. Ὁ καθένας τὰ βλέπει μὲ τὰ δικά του τὰ μάτια· προσδέχεται

τὸν ζωοποιὸν δραματισμὸν τῶν ἀναλόγως τῆς πνευματικῆς καὶ τῆς ψυχικῆς του δεκτικότητος, ποῦ εἶναι καὶ αὐτὴ ἐπιδεκτικὴ ἀναπτύξεως. Μπορεῖ κανεὶς, ὅμως, νὰ διευκολύνη καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ διὰ τοὺς ἄλλους αὐτὸν τὸν δραματισμὸν. Πῶς; κρατῶντας τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του ἀνοικτὰ καὶ ἀθάμβωτα ὅσον τοῦ εἶναι δυνατὸν καὶ μὴ θολῶνοντας τὴν ψυχικὴν δρασιν τῶν ὁμοίων του. Μία πνευματικὴ ἰσορροπία, μία ψυχικὴ ἡρεμία, ἡ διαρκὴς προσπάθεια τοῦ ν' ἀναγκάζω-μεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, τὸ δυσήνιον ἄλογο τοῦ Ἐπιθυμητικοῦ, ποῦ μασσᾷ μὲ ἀφροῦς τὸν χαλινὸν καὶ καμπυλῶνει τὸν Αὐχένα πρὸς τὴν γῆν, ν' ἀνασηκῶνῃ τὸ κεφάλι πρὸς τὸν οὐρανὸν — κατὰ τὴν ὠραίαν Πλατωνικὴν ἀλληγορίαν — ἰδοὺ τί χρειάζεται. Καὶ δὲν εἶναι αὐτὸ τόσον δύσκολον ὅσον θὰ μποροῦσε νὰ φανῇ ἐξ ἀρχῆς.

Ὅταν ἀκοῦν κανεὶς μίαν ὠραίαν μουσικὴν, ὅταν διαβάξῃ ἓνα ὠραῖον ποίημα, ὅταν βλέπῃ ἓνα ὠραῖον ἔργον ἀρχιτεκτονικῆς, ὅταν, ἀπὸ τὴν κορυφὴν ψηλοῦ βουνοῦ ἀπλώνεται ἡ ματιὰ του πρὸς τὸ αἰ-ωνίως νέον καὶ ὁροσερὸν θαῦμα τῆς Φύσεως, ὅταν ἀντικρύξῃ εἰς τὴ ματιὰ συνανθρώπου του τὴ σπιθαμὴ τῆς συμπαθείας καὶ τῆς ἀγάπης, τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του ξεθαμβῶνονται, ἀνοίγονται διάπλατα πρὸς τὸν δραματισμὸν τῶν ἀρχετύπων. Τὸ Ἐπιθυμητικὸν ξεχνᾷ καὶ αὐτὸ τὸν ἑαυτὸν του καὶ κρατεῖ, χωρὶς ἀντίστασιν, εἰς μίαν ἔκστασιν, τὸ κε-φάλι του ἀναγερμένο πρὸς τὸν οὐρανὸν τῆς αἰωνιότητος, τὸν ἀληθι-νὸν κόσμον τῶν Ἀρχετύπων. Ἡ ἀνάστασις αὐτὴ ἡ καθολικὴ εἶναι κάτι περισσότερον παρὰ σκέψις, παρὰ φιλοσοφία, παρὰ διανοητικὸς συλ-λογισμὸς: εἶναι ἄμεσος ἐνατένισις τῶν αἰωνίων ἀληθειῶν — τῆς ἀλη-θείας. Ἀδιάφορον ἔαν ἡ ἐνατένισις αὐτὴ δὲν κατασταλάξῃ πάντοτε εἰς ἐπίγνωσιν συνειδητῆν. Εἶναι, κ' ἔτσι μόνον, ἀρκετὴ διὰ νὰ κεν-τᾷ ἐκεῖνον ποῦ εἶδε τὸν κόσμον αὐτόν, πρὸς τὴν τελειοποίησίν του, εἶ-ναι, ἀρκετὴ διὰ νὰ τὸν τραβᾷ ὡσὰν ἰσχυρότατος μαγνήτης, νὰ τοῦ δίδῃ ἑσωτερικὴν ἡρεμίαν, μίαν φωτεινότεραν καὶ ἀσυγκρίτως πλατυ-τέραν πνευματικὴν προοπτικὴν.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν εἶναι ἀνάγκη ἀπόλυτος ὅλα τὰ ὑψηλὰ καὶ μεγάλα ἔργα τῆς Τέχνης νὰ εἶναι προσιτὰ εἰς τὰς μάζας τὰς λαϊκὰς. Ἄν ἐπιβάλλεται ἡ δικαία κατανομή τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, εἶναι ἀσυγ-κρίτως περισσότερον ἐπιβεβλημένη ἡ γενίκευσις τῆς δυνατότητος τοῦ νὰ μποροῦν νὰ ἔρχωνται εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μὲ τὴν μεγάλην Τέχνην ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀνεξαιρέτως. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, ποῦ ἦσαν εἰς πολλὰ ζητήματα πλησιέστερα πρὸς τὴν ἀλήθειαν, κάτι ἤξευραν εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτό. Οἱ καλλιτέχναι τῶν καὶ οἱ δημιουργοὶ τῶν δὲν ἐδη-μιουργοῦσαν δι' ἰδιωτικὰς γλυπτοθήκας ἢ πινακοθήκας, ἢ διὰ τὴν τά-ξιν τῶν λεγομένων «ἐκλεκτῶν». Εἶναι αὐτὰ ὀπωρικὰ τοῦ δένδρου τοῦ ἀνθρωπίνου ξεπεσμοῦ — τὰ ἰδιωτικὰ μουσεῖα, αἱ ἰδιωτικαὶ συλλογαί.

αἱ ἀκριβαὶ συναυλῖαι διὰ τὴν «καλὴν τάξιν», τὰ πολυτελῆ βιβλία τῶν ἐκδόσεων μεγάλων ποιητῶν. Ὁ Ἡρόδοτος καὶ ὁ Θουκυδίδης ἐδιάβαζαν τὰ ἔργα των εἰς τὸ Στάδιον τῆς Ὀλυμπίας, πρὸς τὸ κοινὸν τῶν πανελλήνων· τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν ἐτοποθετοῦντο εἰς τοὺς ναοὺς τῆς κοινῆς λατρείας καὶ τὰ αἰτώματα καὶ αἱ ζυφόροι των ἀπηθύνοντο πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐν τῷ συνόλω του· διὰ τὰ παρακολουθῆ ὁ Δῆμος τὰς τραγωδίας τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Σοφοκλέους καὶ τὰ ἔργα τοῦ Ἀριστοφάνους, ἐπληρώνετο τὸ εἰσιτήριόν του ἀπὸ τὸ ταμείον τῆς Πολιτείας — τὰ περίφημα «θεωρικά». Καὶ πολὺ σωστά· διότι ἡ πραγματικὴ καλλιτεχνικὴ παραγωγή εἶναι ἱεροτελεστία ἔξαιρετικῶν ἀνθρώπων πού ἱερουργοῦν, μὲ λευκὸν χιτῶνα, εἰς τὸν ναὸν τῆς Δημιουργίας τῆς Ζωῆς· καὶ τὸ ἀσύγκριτον προνόμιον αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὅτι μποροῦν καὶ προσφέρουν τὸν δραματισμὸν τῶν ἀρχετύπων εἰς τὸ ἀνθρώπινον πλῆθος, ὡσὰν τὴν ἱερωτέραν εὐλογίαν πού μπορεῖ ἓνας ἄνθρωπος νὰ δώσῃ καὶ οἱ λαοὶ νὰ δεχθοῦν.

Ὅσοι ὄνειρεύονται μίαν κοινωνικὴν μεταβολήν, ἓναν κόσμον ἀνθρώπων ἀνθρωπινώτερον, δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦν, ὅτι τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸν τοῦ κόσμου αὐτοῦ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν εὐκαιριῶν διὰ τὰ ξαναθυμοῦνται οἱ ἄνθρωποι τὸν πρῶτον τῆς ψυχῆς των δραματισμὸν.

Ἐνας ἀληθινὸς ποιητής, πού ἐξοῦσε συχνὰ εἰς τὸν κόσμον τῶν ἀρχετύπων — ὁ Σέλλεϋ — συνέθεσε, μεταξὺ τόσων ἄλλων ὑψηλῶν ποιημάτων, καὶ ἓναν «Ἕμνον πρὸς τὴν Διανοητικὴν Ὁραιότητα». Ἄς ἀκούσωμεν μερικὰς ἀπὸ τὰς στροφάς του. Ἴσως ἐξηγοῦν αὐταὶ μὲ τὴν μυστικὴν γλῶσσαν τῆς μουσικῆς, πού ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τὴν ἐννοοῦν, τί εἶναι τὰ Ἀρχέτυπα, καλύτερα ἀπὸ αὐτὴν τὴν πτωχὴν μου προσπάθειαν. Ἡ Ποίησις γνωρίζει νὰ κάμνῃ θαυτάτα αἰσθητὰ ὅσα οἱ φιλοσοφικοὶ ὄροι συσκοτίζουν καὶ ἡ ξηρὰ διανόησις προδίδει...

«Ἡ γεμάτη δέος σκία κάποιος ἀοράτου Δυνάμεως, αἰωρεῖται μεταξὺ μας, ἂν καὶ δὲν τὴν βλέπομε — ἐπισκέπτεται αὐτὸν τὸν κόσμον πού αἰωνίως μεταβάλλεται, μὲ φτερὰ τόσον ἀσταθῆ, ὅσον οἱ ἄνεμοι τοῦ καλοκαιριοῦ πού πετοῦν ἀπὸ ἄνθος εἰς ἄνθος, ὅπως οἱ ἀχτίδες τοῦ φεγγαριοῦ, πέφτουν σὰν φωτεινὴ βροχή, πίσω ἀπὸ κάποιο πευκόφυτο βουνό. Ἐπισκέπτεται αὐτὸς ὁ ἥσκιος μὲ ξαφνικὴ ἀστάθεια κάθε ἀνθρώπινη καρδιά, κάθε ἀνθρώπινη ὄντοτητα — σὰν τὰ χρώματα τοῦ δειλινοῦ καὶ σὰν ἔσπερινες ἐρμονίες, ὡσὰν σύννεφα ἀραιὰ σκορπισμένα στὸν ὀλόαστρον οὐρανό, σὰν ἐνθύμησις μιᾶς περασμένης μουσικῆς, σὰν κάθε τι πού εἶναι ἀκριβὸς διὰ τὴν χάριν του, ἀλλ' ἀκριβότερο διὰ τὸ μυστήριόν του».

»Πνεῦμα τῆς Ὁμορφιάς, πού καθαγιαζεῖς μὲ τὰ χρώματά σου ὅλα τὰ πράγματα, πάνω στὰ ὅποια λάμπεις — ἀνθρώπινες σκέψεις ἢ μορφές — πού ἔχεις φύγει; Γιατὶ περνᾷς καὶ μᾶς ἀφίνεις μέσα σ' αὐτὴ

τὴν ἀπέραντη κοιλάδα τῶν δακρῶν, ποὺ ἀπομένει ἀδειανὴ καὶ πένθιμη;

...» Ὁ ἄνθρωπος θὰ ἦταν ἀθάνατος καὶ παντοδύναμος, ἐὰν ἐσύ, ἄγνωστο καὶ γεμᾶτο δέος, ὅπως εἶσαι, ἤθελες ἐγκατασταθῆ, μ' ὅλη τὴ λαμπρὴ συνοδεία σου μέσα στὴν καρδιά του. Ὡ ἄγγελε τῶν συμπαθειῶν, ποὺ τρεμολάμπεις στὰ μάτια ἐκείνων ποὺ ἀγαποῦν, ἐσύ ποὺ εἶσαι τροφή γιὰ τὴν ἀνθρώπινη τὴ σκέψη... — μὴ φύγῃς ὅπως ἦλθε ἡ σκιά σου, μὴ φύγῃς!».

Αὐτὸ τὸ Πνεῦμα τῆς Ὁμορφιάς, ποὺ ὠραματίσθη ὁ ποιητής, εἶναι, εἰς τὸν ἀνθρώπινον κόσμον μας, ὁ ἀγγελιαφόρος τῶν Ἀρχετύπων, τῶν ὁποίων ὁ οὐρανός, εἰς τὸ τέλος, βρῖσκεται μέσα μας, μέσα εἰς κάθε ἄνθρωπον, ὡσὰν βεβαίως τῆς ἀνθρωπίνης θεϊότητος.

I. Ν. Δάμπυση

Θαῦμα Μυστηριακὸ

«Τὸ τοῦ οἴνου ρεῦμα τὸ ἐν ἄνδρῳ τῇ νήσῳ καὶ οἱ μεθύοντες τοῦ ποταμοῦ ἄνδριοι λόγος εἰσὶ τῆς γραφῆς. Ἄνδριοὶ γὰρ δὴ ἐκ Διονύσου ἡ γῆ ὑπὸ νῆσῳ ρήγνυται καὶ ποταμὸν αὐτοῖς ἀναδίδωσιν, εἰ μὲν ἐνθυμηθεὶς ὕδωρ, οὕτω μέγαν· εἰ δὲ οἶνον, μέγας ὁ ποταμὸς καὶ θεῖος.

Φλάβιος Φιλόστρατος: Εἰκόνες, κε'.

Ἄνέβηκα στὸ ἱερὸ τὸ ὄρος τῶν δρυῶν
 κι' ἄκουσα αὐτῶν τὸ θρόϊσμα σὰν θεϊκὴ λαλιά,
 στάθηκα στὴν ἀστέρευτη πηγὴ ποὺ κελαρρῦζει,
 κι' εἶδα ἐκεῖ νὰ φύεται ἡ δάφνη ἢ μαντική.
 Σκιεὲς Σελλῶν δίνουν χρησμοὺς τοῦ Δία τοῦ μεγάλου
 κι' ἀνάερες ἰέρειες, οἱ θρυλικὲς Πυθίες,
 στὴν ἔμπνευση τοῦ Ἀπόλλωνα τὰ μέλλοντα προλέγουν,
 στοὺς βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες καὶ στοὺς κοινούς θνητούς.
 Φιλόφρονες οἱ οἰωνοὶ μοῦ ἔδειξαν τὸ θαῦμα
 τοῦ ἁγιασμένου τοῦ νεροῦ ποὺ ἔγινε κρασί,
 νᾶμα θυσίας τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγνοῦ τοῦ Διονύσου.
 Ὅραματα κι' ἀντίλαλοι μέσα ἀπὸ τοὺς αἰῶνες,
 νέκταρ ψυχῶν τῶν καθαρῶν καὶ ἀμβροσία θεῖα
 τῶν συμποσίων τῶν μυστῶν στὰς νήσους τῶν μακάρων.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΣΜΟΥ

ΟΙ ΠΡΩΤΟΠΛΑΣΤΟΙ

Τοῦ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΡΑΜΑΛΙΚΗ

Τοὺς λογισμοὺς τῶν κατὰ καιροὺς διανοητῶν ἐτάρασσαν ἀγωνιώδη ἐρωτήματα· μεταξύ αὐτῶν ἄρχουσαν θέσιν κατεῖχον: Ποιὰ ἡ θέσις τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δημιουργίᾳ καὶ ποῖος ὁ σκοπὸς τοῦ ἐν αὐτῇ.

Πειστικὴ μαρτυρία τῶν ἀνησυχιῶν των, εἶναι, διὰ ν' ἀναφερθῆ γινωστοτέρα, ἡ δελφικὴ ρῆσις, ἡ ἀναγεγραμμένη ἐπὶ τῆς Μετόπης τοῦ Μαντείου, «Γνώθι σαυτόν», διὰ τῆς ὁποίας προετρέπετο ἡ αὐτογνωσία. Αὐτογνωσία ὅμως, μὴ ἀναφερομένη εἰς τὴν περὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας κρίσιν ἀπὸ πλευρᾶς προτερημάτων ἢ ἐλαττωμάτων, ἀλλὰ εἰς μίαν ἄλλην, θαυτοτέραν, καὶ ἐσωτερικωτέραν γνῶσιν, τὴν ὑφισταμένην σχέσιν μεταξύ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς Δημιουργίας, ἡ ὁποία τὸν περιβάλλει, καὶ εἰς τὸν σκοπὸν καὶ τὸ ἔργον του.

Ἐὰν ρίψωμεν ἐν βλέμμα εἰς τὰς θρησκείας τῶν λαῶν, θὰ παρατηρήσωμεν, ὄχι χωρὶς ἐκπληξιν, ὅτι ὅλοι ἀποδίδουν τὴν ἔλευσιν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς

γῆς, εἰς κάποιον προπατορικὸν ἀμάρτημα, κατὰ διάφορον τρόπον θεδαίως παρουσιαζόμενον παρ' ἐκάστης, ἴδιον ὅμως κατὰ τὴν οὐσίαν· ὅλοι παραδέχονται μίαν πτώσιν, ἐν σφάλμα, καὶ τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ἐξιλασμόν, μίαν ἐπανόρθωσιν.

Προκειμένου νὰ μελετήσωμεν τὸ γεγονός τῆς ἐλεύσεως τοῦ ἀν-

θρώπου εις τήν γῆν, διατί νά μή θασιθῶμεν εις τά ἐν τῇ Βίβλῳ τῆς θρησκείας μας ἱστορούμενα, ἀντί νά καταφύγωμεν εις τά ὑπό ἄλλων θρησκειῶν προβαλλόμενα, ἀφ' οὗ, ὡς προείπομεν, εἶναι ὁμοια μεταξὺ τῶν κατὰ τήν οὐσίαν;

Ἐκάστη ἀποκάλυψις περὶ τοῦ Θεοῦ, παραχωρηθεῖσα εις τήν ἀνθρωπότητα κατὰ διαφόρους ἐποχάς, ἦτο καί εἶναι ἀνάλογος πρὸς τήν νοητικὴν καὶ πνευματικὴν ἰκανότητα τῶν ἀνθρώπων ἐκάστης ἐποχῆς.

Οἱ θεόπνευστοι συγγραφεῖς ἱερῶν Γραφῶν καὶ θεματοφύλακες τῆς ἱερᾶς παραδόσεως, ἀποστολὴν ἔχοντες τήν καθοδήγησιν τῆς ἀνθρωπότητος, εὐρισκομένης εις τὸ λίκνον τῆς πνευματικῆς τῆς ζωῆς, διὰ νά ἀποδώσῃ ἐννοίας μεταφυσικάς, πνευματικάς καὶ ὑπερκοσμίας, ἐχρησιμοποίησαν τὰς ἀλληγορίας καὶ τὰ σύμβολα. Ἐδανείσθησαν δηλαδὴ εἰκόνας καὶ ἐκφράσεις ὕλικὰς διὰ νά ἀποδώσουν τὸ ἄυλον καὶ ὑπεραισθητόν. Ἐδασίσθησαν εις σύμβολα, διότι ταῦτα εἶναι τὸ ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον δανείζεται τὸ ἄυλον ἀπὸ τὸν αἰσθητὸν κόσμον. Ἐχρησιμοποίησαν τὸ δρατὸν ὡς ὑποκατάστατον τοῦ ἀοράτου, καὶ τὸ ὕλικόν ὡς μεταμόρφωσιν καὶ εἰκόνα τοῦ ἀύλου. Κατέφυγον, τέλος, εις τὸ ἀπτόν χάριν ἐκείνου, τὸ ὁποῖον δὲν δυνάμεθα νά συλλάβωμεν μὲ τὰ αἰσθητήριά μας.

Τούτων δοθέντων, ἅς μὴ ἐρμηγεύωμεν κατὰ γράμμα σήμερον, τὰ ἐν τῇ Βίβλῳ περὶ Κοσμο-

λογίας χωρὶα καὶ τὰς ἀναλόγους συμβολικὰς ἀφηγήσεις τῆς «Γένεσεως», ἀλλὰ μελετώντες ταύτας προσεκτικῶς, ἅς προσπαθῆσωμεν νά ἄρωμεν τὸν ἀλληγορικὸν πέπλον, διὰ νά ψαύσωμεν ἔστω, τὰ κράσπεδα τῆς κρυπτομένης ἀληθείας.

Εἰς τήν «Γένεσιν», ἀναφέρεται: ὁ ἄνθρωπος ἐνεφανίσθη τελευταῖος ἀπὸ ὅλα τὰ δημιουργήματα· δηλαδὴ, ἀφ' οὗ ὁ Θεὸς ἐπεράτωσε τὸ ἔργον τῆς δημιουργίας του, ὡς ἐπιστέγασμα αὐτῆς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον «κατ' εἰκόνα αὐτοῦ καὶ ὁμοίωσιν», λαβὼν «χοῦν» ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἐμφυσήσας εις τὸ πρόσωπόν του «πνοὴν ζωῆς».

Ὁ συμβολικὸς ὅμως οὗτος τρόπος τῆς δημιουργίας τοῦ πρώτου ἀνθρώπου «ἐκ πηλοῦ καὶ πνοῆς ζωῆς», δι' οὐδὲν ἄλλο δημιουργημάτων του χρησιμοποιηθείς, μαρτυρεῖ τὴν ἰδιαιτέραν καὶ ἐπιμελετημένην, ἅς εἴπωμεν, ἐργασίαν τοῦ Πλάστου καὶ ὅτι ἡ «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν» δημιουργία του, μᾶς ἐπιτρέπει νά συμπεράνωμεν τὴν ἐκλεκτὴν ὄντοτητα τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ὁποῖα δὲν δύναται νά ἐκφρασθῇ ἄλλως, παρὰ ὡς πνευματικὴ. Ἀκόμη καὶ ὅταν λέγῃ ἢ Γραφή, πῶς ὁ Θεὸς ἐποίησε τὴν Γῆν καὶ τὸν οὐρανόν, ὅλους τοὺς ἀστέρας, τὰ ζῶα, τὰ πτηνά, καὶ ὅτι ἐφύτευσε Παράδεισον εις τὴν ΕΔΕΜ καὶ ἔκαμε νά θλαστήσουν ἐκ τῆς γῆς, δένδρα ὠραία εις ὄρασιν καὶ καλὰ εις τὴν γεῦσιν, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ δένδρον τῆς ζωῆς καὶ τὸ δένδρον τῆς γνώσεως τοῦ κα-

λου και του κακου, οτι ποταμὸς ἐξήρχετο ἐκ τῆς ΕΔΕΜ, οτι ἐκεῖ ὑπῆρχε χρυσίον καλὸν και βδέλλιον και ὄνουχίτης και γενικά πολύτιμοι λίθοι, ἀντιλαμβάνομεθα οτι μᾶς δίδει μίαν εἰκόνα τῶν πνευματικῶν ἀρετῶν και ἰδιοτήτων, τὰς ὁποίας ἀπελάμβανον εἰς τὸ πνευματικὸν πεδῖον οἱ Πρωτόπλαστοι και αἱ ὁποῖαι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ περιγραφῶν και ν' ἀποδοθοῦν ἄλλως, εἰμὴ δι' εἰκόνων ἐκ τοῦ ὕλικου κόσμου. Ἐκεῖνο, τέλος, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνισχύει εἰς τὴν ἔρμηνείαν αὐτὴν και ἀποδεικνύει οτι ὁ Παράδεισος ἦτο πνευματικὸν πεδῖον και οτι ὅλα τὰ ἐντὸς αὐτοῦ ὕλικά ἀγαθὰ συμβολίζουν πνευματικὰς ἀρετὰς και ἰδιότητάς, εἶναι τὸ γεγονός, οτι μαζί με τὰ κάρπιμα δένδρα, ἀναφέρονται τὰ δένδρα τῆς Ζωῆς και τῆς Γνώσεως. Διὰ τὸ, λοιπόν, ἐφ' ὅσον εἶναι αὐταπόδεικτον, οτι τὰ δύο δένδρα αὐτὰ εἶναι συμβολικά, νὰ μὴν παραδεχθῶμεν οτι και ὅλα τ' ἄλλα ἐν τῷ Παραδείσῳ εἶναι συμβολικά; Ἐπὶ μᾶς ἄλλης ἀπορίας: πῶς ἡ ὕλικὴ Δημιουργία συνέστη, μετὰ τὴν πτώσιν τῶν πρωτοπλάστων, ἀφ' οὗ, ὅπως ἀναφέρεται εἰς τὴν «Γένεσιν», ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε πρῶτον τὸν ὕλικὸν κόσμον και μετὰ ἀπὸ αὐτὸν ἐπλασεν τὸν ΑΔΑΜ;

Δίδεται ἡ ἔρμηνεία ὡς ἐξῆς ὑπὸ τῆς Μυστηριοσοφίας:

Ἡ ὕλικὴ Δημιουργία, τὴν ὁποῖαν βλέπομεν, προϋποθέτει ἀναγκαστικῶς μίαν ἀνάλογον πνευματικὴν σύλληψιν τοῦ Δημιουργοῦ τῆς. Ἡ σύλληψις ὁμοῦ

τῆς Πνευματικῆς Δημιουργίας συνεπάγεται τὴν ἄμεσον και ταυτόχρονον ἐκτέλεσιν τῆς συλλήψεως, διότι αἱ ΙΔΕΑΙ τοῦ Θεοῦ δὲν ἀπαιτοῦν, ἀσφαλῶς, τὴν μεσολάβησιν χρόνου διὰ νὰ πραγματοποιηθοῦν. Διὰ τοῦτο, εἰς τὴν «Γένεσιν» ἀναφέρεται οτι ὁ Κόσμος ἐδημιουργήθη ἀκαριαίως διὰ τοῦ λόγου και μόνον τοῦ Θεοῦ, διότι πρόκειται περὶ πνευματικῆς Δημιουργίας, ἡ πραγματοποιήσις τῆς ὁποίας δὲν ἀπαιτεῖ ἐξελικτικὴν διαδικασίαν, δεδομένου οτι ἅμα τῇ συλλήψει τῆς ἐπακλουθεῖ και ἡ ἐκτέλεσις ἐν τῷ πνευματικῷ πεδίῳ, και διὰ τοῦτο αὕτη εἶναι τελειωτικὴ και αἰώνια.

Ὅπως λοιπόν, ὁ ΑΔΑΜ, ἀντιπροσωπεύει πνευματικὴν ὄντοτητα και ὄχι ὕλικήν, οὕτω και ἡ ἀναφερομένη ἐξαήμερος δημιουργία τοῦ Κόσμου, εἶναι μία εἰκὼν πνευματικῆς δημιουργίας, τὴν ὁποῖαν οἱ θεόπνευστοι συγγραφεῖς ἀπέδωσαν, δι' ὕλικῶν ἐκφράσεων, και τῆς ὁποίας ἀντανάκλασις ἀνάλογος εἶναι ἡ ὕλικὴ Δημιουργία. Αἱ ἕξ ἡμέραι, αἱ ἀναφερόμεναι, οτι ἐχρηιάσθησαν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς Δημιουργίας, ἀποτελοῦν στάδια δημιουργικῆς ἐξελίξεως.

Συνεπῶς, και ἡ ἐξαήμερος Δημιουργία και ἡ ἐν αὐτῇ κατακλείς, ὁ ΑΔΑΜ, ὡς ἀναφερόμεναι εἰς τὴν πνευματικὴν Δημιουργίαν, ἐκφράζουσι τὴν σύλληψιν τῆς ἰδέας τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποῖα, ἀποδιδόμενη εἰς τὴν ὕλικήν δημιουργίαν, ἠκολούθησε τὴν σειράν τὴν καθορισθεῖσαν ὑπὸ τῆς συλληφθείσης ΙΔΕΑΣ.

Πρώτον ἡ Δημιουργία τοῦ Πνευματικοῦ Κόσμου καὶ κατοπινὸν τὸ πνευματικὸν ὄν, ὁ ΑΔΑΜ.

Οἱ Πυθαγόρειοι παρεδέχοντο δύο ὄψεις τῆς Δημιουργίας· μίαν τὴν πνευματικὴν ἢ τὴν δημιουργοῦσα ὄψη, ἡ ὁποία εἶναι αἰωνία, καὶ ἄφθαρτος, καὶ προϋπάρχει εἰς τὴν γένεσιν καὶ ἐξακολουθητικὴν ζωὴν τῶν ὄντων· καὶ τὴν ἄλλην, τὴν δημιουργουμένην Φύσιν, ἡ ὁποία εἶναι εἰκὼν καὶ ἀντανάκλασις τῆς πρώτης, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ὁ χαρακτήρ τοῦ αἰωνίου ἀποδίδεται, διὰ τῆς ἐξακολουθητικῆς καὶ ἀενοῦ γενέσεως, συντηρήσεως καὶ φθορᾶς τῶν ὄντων.

Ἐξ ὧν ἐλέχθησαν, ἐξάγεται ὅτι ἡ ὕλική Δημιουργία, ἤρχισεν μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Πρωτοπλάστων, οἱ ὁποῖοι, ὡς πνευματικαὶ ὀντότητες ὑπῆρχον ἠνωμένοι μετὰ τοῦ Πλάστου των, πρὶν ἐκδηλωθῆ ἡ ὕλική Δημιουργία, ὑποστάντες τὴν ἀνεξερεύνητον διὰ τὰς βουλὰς τοῦ δημιουργοῦ πτώσιν, ἢ καλλίτερον, τὴν ἐκβολὴν των εἰς τὸ κατώτερον πεδίου, ἀκριβῶς διὰ τὴν ἐκδηλωθῆ αὕτη, ἡ ὕλική Δημιουργία.

Εἰς τὸ θεῖον ἐπίπεδον, ὁ πνευματικὸς Κόσμος συναποτελεῖ ἐν ὄλον Ἐνιαῖον· ὁ Θεὸς εἶναι τὸ ΕἶΝΑΙ, τὸ ὁποῖον δὲν δημιουργεῖ, εἰμὴ μόνον πνεῦμα· κατ' ἀκολουθίαν, πᾶσα θεία σύλληψις δὲν εἶναι παρὰ δημιουργία πνευματικῶν ὄντων.

Ἄν θελήσωμεν νὰ ἐξετάσωμεν διὰ τὴν ἀντιληφθῶμεν τί εἶδους

φαινόμενον εἶναι καὶ ὁ ἄνθρωπος, θὰ διαπιστώσωμεν ὅτι, ἀπ' οὗτου πρωτοεμφανίσθη ἐπὶ τῆς γῆς διὰ μέσου τῶν αἰώνων, μετὰ τὴν τῶν ποικίλων ἐκδηλώσεών του, ἐν πρᾶγμα προβάλλει ἐπιμονα καὶ συνεχῶς, καὶ αὐτὸ εἶναι ἡ ποικιλόμορφος πνευματικὴ του ἐκδήλωσις. Μὲ τὰς προσπάθειάς του, δηλαδὴ μὲ τὰς συνεχεῖς του κατακτήσεις, ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀποδεικνύει ἄλλο, παρὰ τὴν πνευματικὴν του ὑπόστασιν, ἀπ' οὗ ὅλαί αὐτῆς κατακτήσεις του εἶναι πνευματικῆς φύσεως.

Ὡς πνεῦμα λοιπόν, καὶ μόνον ὡς πνεῦμα ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος, προελθὼν ἐκ τίνος πνευματικῆς πηγῆς, διὰ τῆς «πνοῆς ζωῆς».

Ὁ «χοῦς» συμβολίζει τὴν κατόπιν ἔνωσιν τοῦ Ἄνω καὶ τοῦ Κάτω, καὶ ἐπομένως, κάθε ἄνθρωπος δύναται ν' ἀποκληθῆ τέκνον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, διότι ἡ φύσις του μετέχει ἀναγκάτως τῶν δύο ἀκραίων τούτων ὅρων. Ἡ ἀναλογία, ὅμως, καὶ ἡ συμμετοχὴ τοῦ Οὐρανοῦ παράγοντος δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ὑπέρτερον, διότι καὶ ὁ ΑΔΑΜ συνδιαλέγεται ἀπ' εὐθείας μὲ τὸν Πλάστην, γεγονός ὅπερ οὐδόλως συνέβη μὲ τὰ ἄλλα δημιουργήματά του.

Πρὶν ἤ, λοιπόν, τὸ ἐμφυχώνον καὶ ἐξελίσσον τὴν ὕλικήν ὑπόστασιν τοῦ ἀνθρώπου πνευματικὸν στοιχεῖον ἐνσαρκωθῆ ἐπὶ τοῦ ὕλικου ἐπιπέδου, εὕρισκετο εἰς τὸ πνευματικὸν ἐπίπεδον, δηλαδὴ εἰς ἐν ἐπίπεδον, ὅπου ἐπικρατεῖ ἡ πλήρης ἐνότης· διότι τὸ πνεῦ-

μα είναι μία αρχή χαρακτηριζομένη από άπειροσύνην, από απόλυτον έλευθερίαν και από ένιαίαν συνείδησιν. Έν τῇ άπειροσύνη του δέν υπάρχει ούτε ποσότης, ούτε μορφή· είναι μία Μονάς απόλυτος και Ένιαία, χωρίς αντιθέσεις μερών. Τό ε γ ω εἰς τό πνευματικόν πεδίο είναι άγνωστος και μόνον τό Η Μ Ε Ι Σ θά ελέγομεν, επικρατεῖ.

“Αν παραβάλωμεν λοιπόν τήν μίαν θέσιν του πνευματικού επιπέδου πρὸς εκείνην του υλικού, ένθα ένσωματούμενον τό πνεύμα, από ΗΜΕΙΣ καθίσταται ΕΓΩ, δηλαδή άτομον, θά προκύψη ότι ή υλική του κατάστασις είναι κατά πολύ μειονεκτικώτερα και άτελεστέρα τῆς πνευματικῆς, διότι ένῶ έν τῷ πνευματικῷ επιπέδῳ έξεδήλωσε τελείως τάς ἀρετάς του και ιδιότητας, ως πνεύμα καθαρόν, ένιαίον και άγνόν, έδῶ κάτω, έντός τῆς ὕλης, τάς εκδηλώνει πολύ άτελεστέρα.

Συμβαίνει· δηλαδή κάτι ανάλογον με τό φῶς ένός ηλεκτρικού λαμπτήρος μεγάλης έντάσεως τοποθετημένου ύψηλά. Ένῶ εκεί, έντός του λαμπτήρος, τό φῶς είναι ισχυρότατον, εκτοξευόμενον πρὸς τά κάτω χωρίζεται εἰς ακτῖνας, αἱ όποιαι άποσπώνται από τήν ένιαίαν πηγῆν του φωτός, ή δέ λάμπις των καθίσταται όλοέν άσθενεστέρα, όσον άπομακρύνονται από τήν πηγῆν των.

Έχει ύψηλά έχομεν τό απόλυτον Φῶς, έδῶ κάτω έχομεν τό σχετικόν. ή δέ διαφορά, ή όποία προκύπτει μεταξύ του άπολύτου και του σχετικού φωτός, μάς δί-

δει τήν έννοιαν του σκότους, τό όποιον δέν είναι παρά ή έλλειψις του Φωτός.

Κατ' αναλογίαν, δυνάμεθα νά εἰπωμεν ότι συμβαίνει και με τό ανθρώπινον όν, τήν πνευματικήν, τήν θείαν αὐτήν ακτίνα. Έφ' όσον εύρίσκετο εἰς τήν πνευματικήν πηγῆν, όπου τό απόλυτον ΚΑΛΟΝ ύφίσταται και υπάρχει, ως μία από τάς ἀρετάς και ιδιότητας του πνεύματος, ελοуетο, θά ελέγομεν, και αὐτό έντός του υπερτάτου καλού, ήνωμένον μετὰ τῆς πνευματικῆς πηγῆς, και ήγγόνει τελείως τό ΚΑΚΟΝ, τό όποιον εκεί δέν υπάρχει, όπως ακριβῶς τό σκότος είναι άγνωστον έντός του ηλεκτρικού λαμπτήρος. Καθ' όν τρόπον λοιπόν εσχηματίσαμεν τήν έννοιαν του σκότους, δυνάμεθα νά σχηματίσωμεν και τήν έννοιαν του κακού· ή διαφορά των δύο επιπέδων, του πνευματικού και του υλικού, είναι εκείνη, εἰς τήν όποίαν όφείλεται ή εμφάνισις του Κακού, τό όποιον, ως ελέχθη, δέν υπάρχει εἰς τό πνευματικόν επίπεδον, ως ιδιότης, ως αρχή, όπως τό ΚΑΛΟΝ.

Τό ΚΑΚΟΝ είναι προΐον του υλικού επιπέδου, συνεπεία τῆς καθόδου, τῆς πτώσεως. Τό κακόν είναι κάτι, τό όποιον ό άνθρωπος θά τό ήγγόνει, αν ύποτεθῆ ότι δέν άπεμακρύνετο από τήν πνευματικήν του πηγῆν και αν ή σταδιοδρομία του εσταματούσε εκεί. Έπειδή όμως κατέρχεται πρὸς τά κάτω, ή τελειότης του μειούται και άναπτύσσεται ή δυνητικότης του πρὸς τό ΚΑ-

KON. Τὸ ὑλικόν, ἐπομένως, ἐπίπεδον, ἢ ὕλη, εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁπεῖον ἴσταται ἐμπόδιον εἰς τὸ **KAAON**. Τὸ γεγονός, ὅτι τὸ ἀνθρώπινον ὄν κατέρχεται ἀπὸ ἓν ἐπίπεδον ἀνώτερον, πνευματικόν, εἰς ἓν ἄλλο κατώτερον, ὑλικόν, καὶ ἀτομικοποιεῖται: εἰς αὐτό, ἀποτελεῖ μειονέκτημα, ὡς ἐκ τούτου «Πτώσιν».

Ἄν θελήσωμεν ἦδη νὰ ἀναζητήσωμεν τὸ αἷτιον τῆς πτώσεως αὐτῆς, θὰ τὸ εὗρωμεν καὶ πάλιν εἰς τὴν «Γένεσιν», ὅπου περιγράφεται κατὰ τόσον ἀπλοῦν τρόπον, ἀλλὰ καὶ συμβολικόν τὸ κοσμολογικόν αὐτὸ γεγονός τῆς ἐξώσεως ἐκ τοῦ Παραδείσου τῶν Πρωτοπλάστων, τῶν ὁποίων εἰμθα τέχνα.

Τί ἦτο λοιπὸν ἡ θρυλικὴ αὐτῆ πτώσις τῶν πρωτοπλάστων καὶ πῶς συνετελέσθη;

Ἡ ἀπάντησις δὲν εἶναι εὐκόλος, διότι δὲν χωροῦν ἐπιστημονικαὶ ἀποδείξεις, ἀφ' οὗ τὸ ἐρώτημα κείται ὑπεράνω τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ ἀνάγεται εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ ὑπεραισθητοῦ. Μόνον ἐρμηνευτικά πορίσματα εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξαχθῶσι, βασιζόμενα εἰς τὰς Ἱερὰς Γραφὰς μὲ τὰς συμβολικὰς διηγήσεις, εἰς τὴν ἱερὰν Παράδοσιν, τὴν ὁποίαν ἐκληροδότησαν θεόπνευστοι ἄνδρες, καὶ ἡ ὁποία διεφυλάχθη μέχρις ἡμῶν, εἰς τὴν βαθεῖαν παρατήρησιν τῆς περιβαλλούσης ἡμᾶς Φύσεως καὶ εἰς τὸν Νόμον τῶν ἀναλογιῶν, συμφώνως πρὸς τὸν ὅποιον, ἐρευνῶντες τὸ ὄρατον ὑλικόν ἐπίπεδον, δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν τὸ ἀόρατον πνευματικόν, ὑπ' ὄψει ἔ-

χοντες, ὅτι τὰ δύο ἐπίπεδα, ὑλικόν καὶ πνευματικόν, εἶναι ἀνάλογα καὶ ὄχι ὁμοια.

Κάθε πνευματικὴ ὄντοτης ἔχει πλήρη αὐτοτέλειαν καὶ πλήρη ἐλευθερίαν, ἢ ὁποῖα ἀποτελεῖ τὸ κύριον χαρακτηριστικόν γνώρισμα τοῦ θείου. Πλὴν ὅμως, αἱ δυνάμεις ἐκάστης πνευματικῆς ὑποστάσεως εἶναι περιωρισμέναι, ἀφ' οὗ εἶναι μέρη τοῦ ὅλου· ἡ αὐτοτέλειά των αὕτη δὲν τὰς ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ ἀφομοιοῦνται πρὸς τὴν καθ' αὐτὸ πνευματικὴν πηγὴν, τὸν Θεόν, ἐξ οὗ ἀπορρέουν, ἐφ' ὅσον πλήρης ἐνότης βασιλεύει εἰς τὸ πνευματικόν ἐπίπεδον· ὡς ἐκ τούτου, κάθε πνευματικὴ ὄντοτης ἔχει τὴν ἰκανότητα νὰ συλλαμβάνῃ τὴν θείαν βούλησιν, ἢ ὁποῖα εἶναι καὶ ἰδικὴ τῆς βούλησις καὶ τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ, ὄχι διατασσομένη, διότι τοῦτο θὰ προσέκρουεν εἰς τὸν νόμον τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ κατὰ ἓνα τρόπον προωθουμένη.

Λόγω τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτοτελείας τῆς ὁμοῦς, δύναται νὰ συλλάβῃ καὶ ἐκτελέσῃ ἴδιον σχέδιον, ἐκτὸς τῆς γενικῆς δραστηριότητος τοῦ συνόλου, ὁπότε ἡ πρᾶξις αὕτη ἀποτελεῖ ταυτοχρόνως πρᾶξιν ἀποχωρισμοῦ καὶ ἀποσπάσεως ἀπὸ τὴν πνευματικὴν πηγὴν, ἢ ἀνυπακοήν, ἂν θέλετε, χωρὶς τοῦτο οὐδαμῶς ν' ἀλλοιώνη τὴν φύσιν τῆς.

Τοιαύτης φύσεως πνευματικαὶ ὑποστάσεις ἦσαν καὶ οἱ Πρωτοπλάστοι.

Ἐφ' ὅσον ἔζων εἰς τὸν Παράδεισον, δηλαδὴ εἰς τὸ πνευματικόν ἐπίπεδον καὶ πρὶν τὸ ἐγκαταλείψουν ἢ ἐκδιωχθῶν, ὅπως

λέγει ἡ Γραφή, οὐδεμίαν συνείδησιν τῆς γυμνότητός των εἶχον καὶ ἐπὶ πλέον, οὐδαμοῦ ἀναφαίνονται οἱ πρῶτοι ἀπόγονοὶ των, ὡς ὁ ΚΑ·Ι·Ν καὶ ὁ ΑΒΕΛ. Ἐκεῖ λοιπόν, ἐν τῷ Παραδείσῳ, ἀπελάμβανον ὄλων τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα τοὺς ἐξησφάλιζε ἡ πνευματικὴ ζωὴ καὶ ἐξεδήλουν τελείως ὅλας τὰς ἀρετὰς καὶ ιδιότητας, αἱ ὁποῖαι ὑφίσταντο ὡς ἀρχαὶ εἰς τὸ ἀνώτερον αὐτὸ ἐπίπεδον· ἐκεῖ ἀπελάμβανον εἰς ὄλην τῆς τὴν πληρότητα τὴν μακαρίαν ζωὴν καὶ ἐλούοντο, τρόπον τινα, εἰς τὸ ἀπλετον Φῶς τῆς θείας Πηγῆς, ἡνωμένοι καὶ ἐπικοινωνοῦντες μετ' αὐτῆς καὶ γευόμενοι ἀπεριορίστως «τοῦ Εὐλοῦ τῆς Ζωῆς» τοῦ ἐν τῷ Παραδείσῳ, δηλαδὴ τῆς Ἀθανασίας.

Μόνον ἀπὸ τοῦ Εὐλοῦ τῆς Γνώσεως τοῦ Καλοῦ καὶ τοῦ Κακοῦ, τοῦ εὐρισχομένου ἐπίσης ἐν τῷ Παραδείσῳ, τοῖς ἀπηγορεύετο νὰ δοκιμάσῃσι, διότι καθ' ἣν ἡμέραν θὰ ἐδοκίμαζον ἀπ' αὐτοῦ, θὰ ἀπέθνησκον.

Ποῖα ἡ ἔννοια τούτου καὶ εἰς τί συνίστατο ἡ δοκιμὴ;

Οἱ Πρωτόπλαστοι, πνευματικαὶ ὑποστάσεις ὡς ἐδημιουργήθησαν, παρωθήθησαν ὑπὸ τινός ἐσωτερικοῦ κινήτρου, τὸ ὁποῖον ἡ Γένεσις ὀνομάζει «ὄφιν», ἢ καλλίτερον, ἀπὸ τὴν ἐγωϊστικὴν δίψαν τῆς ἀτομικῆς ὑπάρξεως, ἀτελῶς ἀφυπνίσθησαν, καὶ ἀπεχωρίσθησαν ἀπὸ τὸν Λόγον, ὅστις τὰς περιελάμβανε.

Ὁ Ὄφιν, ὁ ὁποῖος ἔρπει ἐπὶ τῆς κοιλίας του καὶ τρέφεται ἐκ τῆς γῆς, φαίνεται νὰ συμβολίζῃ τὴν ἕλξιν τοῦ κατωτέρου ἐπιπέ-

δου, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχον τὴν ἔμπνευσιν νὰ εἰσδύσουν οἱ προπάτορές μας, διὰ νὰ κυριαρχήσουν ἐπ' αὐτοῦ καὶ, κατ' ἀναλογίαν, φαίνεται νὰ συμβολίζῃ τὴν δελεαστικὴν ἐπίδρασιν, τὴν ὁποῖαν ἡ ὕλη ἐπέπρωτο νὰ ἀσκήσῃ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων - πνευμάτων, ὅταν βραδύτερον θὰ ἐνεφανίζοντο εἰς τὸ γήινον ἐπίπεδον, παροτρύνουσα αὐτοὺς εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν φαινομενικῶν θελημάτων τῆς.

Δελεασθέντες, λοιπόν, οἱ προπάτορές μας ἀπὸ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ ὄφιν, εἰσέβαλον εἰς τὸ κατώτερον ἐπίπεδον, λαβόντες γνῶσιν τοῦ κακοῦ καὶ τότε ἠνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ των, μᾶς λέγει ἡ Γένεσις, καὶ ἐγνώρισαν ὅτι ἦσαν γυμνοί· τοῦτο σημαίνει ὅτι, ὅταν κατῆλθον εἰς τὸ κατώτερον ὕλικόν ἐπίπεδον, ἀπώλεσαν τὴν ἀγνότητά των καὶ τὴν καθαρότητα τοῦ πνεύματός των, τὸ ὁποῖον συνεμίχθη μὲ τὴν ἑτερογενῆ φύσιν τοῦ ἐπιπέδου τούτου, καὶ ἀπεγυμνώθησαν τῆς ἱκανότητος νὰ ἐκδηλώνου ἐν τελειότητι, τὰς ἀρετὰς καὶ ιδιότητάς των, ὅπως συνέβαινε ὅταν εὐρίσκοντο εἰς τὸν Παράδεισον, ἡνωμένοι μετὰ τοῦ Πλάστου των.

Καὶ πράγματι, ὅταν βραδύτερον εἰς τὴν ὕλικὴν Δημιουργίαν ἐμφανισθοῦν οἱ ἀπόγονοὶ των ἄνθρωποι - πνεύματα, θὰ αἰσθανθοῦν τὴν ἕλλειψιν τῶν ἀρετῶν αὐτῶν. Οἱ προπάτορές των δὲν θὰ δυνηθοῦν νὰ τοὺς προκίσουν μὲ τὸ θεῖον δῶρον τῆς Ἀθανασίας, διότι τὸ Κακόν, τὸ ὁποῖον μοιραίως δρᾷ ἐπὶ τοῦ ὕλικου ἐπιπέδου, θὰ ἐνέχη ἐν ἑαυτῷ τὴν φθοράν, θὰ εἶναι αὐτὸς οὗτος ὁ

Θάνατος: Ἡ ἔγνοια τοῦ τελείου ΚΑΛΟΥ, ποῦ ἐξεδήλωναν οἱ προπάτορές των εἰς τὸν Παράδεισον, θ' ἀπολεσθῆ διὰ τοὺς ἀπογόνους των, διότι θὰ γνωρίσουν τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον ἡ ὑλικότης των θὰ δημιουργήσῃ καὶ θ' ἀναπτύξῃ.

Ἡ μετάνοια τῶν Πρωτοπλάστων διὰ τὴν ἀπόσπασίν των ἢ ἀνυπακοήν των, ἀπὸ τὴν πνευματικὴν Πηγὴν καὶ ἡ ὑπαγωγή των ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ κατωτέρου ὑλικοῦ ἐπιπέδου, ἐγέννησεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἐπανορθώσεως τοῦ σφάλματος των, διὰ μέσου πλέον τῆς ὑλικῆς Δημιουργίας καὶ ἡ ὁποία ἐπανόρθωσις ἤρχισε νὰ διαμορφοῦται κατ' εἰκόνα τῆς ἀοράτου πνευματικῆς, ἀναζωογονηθεῖσα ἐκ τῆς παρουσίας των, ἐφ' ὅσον ἦσαν πνευματικαὶ ὀντότητες, περιχλεύουσαι ἀκόμη θείας ἀρετάς.

Θὰ ἦτο δυνατόν νὰ λεχθῆ, ὅτι εἰσδύσαντες οἱ Πρωτοπλάστοι εἰς τὸ κατώτερον ὑλικόν ἐπίπεδον, μετέτρεψαν, τρόπον τινα, ἕν μέρος τοῦ πνεύματός των, εἰς ὕλην καὶ μετανοήσαντες, ἀνέλκον νὰ τὸ πνευματοποιήσουν καὶ πάλιν. Αὐτὸς φαίνεται νὰ εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ὑλικῆς Δημιουργίας ἡ θαυμασιὰ ἐξελίξις τῆς ὕλης ἀπὸ πυκνὰ ἄτακτα στρώματα, εἰς ὁλοὴν αἰθέριαν, πλέον αἴθλα, πλέον συνειδητά.

Ἠτῶς λοιπὸν τῶν Πρωτοπλάστων σημαίνει γιγαντιαίαν πάλιν τῶν πνευματικῶν αὐτῶν ὀντοτήτων, αἱ ὁποῖα εἰσέδυσαν εἰς τὴν νεκρὰν καὶ ἄδραν ὁυσίαν, τὸ χάος, διὰ νὰ τὴν μορφολογήσουν καὶ ἐξελίξουν, μέσῳ τῶν

ὕλικῶν μορφῶν, αἱ ὁποῖαι προέκυψαν ἐκ τῆς πάλης ταύτης.

Οὕτως ἐρμηνεύουσα ἡ Μυστηριосоφία τὴν περὶ τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ καὶ πτώσεως τῶν Πρωτοπλάστων κοσμολογικὴν ἀφήγησιν τῆς «Γενέσεως», ἀναποκρίνεται πληρέστερον πρὸς τὴν νοητικὴν ἀντίληψιν τοῦ ἀνθρώπου τῆς σημερινῆς ἐποχῆς. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φαντασθῆ καὶ νὰ πιστεῦσῃ τις σήμερον, ὅτι ὁ Μέγας Δημιουργὸς τοῦ Παντός ἐπέβαλε μίαν τόσον ἀφελῆ καὶ ἄνευ σοβαρᾶς σημασίας ἀπαγόρευσιν εἰς τὰ πρῶτα πλάσματά του, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ δοκιμάσῃ κατὰ πόσον θὰ τὸν ὑπήκουον· οὔτε ὅτι ἦτο δυνατόν, ἐν περιπτώσει ἀνυπακοῆς των, διὰ τὴν γεῦσιν ἐνὸς καρποῦ, νὰ ἐπιβάλλῃ τόσον φοβεράς κυρώσεις, ὅπως νὰ τοὺς ἐκδιώξῃ ἐκ τοῦ Παραδείσου, νὰ τοὺς καταρασθῆ χωρὶς οἰκτιρμῶν καὶ νὰ τοὺς καταδικάσῃ εἰς αἰώνιον θάνατον καὶ τιμωρίαν.

Εἶναι φοβερὰ θλασφημία, ν' ἀποδίδωμεν εἰς τὸν Δημιουργὸν τοῦ Παντός, πάθη καὶ ἐλαττώματα ἀνθρώπινα καὶ νὰ φανατιζώμεθα, ὅτι αἱ ὁδοὶ τοῦ συμβαδίζου μετὰ τὰ ἰδικά μας ἔνστικτα, ὅτι εὐφραίνεται εἰς τὰς συμφοράς, τὸν θάνατον καὶ τὰ θανατιστήρια καὶ ὅτι ἐπιβάλλει εἰς τὸν ἄνθρωπον φοβεράς καὶ ἀτελειώτους ποινάς.

Ἡ Κατάρρα, λοιπὸν, ἀλληγορεῖ τὴν μεταβίβασιν τῆς ἰδέας τῆς ὑλικῆς Δημιουργίας, ὡς μέσου ἐπανορθώσεως, ἐξίλασμοῦ, λυτρώσεως καὶ ἐπανόδου των.

Ἦτο, ὡς νὰ τοὺς ἔλεγε: «Εἰς τὸ ἐπίπεδον αὐτό, ὅπου κατέρχεσθε, διὰ τῆς ἀποφάσεως, τὴν ὁποῖαν αὐτοβούλως λαμβάνετε, σὰς δίδω τὴν ἐντολήν, ὑφιστάμενοι τὰς ἐπηρείας αὐτοῦ, νὰ παλαίσητε διὰ νὰ μορφολογήσητε καὶ ἐξελίξητε, ἐκδηλώνοντες τὰς ἐν δυνάμει ἀρετάς σας, καὶ συνειδητοποιοῦντες ταύτας, ἵνα καταστήτε ἱκανοὶ νὰ ἐπανεέλθητε, εἰς τὴν Μονάδα σας ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀποχωρίζεσθε τὴν στιγμήν ταύτην, διὰ τῆς πράξεώς σας.»

Τὴν κατάραν αὐτὴν, ὅπως μᾶς τὴν παραδίδει ἡ «Γένεσις», τὴν βλέπομεν νὰ πραγματοποιηθῆται κατὰ γράμμα, ὅταν θραδύτερον ἐμφανισθοῦν, ἐπὶ τοῦ ὕλικου πεδίου, οἱ ἐκ τῶν Πρωτοπλάστων ἐκπορευθέντες ἄνθρωποι - πνεύματα, διὰ τῆς ἀναγκαστικῆς ὑπαγωγῆς των, καθὼς καὶ ὄλων τῶν ὄντων τῆς Δημιουργίας, ὑπὸ τὰς ἐπηρείας τῶν Φυσικῶν Νόμων, οἱ ὅποιοι διέπουν τὸ ὕλικόν πεδίον.

Κατὰ τὴν μακραιώνα διαδρομὴν του, ἐπὶ τῆς γῆϊνης ζωῆς, ὁ ἄνθρωπος θὰ παλαίση σκληρὰ διὰ τὴν ἐπιβίωσίν του, ἀγωνιζόμενος κατὰ τῶν στοιχείων τῆς Φύσεως μὲ τὰ πρωτόγονα μέσα πού διέθετε, ἀναρριχώμενος ἐπὶ τῶν δένδρων καὶ ἐνδiciaτῶμενος ἐντὸς τῶν ἄντρων καὶ σπηλαίων, θὰ προσπαθήσῃ νὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ ἐξουδετερώσῃ τὴν φοβερὰν μανίαν των, πολέμους ἐξοντωτικούς θὰ διεξαγάγῃ μὲ πρωτόγονα μέσα κατὰ τῶν θηρίων, καὶ πολέμους σκληροὺς κατὰ τῶν συνανθρώπων του, διὰ τὴν ἐξα-

σφάλισιν καλλιτέρων ὄρων διαβιώσεως.

Μὲ κόπους καὶ μόχθους καὶ πολὺν ἰδρῶτα θὰ ἐξασφαλίζῃ τὰ μέσα συντηρήσεώς του, μὲ πόνους καὶ ὠδύνας θὰ διαιωνίξῃ τὸ εἶδος του, καὶ τέλος, θὰ παλαίῃ διὰ νὰ εὔρῃ τὸν δρόμον τῆς προόδου καὶ τῆς ἐξελίξεώς του.

Μόνον λοιπὸν ἐὰν δεχθῶμεν ὡς συμβολικὴν τὴν διήγησιν τῆς Γενέσεως καὶ συλλάβωμεν τὴν βαθυτέραν ἐννοίαν αὐτῆς, ἀνταποκρινομένην πρὸς τὴν λογικὴν, εἶναι δυνατόν νὰ τὴν θεωρήσωμεν ὡς σοβαρὰν πηγὴν Κοσμολογικὴν. Διότι εἶπομεν, ὅτι οἱ συγγραφεῖς τῶν Ἱερῶν Γραφῶν, οἱ Μεγάλοι Μύσται, ἐδανείζοντο παραστάσεις καὶ ἐκφράσεις ὕλικάς, διὰ νὰ ἀποδώσουν ἐννοίας ἀνωτέρας πνευματικότητος, διὰ νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐποχῆς των καὶ νὰ γίνουν ἀντιληπτοὶ ἀπὸ ἀνθρώπους κατωτέρας ἠθικῆς καὶ νοητικῆς ἀναπτύξεως, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἴσχυεν ὡς κανὼν δικαιοσύνης, τὸ «ὄφθαλμὸν ἀντὶ ὄφθαλμοῦ» καὶ «ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος», καὶ οἱ ὅποιοι μόνον διὰ τοῦ φόβου καὶ τοῦ τρόμου ἦτο δυνατόν νὰ διατηρήσουν τὴν πίστιν των πρὸς τὸ Ὑπέροτατον Ὄν.

Αἱ περὶ Θεοῦ ἀποκαλύψεις ἤσαν καὶ θὰ εἶναι πάντοτε ἀνάλογοι πρὸς τὴν πνευματικὴν καὶ νοητικὴν ἱκανότητα τοῦ ἀνθρώπου.

Τὴν σύγχρονον ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποῖαν τὸ κήρυγμα τοῦ ἐνσαρκωθέντος Λόγου, περὶ ἀνο-

χῆς, συγγνώμης καὶ ἀγάπης καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς μας, ἀποτελεῖ θρησκευιαν ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, ἀντιλαμβάνομεθα ὅτι, μόνον τὴν εἰρωνίαν εἶναι δυνατὸν νὰ προκαλέσῃ ἢ κατὰ γράμμα ἐρμηνεῖα τῶν ἱερῶν αὐτῶν συμβολικῶν διηγήσεων, αἱ ὁποῖαι ὑποκρύπτουν κοσμογονικὰς ἀληθείας.

Ἐν κατακλείδι, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ συμβολικὴ ἀφήγησις τῆς Γενέσεως παρουσιάζει τρεῖς ὄψεις ἐρμηνείας:

Μίαν, τὴν πρώτην, διὰ τοὺς ἀναγινώσκοντας αὐτὴν ἀπλῶς, ὡς μίαν ἱστορικὴν ἀφήγησιν,

Τὴν δευτέραν, διὰ τοὺς μελετῶντας καὶ ἐμβαθύνοντας εἰς αὐτὴν καὶ

Μίαν τρίτην, διὰ τοὺς μειωμένους εἰς τὴν Ἀληθειαν.

Ὅπως ἀναφέρεται ἐν τῇ Γενέσει, ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν πνευματικὸν ἄνθρωπον ΑΔΑΜ καὶ θραδύτερον, ἐκ τῆς πλευρᾶς αὐτοῦ, τὴν ΕΥΑΝ.

Ἡ ἀλληγορικὴ αὐτὴ εἰκὼν τῆς πνευματικῆς Δημιουργίας, μεταφερομένη εἰς τὴν ὕλικὴν τοιαύτην, ἢ ὁποῖα εἶναι καὶ ἡ ἀπόδοσις τῆς πνευματικῆς Δημιουργίας, μᾶς ἐπιτρέπει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἐνεφανίσθησαν ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν ἀποκλείεται νὰ ἦσαν ἄρρενες, συγκεντρώνοντες ὅμως καὶ τὰς ἰδιότητας τοῦ θήλεος. Διὰ τοῦτο, ἡ Γένεσις, ἐν τῇ συμβολικῇ τῆς περιγραφῇ, ἀναφέρει ὡς πρῶτους ἀπογόνους τῶν πρωτοπλάστων, μετὰ τὴν ἀπο-

μοιπὴν τῶν ἐκ τοῦ Παραδείσου, τοὺς ΚΑΤ'Ν καὶ ΑΒΕΛ. Κατὰ μίαν ἀρχαιοτάτην παράδοσιν, οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι συνεχέντρωνον ἀμφοτέρω τὰ γένη, ἢ διαιώνισις τῶν ὁποίων ἐπραγματοποιεῖτο κατὰ τρόπον ὅπως διαφόρον τοῦ νῦν, ἄγνωστον θεαδίως εἰς ἡμᾶς σήμερον.

Ἡ παράδοσις αὕτη ἦτο γνωστὴ εἰς τοὺς Ἀρχαίους Ἑλληνας, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸ Συμπόσιον τοῦ Πλάτωνος, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Ἀριστοφάνης, πλάθων δλόκληρον μῦθον, κάμνει τὴν ἀποκάλυψιν, ὅτι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ἦσαν ἐριμαφρόδιτοι: «Ἄνδρῶν γὰρ ἐν τότε μὲν ἦν, καὶ εἶδος καὶ ὄνομα ἐξ ἀμφοτέρων κοινὸν τοῦ τε ἄρρενος καὶ θήλεος. νῦν οὐκ ἐστίν, ἀλλ' ἦ ἐν ὀνειδίῃ ὄνομα κείμενον.» Διγλαδὴ, «τότε ὑπῆρχε καὶ ἓνας τύπος ποῦ ἀνῆκε καὶ εἰς τὰ δύο γένη, ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν· τῶρα ὅμως δὲν ὑπάρχει παρὰ μόνον τὸ ὄνομά του, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται ὕδρις.»

Πρὸς τὴν ἄποψιν ταύτην συμφωνεῖ ὁ Ἑλιφᾶς Λεβί, εἰς τὸ Δόγμα τῆς ὑψηλῆς Μαγείας, λέγων ὅτι, «ἡ ἐνότῃς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ συμπληροῦται διὰ τῆς δεξιᾶς καὶ ἀριστερᾶς τοῦ πλευρᾶς.» Ὁ πρωταρχικὸς ἄνθρωπος ἦτο ἀνδρόγυνος.

Ἐὰν λοιπὸν λάθωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν συμβολικὴν εἰκόνα τῆς Γενέσεως, δὲν φαίνεται ἄμοιρος ἀληθείας ἢ ἐκδοχὴ αὕτη. Παρῆλθεν μακροτάτη, ἕως πολλῶν ἑκατομμυρίων ἐτῶν, περίοδος κατὰ τὴν ὁποῖαν διήρκεσεν ἡ ὑπαρ-

ξις και εξέλιξις τῶν πρώτων ἀνδρογύνων ἀνθρώπων. Ἐμεσολάβησε, τίς οἶδε ποία μεταβατικὴ περίοδος ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν ὑπνωσιν τοῦ ΑΔΑΜ, ὁπότε ἔλαβε χώραν ὁ χωρισμὸς τῶν γενῶν, ὅστις ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ ΑΔΑΜ, δημιουργίαν τῆς ΕΥΑΣ.

Νομίζω ἐπίκαιρον τὴν ἐξῆς πληροφορίαν:

Ἡ Δαρβίνειος θεωρία, ἡ τόσον συγχροουμένη καὶ πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς Γενέσεως ἱστορούμενα, ἀλλὰ καὶ ὅσα παραδέχεται καὶ ὁμολογεῖ ἡ ἐσωτερικὴ παράδοσις, καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν θεωροῦνται τοῦ Δαρβίνου, ὁ ἀνθρωπὸς εἶναι ἐξειλιγμένος τύπος πιθήκου, ἐτέθη σοβαρῶς ἐν ἀμφιβολίᾳ, διὰ νὰ μὴ εἶπω ὅτι ἔπαυσεν ἐντελῶς νὰ ἰσχύῃ, κατὰ τὸ συγκροτηθῆν ἐν Νέα Ἰόρκῃ, τὸ 1946, συνέδριον ἀνθρωπολογίας.

Μάλιστα, ὁ ἐκ τῶν συνέδρων Ἑλβετὸς Δρ Χότσελερ, ὡς εἶπεν, ἀπεκάλυψε, μετὰ μακροχρονίου μελέτας, ἐπὶ ἀπολιθωμάτων ὁστῶν, ὅτι ταῦτα ἀνήκον εἰς ἀνθρώπινον πλάσμα ζῆσαν πρὸ 10.000.000 ἐτῶν, συνεπῶς εἶναι ἀδύνατον ὁ ἀνθρωπὸς νὰ προέρχεται ἀπὸ πιθήκον, δεδομένου, ὅτι πρὸ 10.000.000 ἐτῶν, πίθηκος δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν πανίδα τῆς γῆς.

Ὅταν λοιπὸν ὁμιλοῦμεν περὶ ἐξελιξέως τοῦ ἀνθρώπου, πρέπει νὰ νοῶμεν καὶ μόνον τὴν πνευματικὴν τοῦ τοιαύτην καὶ ὄχι τὴν σωματικὴν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ὅταν ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὰς πνευματικὰς ὄντοτητας τῶν Πρωτοπλάστων καὶ ἐτοποθέτησεν αὐτὰς εἰς τὸ πνευματικὸν ἐπίπεδον, εἰς τὸν κήπον τῆς ΕΔΕΜ, ἐγνώριζεν ἐν τῇ παντογνωσίᾳ του, ὅτι θὰ παρήκουον τὴν ἐντολὴν του καὶ ὅτι, ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη θὰ ἦτο εἰς ἄκρον δελεαστικὴ καὶ θὰ ἐκέντριζε τὴν φαντασίαν των, διὰ νὰ γνωρίσουν τί ἦτο ὁ ἀπηγορευμένος καρπός, ὑποδουλίζων τὴν δραστηριότητά των, ὅπως ἐκδηλώσουν ἐν πλήρει αὐτοτελείᾳ καὶ ἐλευθερίᾳ τὰς ἀρετὰς των.

Ζῶντες λοιπὸν ἐν τῇ μακαριότητι τοῦ πνευματικοῦ πεδίου, οἱ Πρωτόπλαστοι οὐδεμίαν συνείδησιν τῶν πνευματικῶν των ἀρετῶν εἶχον. Τὸ Καλόν, ἡ Ἀλήθεια, ἡ Ἀγάπη, ἡ Σοφία κ.λ.π. ἦσαν ἀρεταί, τὰς ὁποίας κατεῖχον μὲν, ἀλλ' αἱ ὁποῖαι παρέμενον ἐν ἀδρανείᾳ, ἀνεκδήλωτοι, διότι, καίτοι ἔζων καὶ ἐλούοντο ἐν τῷ ὑπερτάτῳ Καλῷ, οὐδεμίαν γνῶσιν καὶ ἀντίληψιν εἶχον αὐτοῦ, ὡς στερούμενοι ἀντιθέτου καταστάσεως, πρὸς ἀντιδιαστολὴν. Ἐπὶ πλεόν, οὐδεμία ἀνάγκη πρὸς ἐκδήλωσιν τοῦ Καλοῦ ὑπῆρχε καὶ ἂν ἀκόμη τὸ ἐγνώριζον, ὅπως ἀκριβῶς οὐδεμία ἀνάγκη ὑπάρχει ν' ἀναφθῇ οἰοδήποτε φῶς ἐν πλήρει ἡμέρᾳ καὶ λάμποντος τοῦ Ἡλίου· πῶς δύναται τις ν' ἀποκτήσῃ συνείδησιν τοῦ φωτός ἄνευ τοῦ σκότους, τῆς χαρᾶς ἄνευ τῆς λύπης, τῆς ἀληθείας ἄνευ τοῦ ψεύδους, τῆς ἀγάπης ἄνευ τοῦ μίσους, τῆς ἐλευθερίας ἄνευ

της υποδουλώσεως, της πίστεως άνευ της άμφιβολίας; Διότι νά έλάμβανον λοιπόν γνώσιν του Καλού, έπρεπε νά λάθουν γνώσιν και του Κακού.

Κατά συνέπειαν, οί Πρωτόπλαστοι και οί άπόγονοί των, πνευματικά όντότητες, όπως και οί ίδιοι, θά έξων έν τη ΕΔΕΜ, έν πλήρει άγνοία και άσυνειδησία των άρετών του έπιπέδου, διότι ούδεμία άνάγκη θά παρίστατο νά τάς έκδηλώσουν, και έσομένως, ούδεμίαν συνείδησιν της άξίας των θ' άπέκτων, ούτε την δυνατότητα καλλιέργειας και άναπτύξεως των θά είχαν, διότι νά καταστήσουν ένσυνειδήτως κτήμα των και νά αισθανθώσιν την χαράν και εύδαιμονίαν την έξ αυτού άπορρέουσιν. Θά έστερουόντο του μέσου, της ψυχής, ή όποία θά τους έδιδε την δυνατότητα και ικανότητα αυτής της αισθητικής.

Ο Δημιουργός λοιπόν, έν τη άπείρω παντοδυναμία του, ήθέλησε νά τους προσφέρει την δυνατότητα και ικανότητα ταύτην και ούδεις άλλος τρόπος ύπήρχεν, ειμή μόνον ή έκδήλωσις και ενεργητική δραστηριότης των άρετών των, ή όποία θά τους έπέτρεπε την κατάκτησιν και συνειδητοποίησιν της άξίας των, δρώντων έν άπολύτῳ άυτοτελεία και έλευθερία, δι' ών ήσαν προικισμένοι, ως πνευματικά όντότητες.

Τό έπίπεδον, έπί του όποιου θά ήτο δυνατόν νά έκδηλώσουν τάς άρετάς των, τό προσέφερον ό θφ: προσέφερε, δηλαδή την όθόνην, έπί της όποιας προεβλή-

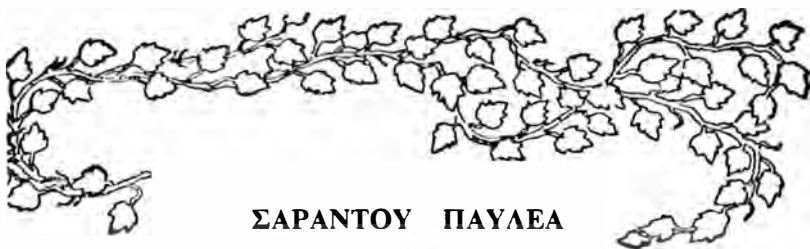
θησαν αί άρνήσεις των άρετών ή είσδους δέ άκριβώς εις τό έπίπεδον της ούσίας, άπετέλεσε και την αίτίαν της πτώσεως των Πρωτοπλάστων, πτώσεως όμως φαινομενικής και άναγκαίας: διότι, οί προπάτορές μας άνέλαβον νά μεταμορφώσουν και μετουσιώσουν τό έκπεσόν πνεύμα, εις πνεύμα Καλού, μέσω πλέον της ύλικής Δημιουργίας.

Αντιλαμβανόμεθα πλέον, διατί οί άνθρωποι μετέχομεν του προπατορικού άμαρτήματος. Άνευ αυτού, θά είμεθα πνευματικά των τέκνα έν τῷ κήπῳ της ΕΔΕΜ: τώρα είμεθα πνευματικά των τέκνα έν τῷ ύλικῷ Κόσμῳ, τά όποια έδημιούργησαν μετά την πώσιν.

Συμμερισθέντες και ήμείς τάς συνέπειας της παρακοής των, συνεργαζόμεθα εις τό έργον, τό όποιον άνέλαβον νά μετουσιώσουν, δηλαδή, τό έκπεσόν πνεύμα, εις πνεύμα Καλού, άποτελούντες τά έκτελεστικά των έργων: διότι, μόνον μέσω ήμῶν των ανθρώπων - πνευμάτων των περιβεβλημένων μέ ύλην, είναι δυνατόν νά μετουσιωθῇ τό Κακόν εις Καλόν και νά πραγματοποιηθῇ ή πνευματοποίησις της ύλης.

... Και θά έλθῃ ή στιγμή, κατά την όποίαν ή Σοφία, έν στενή και τελεία ένώσει μετά της Αγάπης, θά έχουν μεταβάλει τό πνεύμα της Έποχής.

Τήν νέαν ταύτην Έποχήν έχουν υποχρέωσιν νά προετοιμάσουν, όλοι οί πνευματικοί άνθρωποι.

ΣΑΡΑΝΤΟΥ ΠΑΥΛΕΑ

ΠΑΝΔΟΧΕΙΑ

(Συνειδησιακός διάλογος)

Μιά φωνή : Είμαι ιδιοκτήτης τού καπνού μου.
 "Αλλη φωνή : Είμαι λοιπόν ένας καπνός;
 "Αλλη φωνή : Τò σώμα είναι ένας άτμός.
 "Αλλη φωνή : Μήπως είμαι ένα ατμοσφαιρικό φαινόμενο;
 "Αλλη φωνή : Ποιόν έχω ιδιοκτήτη του;
 Μέσα μου ξεσχίζεται μιὰ φωνή;
 Ποιός με κατοικεί;
 Μήπως είμαι μιὰ ιερή ακολουθία μιὰς τελετής;
 Σ' αγαπώ. "Αν σε λησμονήσω θά πάψω νά περπατώ.

"Αλλη φωνή : Είμαι ένα πουλί και γυρεύω ένα κλουβί.

"Αλλη φωνή : Είμαι μιὰ περίφραξη πολύ άστεία.

Φωνή τού βάθους : Περάστε, περάστε στὰ μεγάλα, στὰ καλά σας Πανδοχεΐα. Χρησιμοποιεΐστε καλά τήν παραμονή σας στὰ πανδοχεΐα.

"Αλλη φωνή τού βάθους : Μην έπιτρέπετε σκέψεις όχληρές νά σας πολιορκούνε.

"Αλλη φωνή τού βάθους : Δέν είναι καταστροφή ό θάνατος, διαφορετικά πώς θά έπαιρνε στήν άγκαλιά του ό Πλούτωναs δέκα τέσσερες χιλιάδες ύπάρξεις με τούς σεισμούς στή Γουατεμάλα; Δέν είναι καταστροφή κανένας θάνατος. Σ' ένα χωριό τού σεισμού μάλιστα όλοι κοιμήθηκαν βαθιά και κανείς δέν άποκρίθηκε «παρών» στο πρωινό προσκλητήριο τών ζωντανών.

Μιά φωνή : 'Ο κύριος 'Αριστόδημος ό βασιλέας τών Μεσσηνίων θυσίασε τήν κόρη του, τή μοναχοθυγατέρα του, για νά νικήσουν οι συμπατριώτες του τή σκληρότητα τών Λακεδαιμονίων. Νά, τος ό κύριος 'Αριστόδημος σκοτώνεται μόνος του μεταμελημένος στο μνήμα τής θυγατρός του, κάθε στιγμή σηκώνεται μόνος του και φεύγει από τò προσωρινό σώμα μας, τò προσωρινό μας πανδοχείο.

- “Αλλη φωνή : Ήταν ή κοσμική όμορφιά Ένα φάντασμα;
Ήταν ή γέννηση πικρή;
Μιά παγίδα ήταν ό κάθε άνθρωπος κι ένα
κωμικό παιχνίδι;
- Μιά φωνή : Καλό είναι νά πεθαίνουμε νά ξεμουδιάζει λίγο
τò ,φτερό τής ψυχής μας παρά νά βουίζει
μέσα μας άπελπισμένο.
Καλό είναι ν’ άφήνουμε τὰ πουλιά νά βγαί-
νουν έξω άπό τὰ κλουβιά τους μέσα στὰ με-
γάλα δωμάτια νά δοκιμάζουν τών φτερών
τους τήν άντοχή και τή δύναμή τους νά τὰ
χαίρονται.
Καλό είναι νά πεθαίνουμε νά χαλαρώνεται ή
θύρα γιά νά βρίσκει ή ψυχή μας πάλι τò
χαμένο τò ούράνιο πέταγμά της.
- “Αλλη φωνή : Έμείς πλάθουμε τόν παράδεισο, έμείς πλά-
θουμε τήν κόλασή μας. Έμείς καλούμε τόν
έαυτό μας νά εισέλθει στην περιοχή τών
μαύρων τών άγγέλων, που δέν τούς φωτί-
ζει τò βλέμμα του Θεού. Κι έμείς καλούμε
πάλι τόν έαυτόν μας νά εισέλθει στην εύλο-
γία του Φωτός του Ύπερτάτου.
- “Αλλη φωνή : Μείνετε μέσα στην σημερινή ήμέρα σας πι-
στοί, άκέραιοι, πάλι πιστοί σ’ ό,τι σάς προ-
στάζει και δέν μπορεί ή θέλησή σας τίποτα
ν’ αλλάξει, άφού δέ δύναται ή καλή σας θέ-
ληση τίποτα άλλο νά κάμει παρά νά πυκνώ-
σει πιο πολύ τής άγνοιας και τής θλίψης
τò βαθύ σκοτάδι.
Μείνετε μέσα στην σημερινή ήμέρα σας πι-
στοί στο πλαίσió της, στο πλαίσιο της
πολύ προσαρμοσμένοι.
- Μιά φωνή : Τò άηδόνι είναι ό καλός κι έμπνευσμένος ψάλ-
της τής νυχτός κι ό κορυδαλλός είναι ό
ψάλτης τής ήμέρας.
Τò αισθάνομαι πώς κάθε άνθρωπος είναι ένα
δυστυχισμένο ζώο, τò πιο δυστυχισμένο ζώο
άπ’ όλα τὰ πλάσματα.
- “Αλλη φωνή : Θέλω νά δραπετεύσω άπό τή δεσμοτήριό μου
και δέν μπορώ νά’ μαι, νά όνομασθώ δρα-
πέτης, άφού ύπακούω στους νόμους του
σώματος, στους νόμους τής φυλακής μου.
Τò πιο δυστυχισμένο ζώο διακρίνω τόν άν-
θρωπο.
Τò άηδόνι είναι τής συννεφιάς και τής νυχτός
ό καλός ψάλτης κι ό κορυδαλλός είναι ό
ψάλτης τής ήμέρας.

- Μιά φωνή : Ἔλα, θάνατε, ἔλα ὕπνε, λέμε καὶ πάρε μας στὴν καλή σου τὴν ἀγκάλη, δέξου μας, ὅπως δέχεται τὰ κύματά του τὸ γλυκὸ τῆς πατρίδας ἀκρογιάλι ἔλα, θάνατε, καὶ πάρε μας. ἔλα, ὕπνε βαθὺ καὶ κοίμησέ μας, κοίμησέ μας σὰν κουρασμένα παιδιὰ στὴν γλυκειὰ σου τὴν ἀγκάλη. Πάρε τὸ χῶμα μας, τὸ ἥμερο καὶ τρικυμισμένο χῶμα μας καὶ κοίμησέ το, καλὰ κοίμησέ το τὸ χῶμα μας. τὸ οὐράνιό μας χῶμα. Κι' ἐσύ, γερόντισσα βροχή, βροχή γερόντισσα, πλέκε τὴ ρόκα σου καὶ γνέθε τῆς ζωῆς τὸ θλιβερὸ τὸ παρὰ μῦθι.
- Ἄλλη φωνή : Ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸ θάνατο, δῶρο ἀγαθὸ γιὰ τὸν ἄνθρωπο, λήθη τοῦ κόπου μας, λήθη τῶν ἀμαρτημάτων μας, τῶν λαθῶν μας, γλυκιὰ λήθη.
- Ἄλλη φωνή : Ζοῦμε οὐρλιάζοντας ἀπὸ τὴν καθημερινή μας ἐρήμωση.
Ζοῦμε λεηλατώντας τὸν ἑαυτὸ μας καὶ τοὺς ἄλλους μὲ φανερὴ ἢ κρυφὴ λεηλασία.
- Μιά φωνή : Κανένας νεκρὸς δὲν ἔρχεται, κανένας μόνον ἢ ψυχὴ του ἂν ἐπιθυμῆί πάλι χῶμα πολὺ σ' ἓνα ἄλλο χωμάτινο κελλί κλείνεται καὶ τὴ γῆινη τιμωρία τῆς ἐξακολουθεῖ καὶ πάλι, χωρὶς νὰ γνωρίζει πραγματικὸ θάνατο παρὰ μέσα σ' ἓνα μεσοδιάστημα μένει γιὰ λίγο ξαφνιασμένη ἀπὸ τὸ πολὺ τὸ φῶς τοῦ θανάτου θαμπωμένη κι ἀναμένει νὰ ὠριμάσει πάλιν ἢ ποινὴ τῆς ὅπως τὸ χινόπωρο τὰ κάστανα στὶς καστανιές. γιὰ τοὺς σκιουρούς καὶ τοὺς ἀνθρώπους ὠριμάζουν.
- Ἄλλη φωνή : Τώρα χωρίζει τὸ φῶς ἀπὸ τὸ σκοτάδι κι εἶναι ἢ πιὸ σκοτεινὴ στιγμὴ τῆς μέρας ἐνῶ κορυφώνεται σὲ λίγο ὁ καθαρὸς Αὐγερινός, γιὰ ν' ἀναγγεῖλει τὴν Ἀπόφαση τῆς Ἡμέρας. Εἴτε ζοῦμε, εἴτε πεθαίνουμε προσπαθοῦμε νὰ βροῦμε τὴ χαμένη μας ταυτότητα.
- Ἄλλη φωνή : Ζοῦμε σκοτώνοντας,
Ζοῦμε ἀρπάζοντας,
Ζοῦμε λαφυραγωγώντας, ἀδειάζοντας τὰ καταστήματα ἀπὸ τ' ἀγαθὰ τους σὲ ὄρες ἀκυβέρνητες.
Ζοῦμε ληστεύοντας κρυφὰ καὶ φανερά, ἐνῶ οἱ καλοὶ μας ἄγγελοι μιλοῦνε μὲ τὴ γλώσσα τῆς φωτιᾶς γιὰ νὰ πλησιάζουν χωρὶς νὰ καίγονται τὴν ἔδρα τοῦ φωτὸς τοῦ Ἀκίνητου ποὺ κινεῖ ὄλες τὶς γλώσσες τῆς φωτιᾶς ὅπως ὁ Ποσειδῶνας κινεῖ μὲ τὴν τρίαινά του τὰ κύματα τῆς θάλασσας.

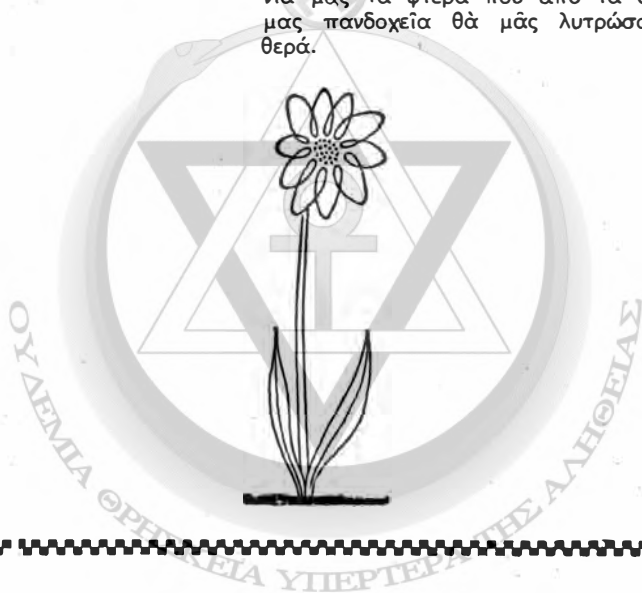
- “Άλλη φωνή : Είχαμε χάσει τὸν προσανατολισμό μας στὴν ἔρημο καὶ φωνάζαμε, ὑπάρχει κανένας ζωντανὸς ἐδῶ, ποῦ ἐπικρατοῦν τὰ φαντάσματα πράσινων σπιτιῶν μὲ νερὰ λαχταριστὰ γιὰ νὰ ἐφοδιάζεται μὲ τὸ πολύμηνο ταξίδι του τὰ ζῶα τῆς ἀντοχῆς τῆς μεγάλης ἢ κάμηλος;
- Φωνὴ τοῦ βάθους : Προνόησε ὁ Θεὸς καὶ διατήρησε τὰ φυλλοφόρα δέντρα, τὰ στερεά, τὰ μεγάλα κυπαρίσσια γιὰ νὰ ἴναι στέγη τῶν πουλιῶν στὸ λιόπυρι καὶ τὴν ψύχρα. Προνόησε ὁ Θεὸς καὶ κατασκεύασε τὰ σώματά μας, αὐτὰ τὰ λυόμενα πανδοχεῖα νὰ μᾶς δέχονται τὸν καιρὸ ποῦ μένουμε στὴν ἐξορία μακριὰ ἀπὸ τοῦ Ἄοράτου πατρὸς τὴν παρουσία.
- “Άλλη φωνὴ τοῦ βάθους : Ἡ κάθε ἀλήθεια εἶναι γυμνή καὶ λάμπει καὶ μᾶς θαμπώνει μὲ τὸ μεγάλο φῶς τῆς ὄψως ἓνα κλεισμένο δωμάτιο ποῦ ἀνοίγει κι ἀποσύρεται ἢ σκιὰ καὶ τὸ σκοτάδι στοῦ ἡλίου τὴν πλημμύρα.
Οἱ πρόγονοί μας στοῖδες — στοῖδες στοῖδαζονται μέσα μας κι ἀνεβοκατεβαίνουν τὶς σκάλες τους τὶς σκοτεινές, τὶς σκάλες τους τὶς φωτεινές στὸ πεδίο τῆς συνειδησῆς μας.
- Μιὰ φωνὴ μέσα στὴν ἔρημο : Μᾶς ἔλεγαν: Ἴδού, φτάνουμε σὲ μιὰ πολιτεία ποῦ παύουν οἱ παρακλήσεις, οἱ δεήσεις ὄλες καὶ ἀποκρινόμασταν: Ὑπάρχει μιὰ πολιτεία λοιπὸν εὐτυχισμένη; Τὴ φτάσαμε καὶ τὴ ζήσαμε ποτέ, καὶ ἐκεῖνοι συνέχιζαν: Ἴδού, φτάνουμε σὲ μιὰ πολιτεία ποῦ ἡ παράκληση δὲν ὑπάρχει, γιὰτὶ δὲν ὑπάρχει στοὺς ἀνθρώπους ἀνάγκη πιὰ γιὰ παρακλήσεις.
Ἴδού, φτάνουμε σὲ μιὰ πολιτεία ποῦ ὄλοι μας θὰ στηριζόμαστε στὴν αὐτάρκεια, δηλαδὴ σὲ μιὰ πλοῦσιαν εὐτυχία.
- “Άλλη φωνὴ : Ἦταν ὁ λαμπρὸς ἥλιος τοῦ θανάτου μαῦρος ἥλιος, μᾶς φαινόταν μαῦρος ὁ λαμπρὸς ἥλιος τοῦ θανάτου μας, γιὰτὶ δὲν εἴχαμε πραγματικὰ μάτια νὰ τὸν κοιτάξουμε.
- “Άλλη φωνὴ : Τὰ παιδιά μας σήμερα δὲ γνώρισαν τί σημαίνει πραγματικὴ χαρὰ καὶ πραγματικὰ δὲν χαμογελοῦσαν.
- Μιὰ φωνὴ : Ὅλα δεκτὰ δεκτὰ δεκτὰ τὰ πάντα δεκτὰ ἀφοῦ δὲν γίνεται διαφορετικὰ. Τὰ δέχομαι ὄλα, τὰ δέχομαι ὄλα, τὰ δέχομαι καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακά.
Γιὰ νὰ ἐπιτύχουμε τὴν εἰρήνην πρέπει νὰ γίνουμε, σὰν ἓνα ἔμψυχο διπλωματικὸ, νὰ γίνουμε ἐκκρεμές.

Φωνή τοῦ βάθους : Βγάζετε, βγάζετε τὰ σκοτεινὰ πουλιά τὰ κλεισμένα σὲ κλουδιά στὸ φῶς τοῦ ἡλίου κρεμάστε τὰ κλουδιά τους, τὸν ἡλιο τους νὰ τὸν ἀποθηκέψουνε.

Βγάζετε, βγάζετε καὶ τὴν ψυχὴ σας νὰ λιαστεί, νὰ λιάζεται στὸν ἡλιο τῆς Αἰωνιότη-
τας, στὴ μνήμη τοῦ Θεοῦ, βγάζετε τὴν ψυ-
χὴ σας, γιὰ νὰ θυμάται κάποτε καὶ τὸν οὐ-
ρανὸ καὶ τὸ θεό της, τὸν πλαστοργό της
κάποτε νὰ συλλογίζεται.

Ἄλλη φωνὴ τοῦ βάθους : Κάθε ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ ἐξοφλήσει τὴν τι-
μωρία του μέσα στὰ σωματικά μας πανδο-
χεῖα.

Ἡ τιμωρία μας εἶναι ἀπαραίτητη μέχρις ὅτου
τὴν πληρώσουμε ἀρκετὰ κι αἰσθανθοῦμε νὰ
φυτρώνουνε μέσα μας σιγὰ - σιγὰ τὰ οὐρά-
νιά μας τὰ φτερά πού ἀπὸ τὰ σωματικά
μας πανδοχεῖα θὰ μᾶς λυτρώσουν στα-
θερά.

● Ἄρτος

● Ζυμαρικά

● Φρυγανιές

γιὰ διαβητικούς

Ζ Ω Γ Ρ Α Φ Ο Υ

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

“ΙΛΙΣΟΥ”,

ΔΙΑΝΑ ΜΠΑΔΡΑ

“Καί’ εικόνα καί ὁμοίωση”

Ἐμεῖς σέ πλάσαμε
 «Καί’ εικόνα καί ὁμοίωση»
 Πολεμόχαρο μέ πανοπλίες, μίση, πάθη,
 Ἄδύνατο καί δυνατὸ
 Μὲ τὴ ρομφαία νὰ κρατᾶς τὴν τάξη
 Σὲ μάχες σιδερόφρακτο.
 Μοιράζεις λάβαρα
 Σὲ εὐνοομένους βασιληάδες
 Νικημένος ἢ θριαμβευτὴς
 Πολεμιστὴς σὲ κάστρα
 Σ’ ἐφήμερες δόξες
 Μὲ Παράδεισο καί Κόλαση
 Πραματευτὴ τῶν ἀγαθῶν Σου
 Μῖσος καί ἀγάπη ὁ Θεὸς
 Τί ἀντίφαση!
 Ἄγια καὶ βέβηλα σφικτὰ δεμένα
 Προσκυνοῦμε ὅ,τι πλάσαμε
 Τὸν ἑαυτὸ μας βλέποντας σὲ Σένα

(ΔΙΧΩΣ ΚΑΣΤΡΑ, Ἀθήνα Φεβρ. 1975)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΑΚΟΣ

Σ ω σ ί β ι ο

Μιά πίστη ἄς εἶχα, ὅποια καὶ νᾶταν,
ἕνα στολίδι στὸ λαιμὸ
νὰ τὸ φορῶ καὶ νὰ ὁμορφαίνει
τὴν ἐρημιὰ πὺν περπατῶ.

Μπροστὰ στῆς ἄβυσσος τῆ θύρα,
πὺν ἀθέλητὰ μου καρτερῶ,
μιὰ πίστη ἄς εἶχα, μιὰν ἐλπίδα
γιὰ κάποιον ἄνθρωπο ἢ θεό.

Κί' ἀκόμη, ἄς ἦταν καὶ μιὰ πλάνη,
ἕνα σωσίβιο γιὰ τὸ νοῦ,
ξύλο, στὴ θάλασσα πεσμένο,
ἀπὸ τὰ δάση τ' οὐρανοῦ.

Γι' αὐτό, καθὼς ἡ ἀμβολία
πέλαγο ἀνοίγεται βαθύ,
ἀπὸ τὰ ράκη τῆς ἀλήθειας
ντύνεται ἡ πλάνη νὰ σωθῆ.

(ΔΙΑΤΤΟΝΤΕΣ, Ἀθήνα 1974)

ΕΛΕΝΗ ΤΑΓΚΑΛΑΚΗ

Τοὺς κουρβάρους

Παδί μου,
ἐγώ, δὲν θὰ σοῦ εὐχρηθῶ
τὸ «τὰν ἢ ἐπὶ τᾶς».

Καὶ Θερμοπύλες, ἄλλοι ἄς παρατάξουν.
Μοῦ φτάνει νὰ εὐχρηθῶ
ἀπ' τὴν καρδιά,
τὴν ὁμορφιά, τὰ μάτια σου
ἄς κοιτάξουν.

Παιδί μου,

δὲν θὰ σοῦ εὐχηθῶ

τὸ «τὰν ἢ ἐπὶ τὰς».

Καὶ ἔπη ἄλλοι ἄς δημιουργήσουν.

Μοῦ φτάνει σιτὴ μικρὴ σου τὴν καρδιά,

ναὸ οἱ ἀγάπες, τὸ καλὸ νὰ χτίσουν.

Καὶ νὰ ὑψωθοῦνε, νὰ ἀντρειώσουν

σὰν ἀητοί,

τὰ ὠραῖα, τὰ θεῖκα καὶ τὰ μεγάλα.

Ἄρκοῦνε τοῦτοι

οἱ γλυκόπικροι καρποί

ἄλλες ἄς δώσουν τῆς Σπαρτιάτισσας

τὸ γάλα

στοὺς γιούς.

κι ἐγώ, τὸ λάβαρο

τοῦ ὠραίου σοῦ χαρίζω

κι ἂν κἀνης πόλεμους,

νᾶναι γιὰ τὸ Καλό.

Γιὰ τὰ τρανὰ τὰ ἰδανικά

τὸν προορίζω

ἐγὼ τὸν γιό μου,

τὸν ἀφέντη τῆς καρδιάς.

Κι εἶναι, τὸ βλέπεις,

ὁ ἀγώνας πὸς μέγας.

Καὶ στὸ προλέγω, ἡ πληγὴ τῆς μακαιριᾶς

θᾶναι βαθεῖα,

τί ὁ κόσμος ἄλλος

δὲν θέλει πιά τεχνίτης νὰ φανῆ

ποὺ Θερμοπύλες τοῦ Καλοῦ νὰ χτίζει.

Εἶναι πὸς βολικὸ κι ἐπιθυμεῖ

μὲς στῶν «Περσῶν» τὰ στίφη

νὰ σαπίζει.

Καὶ καλοδέχεται σαλπίγγων ἰαχὲς

καὶ Σπαρτιατῶν βαρεῖες ἀσπίδες.

Κι «Ἐμπρός, μηνάει, Παῖδες τῶν βροτῶν

ἐλευθεροῦτε τίς γλυκειές πατρίδες...».

Καὶ οἱ «πατρίδες» εἶναι αὐτοί...
Καὶ μοναχὰ... γιὰ τὸ καλὸ, μὴν ξεκινήσης...
γιατί,

 κάποιο «ἀπαγορεύεται» θὰ βρῆς,
ὅταν τὸ ἄντρο τους θὰ φτάσης
 νὰ γκρεμίσης.

Γι' αὐτὸ σιὸ λέω,

 ὁ πόλεμος εἶναι βαρὺς,
ὅταν δὲν ἀγωνίζεσαι γιὰ τοὺς «βαρβάρους»
καὶ πολεμᾶς ἀπὸ τὶς μαῦρες τους
 σπηλιὰς

νὰ διώξης τοὺς μονόφθαλμους κουρσάρους·
τί ἔχουν γητειές, σφεντόνες, τόξα
 κι ἀγυρτείες·

ἔχουν «χαμόγελα» καὶ πονηρία·
τὰ καταφέρνουν καὶ νικοῦν
 ὀλοχρονίς·

Ἄλῃθεια, εἶναι μιὰ βρώμικη ἱστορία.

Καὶ διαφεντεύουν περισυίεις, βιός, καλὰ
καὶ λέμε ὅλοι, «ώραία τὰ περνᾶμε»...

Ἦξι... μικρὴ πρωτότοκέ μου γιέ,
σ' αὐτὸν τὸν πόλεμο
 ἂν θέλης πᾶμε.

(ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΘΟΥΛΗΣ, ἔκδ. Νέα Σκέψη, Ἀθήνα, Ἰαν. 1974)

Τί είναι 'Ηθική;

Τοῦ κ. ΧΡ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΗ
Διευθυντοῦ τῆς «'Ακροπόλεως»

«Τὰς ἠθικάς ἀρετάς ἠθικάς ἄν τις λέγει, οὐκ ἂν τις πλημμελεῖν δόξειεν».

Ἄν ὠνόμαζε κανεὶς ἀρετὴς συνήθειας τὶς ἠθικὰς ἀρετὰς, δὲν νομίζω πῶς θὰ ἔσφαλλε.

Πλουτάρχου «περὶ
παίδων ἀγωγῆς», 4, Γ

Τί εἶναι ἠθική;

Ἄς κάνουμε μιὰ μικρὴ ἐπι-
σκόπηση.

Ἄπὸ δύο πλευρῆς, μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐξετάσῃ τὶς ἀνθρώπινες πράξεις. Περιγραφικὰ, ἢ, κατὰ τὴν ἀξία τους. Τὸ πρῶτο, εἶναι ἔργο τῆς ἱστορίας. Τὸ δεύτερο, δουλειὰ τῆς λεγόμενης ἠθικῆς ἐπιστήμης, πού βρίσκει τὶς κύριες ρίζες τῆς στὸν Πλάτωνα, τὸν Ἀριστοτέλη, τὸν Σωκράτη.

Τί ἐρευνᾷ, ὅμως, ἡ ἠθική;

Πρῶτα, ἂν μιὰ πράξη εἶναι σύμφωνη, μὲ τὴν ἀντίληψη τοῦ ἀγαθοῦ ἢ τοῦ κακοῦ.

Καὶ τί εἶναι ἀγαθό; Τί εἶναι κακό;

Ἄλλοι, ἰσχυρίσθησαν, πῶς ἀγαθὸ εἶναι ἡ ὠφελιμότης τῆς πράξεως. Ἄν μιὰ πράξη εἶναι ὠφέλιμη, εἶναι καὶ ἀγαθὴ.

Ἐδῶ, ἀνακύπτει τὸ ἐρώτημα:

Ἄφελιμη, στὸ σύνολο, ἢ στὸ συγκεκριμένο ἄτομο, πού ἐτέλεσε τὴν συγκεκριμένη πράξη;

Ἄς δεχθῶμε, γιὰ νὰ προχωρήσουμε, πῶς ἀγαθὴ εἶναι μιὰ πράξη, ἂν ὠφελῇ τὸ σύνολο — ἂς πούμε τὴν κοινωνία, ὅπως κατεστάθῃ.

Δὲν μπορούμε, ὅμως, νὰ ἀγνοήσουμε, πῶς, πράξεις πού ὠφελοῦν τὸ σύνολο, δὲν εἶναι καμμιά φορά, σύμφωνες, μὲ τὴν ἐνυπάρχουσα, στὸν καθένα, ἀντίληψη περὶ τοῦ ἠθικοῦ. Νόμοι τοῦ κράτους, φερ' εἰπεῖν, συχνά, ἀντίκεινται στὴν ἠθικὴ πεποιθήση, ἐνῶ, ἀαμφισβήτητητα, ἔχουν τεθῆ, πρὸς χάριν τοῦ συνόλου καὶ εὐνοοῦν τὴν πρόοδο τοῦ συνόλου.

Ὡστε, ὑπάρχει, πέραν τῆς πρακτικῆς, ἂς τὴν πούμε, ἀντιλήψεως καὶ τό, ἂς τὸ ἀποκαλέσουμε, ἔμφυτο ἠθικὸ ἀξίωμα. Αὐτό, δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφισβητηθῇ.

Τί σημαίνει, ἐν τούτοις, «ἐμφυτο»; Ἐχει τεθῆ στὴν φύση τῶν ἀνθρώπων, ἀπὸ τὴν Ἀνωτέρα Δύναμη πού διέπει, ὅπως πιστεύεται, τὸ σύμπαν, ἢ τυχόν

έδημιουργήθη, σὺν τῷ χρόνῳ, μὲ τὴν μικρὰ καὶ ὁμοίωμορφη ἀσκηση πράξεων, ποὺ προήγαν, κατὰ τὸ μεγαλύτερο χρονικὸ διάστημα, τὴν ἀτομικὴ ἢ κοινωνικὴ ζωὴ; Καί, σιγὰ σιγὰ, κατέστη, ὅπως λέμε, δεύτερη φύση;

Νὰ προβλήματα, ποὺ κανεῖς, ἐπιστημονικὰ σκεπτόμενος, δὲν δικαιούται νὰ ἰσχυρισθῆ, πὼς μπορεῖ νὰ λυθοῦν, μὲ ἀδιάβλητο καὶ τελεσίδικο τρόπο.

*

ΑΝΤΙΘΕΤΑ, μὲ τὴν ζητητικὴ αὐτὴ ἀγωνία, ποὺ ἐπικρατεῖ μεταξὺ τῶν φιλοσόφων, οἱ θρησκείες ἔχουν λύσει τὸ πρόβλημα, ὅπως ἄλλωστε ταριάζει στὴν φύση τους, μὲ τρόπο δογματικόν.

Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, ποὺ εἶναι, χωρὶς ἀμφιβολία, καὶ ἡ ἐτελέστερη καὶ φιλοσοφικώτερη, παραγγέλλει, στοὺς ἀθρώπους, νὰ ἀκολουθοῦν τὴν ἠθικὴ, ὅπως ἐκτίθεται στὸ Εὐαγγέλιο, τὴν Καινὴ Διαθήκη.

[Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ ἀρθρογράφος ἀπαντᾷ σὲ ἐπιστολογράφο του, ὁ ὁποῖος τὸν εἶχε χαρακτηρίσει ὡς ἀνακόλουθον, ἐπειδὴ μία φορὰ εἶχε γράψει ὅτι, «οἱ παλῆς μας ἀρετὲς ἐδόξασαν τὸν Ἑλληνισμό ἐπὶ χιλιάδες χρόνια», καὶ μιὰ ἄλλη ὑπεστήριξε (γιά τὸ θέμα τοῦ διαζυγίου), ὅτι οἱ ἠθικὲς μας ἰδέες καὶ ἀντιλήψεις χρειάζονται συγχρονισμό: καὶ ὁ ἀρθρογράφος συνεχίζει:]

Ἡ Ἑλλάς καὶ οἱ ἀρετὲς, ποὺ ἐπικαλούμεθα, προϋπήρξαν τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας.

*

Παραδεχόμεθα τὴν σκοπιμότητα καὶ τὸ ὑψηλὸ ἐπίπεδο τῆς

χριστιανικῆς ἠθικῆς. Δὲν δεχόμεθα, ὅμως, πὼς ἡ ἠθικὴ αὐτὴ, ὡς ὑπέριστα ἐπιταγὴ συμπεριφορᾶς, μπορεῖ νὰ εἶναι ἀναλλοίωτη, ἀμετακίνητη σὲ λεπτομέρειες.

Ὁ Ἄριστοτέλης, στὰ «Ἠθικὰ Νικομάχεια» (Β, 1), δέχεται τὴν «φύση», τὴν ἔμφυτη ἠθικὴ ἀντίληψη, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν ἔννοια ὅτι μετέχει στὸν σχηματισμὸ τῆς καὶ τὸ ἔθος, ἡ συνήθεια, ἡ ὅτι, τοῦλάχιστον, τὸ ἔθος τὴν συμπληρώνει, τὴν τελειοποιεῖ.

*

Τὸ θέμα, βέβαια, δὲν τελειώνει μὲ τὶς λίγες αὐτὲς γραμμές. Ἐλπίζουμε, ὅμως, νὰ ἐγίναμε ὅπωςοῦν σαφεῖς. Θὰ ἐπιθυμούσαμε, εἰλικρινά νὰ καταλήγαμε σὰν τὸν Κάντιο, μὲ τὴν φράση τῆς «κριτικῆς τοῦ πρακτικοῦ λόγου»:

Πάνω μου, ὁ ἑναστρος οὐρανοῦ καί, μέσα μου, ὁ ἠθικὸς νόμος.

*

Ἄλλὰ, αὐτὸ δὲν λύει τὰ ζητήματα τοῦ προβληματισμοῦ. Καὶ ὁ προβληματισμὸς θὰ ἐξακολουθῆ νὰ ὑπάρχη ὅσο —εὐτυχῶς— ὑπάρχουν σκεπτόμενοι ἄνθρωποι.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ
ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 9 Ἰαν. '77

Ο «ΜΕΓΑΛΟΣ ΛΟΓΟΣ»

Τοῦ Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας κ. Ν. Κ. ΛΟΥΡΟΥ

Τὸ βαθύτερο νόημα τοῦ Α καὶ τοῦ Ω παραμένει ἀπρόσιτο.

Έμπρός στο άδυσώπητο έρωτήμα που κατατρίχει τον άνθρωπο μέσα στην χαώδη πολυπραγμοσύνη του, τὸ μήνυμα τῆς θρησκείας, είναι τὸ δῶρο πὸ ὁ Θεὸς ἔστειλε στὸν ἄνθρωπο γιὰ τὰ τὸν παρηγορήσει. "Αν κατώρθωνε ὁ ἄνθρωπος νὰ εἰσδύση στὸ Α καὶ τὸ Ω θὰ γινόταν Θεός, πράγμα πὸ θὰ κατέσπρεφε τὴν δημιουργικὴ δύναμη τῆς ἀδυναμίας, αὐτὴ πὸ κεντρίζει τὴν ἀδιακοπὴ προσπάθεια καὶ χαρακτηρίζει τὴ ζωὴ.

Γιὰ τοῦτο παραιμένοντας ἀδύνατος ὁ ἄνθρωπος καὶ παρ' ὅλες τὶς δημιουργικὲς του ἰκανότητες, μιὰ μόνη δυνατότητα παρηγορίας ἰσχυροῦ νὰ διαθέση. Τὸν «Μεγάλου Λόγου» πὸ τοῦ παρέχει τὴν ἰκανότητα τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὸ ἐρευνητικὸ ἄγχος. Γιατὶ αὐτὸς ὁ «Λόγος» προσφέρει στὸν ἐγκέφαλο τὴν ἰκανότητα νὰ συναισθάνεται τὴν ἐσωτερικὴ δύναμη πὸ ὁδηγεῖ στὴν κατανόηση ὅτι ὅλα τὰ ἐμπόδια ἀατρέπονται ἀπὸ τὸν συναισθηματισμὸ τῆς ἀγάπης. Ὁ «Μεγάλου Λόγος» μᾶς δίδαξε πὸς τὰ ὑλικά μέσα πὸ σὰν ἀσφαλίστικὲς δικλίδες θεωροῦμε προστατευτικά τῆς ὑποστάσεώς μας, δὲν ἔχουν πραγματικὴ ἀξία. Ἡ ἰσυνότητα τῆς ἀντιλήψεώς μας γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση κάθε ἀντιξοότητος, πρέπει (λαλεῖ ὁ Λόγος), ν' ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὴν ἐλεύθερη συνείδηση τῆς κάθε προσφορᾶς, χωρὶς νὰ ζητοῦμε ἀντιστάθμισμα. Ἐπιβάλλεται γενναιοφροσύνη χωρὶς κερδοσκοπικοὺς ὑπολογισμοὺς,

προσφορὲς δηλαδὴ ψυχικῶν κεφαλαίων περισσοτέρων ἀκόμα ἀπὸ ὅτι νομίζουμε πὸς μπορούμε νὰ διαθέσουμε, καὶ τέλος ἀκόμα καὶ τὴν συγγνώμη.

Καὶ διερωτᾶται ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος πὸς συμβαίνει ὁ θεόπεμπτος αὐτὸς Λόγος νὰ μὴ ἔχει εἰσακουσθεῖ; Ἐπὸ τὴν ἐποχὴ ἐν τούτοις τῆς γεννήσεως τοῦ Ναζωραίου, ἡ μεγάλη πλειονότητα τῶν ἀνθρώπων, ἔχει πεισθεῖ γιὰ τὴν ἀρθότητα καὶ τὴν ἀποτελεσματικότητα τοῦ Λόγου του. Ἡ εὐλάβεια ὅμως αὐτὴ εἶναι δυστυχῶς ἐπιφανειακὴ καὶ οἱ ἐκδηλώσεις εἰδωλοατρικὲς. Λίγοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι, πὸ τὴν ἰσυνότητα τῆς ἀναλογίας τῆς αὐτοσυντηρήσεως, ἀκολουθοῦν πραγματικὰ τὴν ἄσκηση τῆς συνειδήσεως μὲ τὰ μέτρα τοῦ Μεγάλου Λόγου. Ὅπως τὴν ἐποχὴ πὸ ἐξῆσε ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔνοιωσε τὴν ἀντίστροφη γιὰ τὸ ἀνθρώπινο συμφέρον συμπεριφορᾶ, ἔτσι καὶ σήμερα, καὶ ἴσως περισσότερο, ὁ ἄνθρωπος συνεχίζει τὸν φθοροποιὸ ρυθμὸ του. Τί ὠφελεῖ ἡ χριστιανικὴ ὁμολογία ὅταν οἱ πράξεις εἶναι ἀτίθες. Δὲν ἔπαυσε δηλαδὴ ἀπληστος ν' ἀποβλέπει στὸ ἀτομικὸ συμφέρον ἐνὸς ἐγωκεντρισμοῦ πὸ σύμβολό του ἔχει τὴν καταστροφὴ τοῦ ἄλλου. Καὶ ἡ ἐλπίδα τῆς «προσευχῆς» συχνὰ ἀποβλέπει μόνου στὸ ἀτομικὸ συμφέρον.

"Ἐχει λοιπὸν ἀποτύχει ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστιανικοῦ Λόγου; Ἴσως θὰ ἔπρεπε μὲ συντριβὴ νὰ ὁμολογηθῆ καταφατικὰ, ἂν δὲν ὑπῆρχαν ἀκόμα ἐλπίδες ὅτι ἡ ἀνακολούθια εἶναι

φαινομενική και ίσως μάλιστα θεόπεμπτα σκόπιμη για να ἀηδιάσει τὰ ἄ.θ.ῶπο ἀπὸ τὸν δρόμο ποὺ πήρε. Ἴσως μέσα στὴν αἰωνιότητα τοῦ χρόνου δὲν ἔφτασε ἀκόμα ἡ στιγμή τῆς συνειδητοποιήσεως τῆς ἀμαρτίας. Ἴσως θὰ πρέπει ὅλα νὰ καταστραφούν γιὰ νὰ ξαναδημιουργηθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς σοφίας τοῦ Μεγάλου Λόγου ποὺ μετὰ θέτει τὰ διανοητικὰ προβλήματα ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια στὸ βάθος.

N. K. ΛΟΥΡΟΣ

Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 1 Ἰαν. '77

Δίδυμον: Εἰρήνη καὶ Ἐλευθερία

ΕΙΡΗΝΗΝ καὶ ΕΛΕΥΘΕΡΙ-
ΑΝ ἐκήρυξε, μὲ τὴ εὐκαιρία τῶν Χριστουγέννων ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, εὐχόμενος ὅπως τὸ ἄγγελμα τῆς Βηθλεέμ «ὑλοποιηθῇ εἰς ἀγαθὸν πανανθρώπινον».

«Αὐτὴν τὴν εἰρήνην — λέγει — ὡς σημαίαν πανηγυρισμοῦ τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων, καλούμεθα νὰ ὑψώσωμεν, ἀγαπητοί, πάντες οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ τῆς γῆς, καὶ τὸ ὑψιστὸν εὐτυχίας καὶ χαρᾶς νόημά της νὰ ὑλοποιήσωμεν, δι' ὅλων τῶν εἰς τὴν διάθεσιν ἡμῶν μέσων, εἰς ἔργον καὶ ἐπίτευγμα βαρὺ καὶ κοπιῶδες, ἀλλ' ὑπέροχον ἀγαθὸν διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν, μὲ ἐκλεκτὸν ἀλληλένδετον ὀμογάλακτον ἀδελ-

φὸν τὴν ἐλευθερίαν. Καὶ ὑπὸ τὴν ἀναγεννώσαν εὐεργετικὴν θαλαπυρῆν τοῦ διδύμου ἀγαθοῦ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐλευθερίας νὰ ἐλπίσωμεν εἰς μίαν περίοδον πολιτιστικῆς πορείας, ὡς τὴν ποθοῦν καὶ τὴν δραματίζονται γενεαὶ γενεῶν συνανθρώπων».

»Ἀλλὰ — προσθέτει — ἄς μὴ πλανώμεθα. Τὸ ὑπέροχον δίδυμον ἀγαθὸν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν λαῶν τῆς γῆς, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι καρπὸς τοῦ παγκοσμίου ἀγροῦ τῆς ἀλληλοὑποψίας, τῆς ἀδιαφορίας, τῶν ἐγωϊσμῶν καὶ τοῦ καταλυτικοῦ σωβινιστικοῦ πνεύματος, ἀλλὰ τέκνον ἀγάπης καὶ συναδελφώσεως πάντων τῶν συνανθρώπων.

»Μὲ πόσας ἐλπίδας καὶ προσδοκίας καὶ ὑποσχέσεις καὶ πανηγυρισμοῦ, δὲν ἐωρτάσθη ἡ Ἴδρυσις διεθνῶν ὀργανισμῶν, ὡς ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν μετὰ τὸν Πρῶτον Παγκόσμιον Πόλεμον καὶ ὁ Ὄργανισμὸς Ἠνωμένων Ἐθνῶν μετὰ τὴν δευτέραν παγκόσμιον ἀνθρωποσφαγὴν. Διὰ νὰ καταλήξουν, πάλαι τε καὶ νῦν, εἰς παταγώδη ἀποτυχίαν, διότι ἀπουσίαζε καὶ ἀπουσιάζει τὸ μεγαλειώδες δημιουργικὸν πνεῦμα τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης, τῆς ἀληθοῦς ἀδελφικῆς ἀγάπης μεταξὺ ὅλων τῶν ἀνθρώπων, μικρῶν καὶ μεγάλων κρατῶν καὶ ἐθνοτήτων καὶ ἀνεξαρτήτως χρώματος καὶ φυλῆς!

»Οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ δὲν ἔχομεν ἀνάγκην διδασκάλων διὰ τὴν ἀληθῆ πηγὴν καὶ ὀρθὴν στέρωσιν τοῦ ὑψίστου ἀγαθοῦ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐλευθερίας. Ἐχομεν ὅμως ἓνα βαρῦτατον χρέ-

ος! Νὰ γίνωμεν γενναῖοι στρατιῶται καὶ μαχηταὶ μέχρις αὐτοθυσίας διὰ τὴν διακήρυξιν καὶ μεταλαμπάδευσιν τοῦ ὑψίστου τούτου ἀγαθοῦ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.»

Καὶ τὸ μήνυμα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καταλήγει:

«Τὸ σπῆλαιον τῆς Βηθλεέμ, ἔπου ὁ ἑνανθρωπήσας Θεὸς ἐσκήνωσε μόνος ἐν μέσῳ συμβολισμῶν τῆς ἀψύχου καὶ ἐμφύχου δημιουργίας, ἀναμένει ἀνὰ τοὺς αἰῶνας τὴν οἰκοδόμησίν του εἰς παγκόσμιον θηθλεεμικὴν καρδίαν πάντων τῶν λαῶν τῆς γῆς· τότε καὶ μόνον τότε «ἡ ἐπὶ γῆς εἰρήνη» τοῦ ἀγγελικοῦ μηνύματος τῆς ἁγίας νύκτας, θὰ ὑλοποιηθῆ ὡς ἀγαθὸν πανανθρώπινον».

“Ἰδρυματικὴ” Ἐκκλησία καὶ Ζωὴ

Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, ἐπίσημη Ἐκκλησία τοῦ Καναδά, εἶχε πολλὰ ἐκκλησιαστικὰ ἱδρύματα καὶ καλὰ ὠργανωμένα, καὶ ἔτσι ἀσκοῦσε ἀξιόλογη ἐπιρροὴ στὴν κοινωνία. Κάποια στιγμή ἦρθαν οἱ τεχνοκράτες στὴν ἐξουσία, ἡ Ἐκκλησία βρέθηκε ἀπροετοίμαστη, δημιουργήθηκαν τάσεις λαϊκισμού ποῦ συνετέλεσαν στὴν κρατικοποίηση τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱδρυμάτων. Ἐπειδὴ ὁμως τὰ ἱδρύματα ἀποτελοῦσαν τὴν κυρία ἔκφραση τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, τώρα, μετὰ τὴν ἀπογύμνωσι, φάνηκε ἡ πνευματικὴ φτώχεια τῆς Ἐκκλησίας, τὸ κενό, μὴ ἀληθινὴ χαοτικὴ κατάσταση. Καὶ κατέληξαν στὸ συμπέρασμα ὅτι, σύμφωνα μὲ τὰ δεδομένα τῆς Κοινωνιολογίας τῆς Θρησκείας, μὴ ἱδρυματικὴ Ἐκκλησία κινδυνεύει νὰ περιέλθῃ σὲ δύσκολη κατάσταση,

ὅταν οἱ κοινωνικὲς καὶ πολιτικὲς συνθήκες τὴν κάνουν «ἀπο-ἱδρυματικὴ».

Μήπως ἡ Ὁρθοδοξία αἰσθάνεται, ὅπως ἄλλοτε ὁ Ρωμαιοκαθολικισμός, ἀνασφάλεια καὶ κοινωνικὴ ἀπομόνωση καὶ θέλει νὰ δείξῃ μὲ ἱδρύματα τὴν παρουσία τῆς στὸν κοινωνικὸ χῶρο; Ὁ Καθολικισμὸς πίστευε πῶς μπορούσε μὲ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἱδρύματα, καὶ μάλιστα τὰ ἐκπαιδευτικὰ, νὰ παίξῃ ἕναν σοβαρὸ ρόλο στὶς σύγχρονες κοινωνικὲς ἐξελίξεις. Διψοῦσε ἀπὸ παραδοχὴ. Μήπως, λέγουν οἱ ξένοι, ἡ ἀπτόμη τεχνικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη στὴν Ἑλλάδα, ἔχει δημιουργήσει ἕνα εἶδος «κόμπλεξ» καὶ στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία;

Δὲν πρέπει νὰ μιμηθοῦμε τὰ λάθη τοῦ δυτικοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ νὰ δοῦμε καὶ τὸ διαφορετικὸ κοινωνικὸ πλαίσιο, μέσα στὸ ὁποῖο ἐκδηλώνεται ἡ παρουσία τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας.

Ὅμως, ὑπάρχει καὶ ἡ ἀντίθετη θέση, καὶ εἶναι ἡ θέση τῶν πολλῶν, ποῦ ὑποστηρίζουν τὴν ἀκολουθία τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξία. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι πλήρωμα ζωῆς, λέγουν, καὶ δὲν μπορεῖ νὰ μὲν ἔξω καὶ μακριὰ ἀπὸ αὐτή. Σήμερα μοιάζουν οἱ Ἐκκλησίες σὰν τὰ λησθημένα βαγόνια σὲ μιά γραμμὴ τοῦ ἠλεκτρικοῦ σταθμοῦ, ἢ σὰν τὶς βάρκες ποῦ τὶς ἔχει πετάξῃ τὸ κύμα σὲ μιά ἀπόμερη ἀκρογιαλιά. Καὶ συμπεραίνουν πῶς οἱ Ἐκκλησίες καὶ ἡ Ἐκκλησία μας πρέπει νὰ τρέξουν, καὶ μάλιστα, ὅσο γίνεται γρηγορώτερα.

Ἀρχιμανδρίτης

Νεκτάριος Χατζημιχαῆλς

Διδάκτωρ τῶν Πανεπιστημίων
Στρασβούργου καὶ Θεσ/νίκης
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 25 Δεκ. '76

Τὸ ράβο τῶν ἱερέων

Ὁ Σύνδεσμος Κληρικῶν Ἑλλάδος διετύπωσε τὸ αἴτημα νὰ ἐπιτραπῆ εἰς τοὺς ἱερεῖς ὅταν κυκλο-

φορούν έκτος τῆς περιοχῆς τῆς Μητροπόλεως, στήν ὁποίαν ἀνήκουν, νά φοροῦν μαῦρο κοστούμι, ἀντί ράσου.

Ὁ πρωτοπρεσβύτερος κ. Πυρουνάκης «ἐγκρίνει καί ἐπαυξάνει» τὸ αἴτημα. Σχετικῶς ἐδήλωσε:

«Δὲν ἔχω καμμιά ἀντίρρηση νά φοροῦν πολιτικά οἱ ἔγγαμοι κληρικοί (οἱ λεγόμενοι τοῦ λαοῦ) ὄχι μόνον ἐκτός ἔδρας, ἀλλὰ καί ἐντός. Ἀκριβῶς, ἐπειδὴ τὰ ράσα δὲν κάνουν τὸν παπᾶ. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀγάμους ἐπειδὴ εἶναι μοναχοί, ἔχουν ἰδιαιτέρο λόγο νά μὴν ἀποχωρίζονται τὸ μοναχικὸ σχῆμα, παρ' ὅλον ὅτι κι αὐτοὶ στήν πράξη ἀναμιγνύονται στὰ κοσμικά».

Δηλαδή, νά ξαναγυρίσωμε στήν ἀρχαία παράδοσι, ὅταν, μέχρι τοῦ Θ' αἰῶνος οἱ κληρικοὶ φορούσαν τὴν ἴδια μὲ τοὺς λαϊκοὺς ἐνδυμασία, ἀλλὰ μαύρου χρώματος, χάριν σεμνότητος καί εἰς διάκρισιν ἀπὸ τὰς κοσμικὰς «περιφανεῖς καί πεποικιλμένας ἐσθήτας». Μόνον οἱ καλόγηροι εἶχαν ἰδιαιτέραν περιβολὴν καί ἄφηναν γένεια—φαίνεται, ὅμως ὅτι, ἐπειδὴ τὰ πρῶτα χρόνια ἐτύγχανον ἰδιαιτέρο σεβασμοῦ ἀπὸ τὸν λαόν, ἐγενικεύθη τὸ ράσον καί ἡ μακρὰ κόμη...

Ὁ τ. Εἰσαγγελεὺς Ἐφετῶν κ. Εὐστάθιος Ἰ. Παυλάκος, εἰς ἐπιστολήν του στὸν Τύπο ἀντετάχθη.

«Τοῦτο—λέγει—ὄν τελείως ἀπαράδεκτον διὰ τὴν Ὀρθοδοξίαν—θὰ εἴη βέβαιον ἀποτέλεσμα τὴν ἐκμηδένισιν τῆς ἱεροπρεπείας καί τὴν μείωσιν τοῦ γοήτρου τῶν Ὀρθόδοξων Ἱερέων, ὄντων λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου καί οὐχὶ μόνον δημοσίων ὑπαλλήλων τὸ ἐπάγγελμα ἅμα δὲ καί τὴν παράλληλον ἔλλειψιν τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ τοῦ λαοῦ πρὸς τοὺς «κοσμικοὺς» κατ' ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας, ἔχοντας τούτους πλήρως ἐξομοιωθῆ ἐκτός τοῦ Ναοῦ καί τῆς ἐνορίας των μὲ τὸ κοινόν».

Ἀντιθέτως, ὁ γνωστὸς θεολόγος

δημοσιογράφος κ. Σπύρος Ἀλεξίου ὄχι μόνον δέχεται τὸν περιορισμὸ τῆς ρασσοφορίας στήν θεία λειτουργία, ἀλλὰ καί τὴν θεωρεῖ ἐπιζήμια στήν Ἐκκλησία, γιὰ τὴν ἀποστέρησί της, ἀπὸ ἱκανὰ καί μορφωμένα στελέχη.

«Τὸ ράσο—ἔγραψε σὲ ἄρθρο του—εἶναι ἡ κύρια αἰτία ποῦ ἀναγκάζει μορφωμένους ἀνθρώπους νά μὴ προσέρχονται στὸν κλῆρο. Τὸ βλέπει αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία καί ξέρετε τί κάνει γιὰ νά συμπληρώσῃ τὰ ἐφημεριακὰ κενά; Μειώνει τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα. Δηλαδή ὑποχρεώνεται νά δεχθῆ ὄχι ὀλιγογράμματους ἀλλὰ ἀγράμματους καί ἀστοιχείωτους γιὰ νά τοὺς κἀν κληρικούς καί μ' αὐτοὺς νά ὀδηγήσῃ τὸν κόσμον στὸν σωστὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ».

Ἡ ἐπίσημη, ὅμως, Ἐκκλησία δὲν φαίνεται νά εὐνοῇ καμμιά ἐλαστικότητα. Σχόλιον τῆς ἐφημερίδος τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», ἀναφέρει τὰ ἑξῆς:

«Ἐξέτισε τοὺς συντηρητικὸς ἀναγνώστες τῶν ἐφημερίδων ἡ εἴδησι πὼς ὁμάδα ἱερέων ἐζήτησε νά καθιερωθῆ ἡ δυνατότητα τῶν κληρικῶν νά φοροῦν μαῦρο κοστούμι ἔξω ἀπὸ τὴς Μητροπόλεως στὴς ὁποῖες ὑπηρετοῦν, ἀντί ράσου. Δὲν γνωρίζωμε ποιά σκόπιμότητα μπορεῖ νά ἐξυπηρετήσῃ ἡ τυχὸν καθιέρωσι αὐτοῦ τοῦ μέτρου ὅπως ἀκριβῶς προτείνεται. Ἡ μᾶλλον ὑποψιάζεται κανεῖς καί χωρὶς νά τὸ θέλῃ πὼς ὑποποῖ σκοποὶ κρύβονταί πίσω ἀπὸ αὐτὴ τὴν πρότασι. Θὰ ἦταν πιὸ εἰλικρινὲς ἂν προτεινόταν ἡ ἀνταλλαγὴ τοῦ ράσου μὲ τὸ κοστούμι ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, ὅπως αὐτὸ ἰσχύει στὴς ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἀλλὰ δὲν βλέπουμε, ἐμεῖς τουλάχιστον, τέτοια ἀνάγκη στὸν ἑλλαδικὸ χῶρο. Ἀντίθετα φρονούμε ὅτι τὸ μέτρο δὲν τὸ ἐπιδοκιμάζει οὔτε ὁ λαὸς μας, στὴ μεγάλη του πλειονότητα, οὔτε κᾶν καί οἱ κληρικοὶ μας στήν ὁλότητά τους».

Σήματα από τὸ Διάστημα;

Στὰ 1960, ἓνας διάσημος Ἀμερικανὸς ἀστροφυσικὸς, ὁ δόκτωρ Φράνκ Ντραϊήκ ἔθεσε σὲ ἐφαρμογὴ ἓνα σχέδιο ποὺ ὠνομάσθηκε «OZMA», ποὺ εἶχε σκοπὸ νὰ συλλάβῃ πιθανὰ σήματα ποὺ στέλνονταν ἀπὸ ἐξω γῆνους.

Πάνω ἀπὸ 150 ὥρες, τὸ τεράστιο τηλεσκόπιο τοῦ ἐθνικοῦ ἀστεροσκοπείου τοῦ Γκρήν Μπάνκ, στὶς ΗΠΑ ἔστρεψε τοὺς δέκτες του στὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ ἀκούσῃ κάθε σῆμα ποὺ τυχὸν θὰ στελνόταν ἀπὸ νοήματα ὄντα.

Οἱ ἔρευρες κατευθύνονταν πρὸς δυὸ γειτονικὰ ἄστρα μὲ τὸν ἥλιο, ποὺ θεωρητικὰ ἦταν δυνατὸν νὰ ἔχουν πλανῆτες, οἱ ὁποῖοι ἐπίσης ἦταν δυνατὸν νὰ φιλοξενοῦν ζωὴ.

Τὸ πείραμα ἦταν μιὰ ἀποτυχία: Ὁ δόκτωρ Ντραϊήκ δὲν συ.έλαβε τίποτα.

Ἄλλὰ καὶ τὸ ἀντίθετο θὰ ἦταν ἐκπληκτικό. Γιατὶ πράγματι θὰ χρειάζονταν ἓνα ἐξαιρετικὸ σύνολο συμπτώσεων γιὰ νὰ πετύχῃ τὸ «OZMA» ἀποτελέσματα.

Ἀπὸ τότε τὸ πείραμα ἐπανελήφθη πολλὰς φορές, στὶς ΗΠΑ καθὼς καὶ στὴν ΕΣΣΔ. Μέχρι τώρα αὐτές οἱ ἔρευρες δὲν ἀπέδωσαν τίποτα. Ἄλλὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει τίποτα, γιατί εἶναι γνωστὸ ὅτι γιὰ νὰ ὑπάρξῃ περίπτωση ἐπιτυχίας, θὰ ἔπρεπε πολλὰ γιγάντια ραδιοτηλεσκόπια νὰ εἶναι ἐστραμμένα συνεχῶς πάνω σὲ ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια ἄστρα. Πράγμα ποὺ

ἀπὸ οἰκονομικὴ πλευρὰ οὔτε νὰ τὸ σκεφτῆ μπορεῖ κανεὶς. Ἐλλείπει λοιπὸν πιστώσεων, τὰ σοβαρὰ πειράματα δὲν συνεχίστηκαν, καὶ ὅλα ἔδειχναν ὅτι ἡ πιθανότης μιᾶς «λήψης ἐπαφῆς» εἶχε ἀναβληθῆ γιὰ τὸ ἀπώτερο μέλλον.

Στὶς ἀρχὲς ὁμως τοῦ Δεκεμβρίου, ἓνα σημαντικὸ γεγονός ἐρχόταν νὰ ξαναβγάλῃ στὴν ἐπιφάνεια τὴν ὑπόθεση.

Γιὰ πρώτη φορὰ, μιὰ διεθνὴς ὀργάνωση, ἡ Διεθνὴς Ἐνωση Τηλεπικοινωνιῶν, στὴν Γενεύη, ἔπαιρνε τὴν ἀπόφαση νὰ μελετήσῃ τὴν ὑπόθεση.

Ἀνῆγγειλε ὅτι ἀνέθεσε σὲ μιὰ ἀπ' τὶς ἐπιτροπές της νὰ μελετήσῃ ποῖα εἶναι τὰ πιθανὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἐξωγήινων σημάτων, γιατί, ἔλεγε:

«Πιστεύεται τώρα ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ συλλάβουμε τὰ ραδιοηλεκτρικὰ σήματα ποὺ στέλνονται ἀπὸ ἄλλους πολιτισμοὺς ἐκτὸς τοῦ δικοῦ μας».

Τὸ γεγονός εἶναι ὅτι, ὅλο καὶ ποῖο πολλοὶ σοφοὶ συμφωνοῦν ὅτι ἡ ὑπαρξὴ σκεπτομένων ὄντων σὲ ἄλλους πλανῆτες εἶναι ὄχι μόνον δυνατὴ ἀλλὰ καὶ σίγουρη. Ἐνας μάλιστα Σοβιετικὸς ἐπιστήμων δήλωσε πρόσφατα: «Τὸ θαῦμα δὲν θὰ ἦταν νὰ ὑπάρχουν ἐξωγήινοι, ἀλλὰ νὰ μὴν ὑπάρχουν».

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἄστρων στὸ σύμπαν εἶναι τόσο σημαντικὸς

— πολλές εκατοντάδες δισεκατομμύρια μονάχα στον Γαλαξία μας — που είναι στατιστικά παραδεδομένο πώς ένας μεγάλος αριθμός απ' αυτά έχουν πλανήτες όπου μπορεί να αναπτυχθή σκεπτόμενη ζωή.

Γι' αυτό, ή απόφαση της διεθνούς ένωσης τηλεπικοινωνιών δεν φαίνεται καθόλου «παράλογη» πολύ περισσότερο «γελοία». Οι σοφοί δεν κρύβουν μάλιστα πώς αυτή ή απόφαση θα σημαίνει ίσως ένα πολύ σημαντικό βήμα προς την ανακάλυψη έξωγήτων πολιτισμών. Και πράγματι, για πρώτη φορά, οι σοφοί πολλών χωρών, συγκεντρωμένοι στα πλαίσια της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών θα μπορούσαν

να ανταλλάξουν τις απόψεις τους και να συνεργαστούν σ' ένα θέμα, που μέχρι τώρα, ήταν το αντικείμενο μεμονωμένων πειραμάτων.

Έτσι λοιπόν, μέσα σε διάστημα λιγώτερο από ένα χρόνο, οι ενδιαφερόμενοι αστρονομικοί θα συγκεντρωθούν στην Γενεύη για να επεξεργαστούν μια έκθεση, στην οποία θα λένε, τί είδους σήματα είναι εκείνα που είναι δυνατόν να εκπέμπωνται από έξωγήττους και τα όποια θα πρέπει να μελετώνται στο μέλλον σε διεθνή κλίμακα.

Γ. ΠΩΠ

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ, 9 Ιαν. '77

Ο άνθρωπος και τὰ ζῶα

Θεολόγοι, ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι, φιλόσοφοι και παιδαγωγοί αγωνίζονται να μᾶς ἐξηγήσουν ποιοί είναι τὸ χαρακτηριστικό, πὸν ξεχωρίζει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὰ ζῶα: τὸ πνεῦμα, ἡ ψυχὴ, ἡ ἐσωτερικὴ διάσταση, πὸν κάνει δυνατὴ τὴ διαίρεση ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου σὲ παρατηρητὴ καὶ παρατηρούμενο, θεατὴ καὶ θέαμα, κριτὴ καὶ κρινόμενο, ἡ συνέπεια λόγων καὶ ἔργων, ἡ διάθεση γιὰ ἔρευνα καὶ ἐπαναθεώρηση ὄλων ἐκείνων τῶν ἀντικειμένων καὶ φαινομένων πὸν τὸν ενδιαφέρουν;

Ὅλα αὐτὰ τὰ ἀποκλειστικὰ γνωρίσματα μαζί μὲ τὰ ἐφόδια σὲ γνώσεις, ἰκανότητες καὶ ἦθη

ζωῆς κάνουν τὸν ἄνθρωπο ὄχι μόνο διαφορετικὸ ἀπὸ τὰ ζῶα, ἀλλὰ καὶ ἱκανὸ νὰ διαφέρῃ σὲ ὅλα τὸς πολὺ ἀπὸ τὸν ὅποιονδήποτε συνάνθρωπό του.

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΙΤΣΙΩΤΗΣ

Σύμβουλος ΚΕΜΕ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 16 Δεκ. '76

“Ανήλικο ζῶο” ὁ ἄνθρωπος

Ὅλοι οἱ πραγματικὰ φιλόληλοι ἄνθρωποι τοῦ κόσμου: Οὐμανιστές, εἰρημιστές, δημοκράτες, σοσιαλιστές, ὅποια κι ἂν εἶναι ἡ γλῶσσα μας ἢ τὸ χρῶμα τοῦ δερματός μας, ὑποφέ-

ρομε δεινά, γιατί τὸ ξέραμε ὅτι εἴτε ἀπὸ ἀπερισκεψία εἴτε ἀπὸ δειλία εἴτε καὶ ἀπὸ συμφέρον (καὶ οἱ τρεῖς εἶναι μορφές τῆς φιλαυτίας), δὲν ἐπράξιμε ὅ,τι ἔπρεπε καὶ ὅ,τι μπορούσαμε νὰ πράξομε γιὰ νὰ γλυτώσομε τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ ἀ.θρώπου. Εἴμαστε ἐπομένως συνυπεύθυνοι γιὰ τὴ βαθιὰ κρίση ποὺ περνάει σήμερα καὶ ἡ εἰρήνη καὶ ἡ παιδεία καὶ ἡ δημοκρατία. Ἄν ὅμως τὸ ἔγκλημά μας ἔχει κάποιο ἐλαφρυντικό, εἶναι ὅτι ἀποκτήσαμε ἐπιτέλους τὴν ἐπίγνωσή του. Ἀπόδειξη: ἡ κρίση τῆς συνείδησής μας, ἡ ἀγωνία μας. Τοῦτο ἐγὼ τὸ θεωρῶ καλὸν οἰκῶν γιὰ τὸ μέλλον. Ἀπὸ τὴν πίκρα καὶ τὶς τύψεις μας δὲν γίνεται, θὰ διδαχτοῦν οἱ γενεές ποὺ ἔρχον-

ται καὶ ἀσφαλῶς θὰ σεβαστοῦν μὲ τὸ λόγο καὶ θὰ τιμήσουν μὲ τὴν πράξη περισσότερο ἀπὸ ἡμᾶς τὴν πολιτικὴ διαθήκη ποὺ τοὺς ἀφήνει ὁ καημὸς καὶ ἡ μεταμέλειά μας: «Κανένας δὲν εἶναι δίκαιος μέσα σὲ μιὰν ἀδικὴ πολιτεία». Καὶ τότε ὑπάρχει ἐλπίδα νὰ γίνουν λιγότερο ἀδικοὶ οἱ ἄνθρωποι μέσα σὲ λιγότερο ἀδικὲς πολιτείες, δηλαδὴ νὰ πᾶνε πιὸ κοντὰ πρὸς τὴ δικαιοσύνη.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἓνα ἀνήλικο ἀκόμα ζῶο, φίλε. Σκέψου το αὐτὸ βαθιά, ὅταν θὰ μείνεις μόνος. Καὶ μὴ τὸν κρίνεις πολὺ αὐστηρά.

Ε. Π. ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΣ
ΤΟ ΒΗΜΑ, 25 Δεκ. '76

Ἡ ἀγυρτεία εἰν παραψυχολογία

Συγκέντρωσα τὰς διαφημίσεις «μάντεων» κλπ., πού ἐδημοσιεύθησαν εἰς δύο ἔβδομαδιαῖα «περιοδικὰ ποικίλης ὕλης» τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας, τὰ ὁποῖα ἔχουν συνολικὴν κυκλοφορίαν 100.000 περίπου φύλων, ἀλλὰ διαβάζονται ἀπὸ διπλάσιους τοῦλάχιστον ἀναγνώστας. Πρόκειται περὶ περιοδικῶν λαϊκοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ πού ἔχουν τὰς διαφημίσεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους. Κατόπιν τὰς ἐταξινόμησα, τὰς ἐμελέτησα καὶ τὰς ἐπεξεργάσθην μετὰ προσοχῆς καὶ ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων καὶ κατέληξα εἰς ὠρισμένα συμπεράσματα, τὰ ὁποῖα νομίζω ὅτι δὲν στεροῦνται ἐνδιαφέροντος.

Ἄναγλυφος ἀναδύεται ἡ ἀγυρτεία καὶ ἀπὸ τοὺς «τίτλους» τοὺς ὁποίους ἐπικαλοῦνται οἱ διαφημιζόμενοι διὰ νὰ ἐπιβάλουν τὴν αὐθεντίαν των: «μέντιουμ ψυχοερευνητρία ἐξ Ἀνατολῆς»: «δίπλωμα καὶ βραβεῖο μὲ πολυετὴ πείρα στὴν Ἰνδία»: «πτυχιούχος τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μιλάνου καὶ μέλος τῆς Ἀμερικανῆς Ὀμοσπονδίας»: «δίπλωμα καὶ βραβεῖον τηλεπαθείας αἰγυπτιακῶν σπουδῶν»: «ἀστρολόγος μέντιουμ ἐξ Αἰγύπτου, ἐπιστρέψασα ἐξ Ἀμερικῆς»: «δίπλωμα ἀραβικῶν, ἰνδικῶν, ἑλληνικῶν σχολῶν διεθνοῦς φήμης»: «τηλεπάθεια μὲ δίπλωμα διεθνῆς ἐκ Λονδίνου»: «διπλωματοῦχος Ψυχικῆς Ἑταιρίας μακρῆς ἀποστάσεως»: «μέντιουμ τῶν πανεπιστημίων Νέας Ὑόρκης, Λονδίνου, Τυβίγγης, Ρώμης, Βερολίνου καὶ Παρισίων»: «διπλωματοῦχος Ψυχοκοινωνιολογικῆς Ἑταιρίας Ἀθηνῶν»: «μέλος τῆς Διεθνοῦς Ὁμάδος Ραδιονικῶν Παραψυχολόγων, διεξάγει ψυχικὰς ἐρεῦνας μὲ κομπιούτερ βάσει προγραμματισμοῦ πού ἐπετεύχθη κατόπιν πολυετῶν προσπαθειῶν ὁμάδος ἐρευ-

νητῶν παραψυχολογίας ξένου πανεπιστημίου»...

Ὑπενθυμίζομεν ὅτι τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1975, λόγω τῆς ἐντυπωσιακῆς διαδόσεως τῆς ἀστρολογίας, 186 ἐπιστήμονες, μεταξὺ τῶν ὁποίων 18 κάτοχοι τοῦ Βραβείου Νόμπελ, ἔδωσαν εἰς τὴν δημοσιότητα κοινὴν δήλωσιν, εἰς τὴν ὁποίαν διεκήρυξαν ἀνεπιφυλάκτως τὴν ἀποτελεῖ ἀσυγχώρητον ματαιοδοξίαν ἡ ἀνθρωποκεντρικὴ ἐρμηνεία τῆς οὐρανίας τάξεως καὶ ὅτι «οἱ ἀστρολόγοι εἶναι τσαρλατάνοι καὶ ὅσοι δέχονται τὰς συμβουλὰς των καὶ τὰς προβλέψεις των εἶναι βέβαιοι ὅτι ἐμπαίζονται». Τὰ φαινόμενα τῆς ὑπνώσεως, ἀφ' ἑτέρου (ὑπνωτισμὸς καὶ ὑποβολή), μολοντί ἐπιστημονικῶς βεβαιωμένα, οὐδεμίαν δύνανται νὰ ἔχουν σχέσιν πρὸς τὴν μαντικὴν καὶ τὴν μαγείαν, οὕτε δύνανται ν' ἀποτελέσουν ἀντικείμενον ἐπαγγελματικῆς ἐκμεταλλεύσεως.

Ἡ παραψυχολογία, τέλος (τηλεπάθεια, τηλεκινήσις, τηλεπλασία κλπ.) καὶ ὁ πνευματισμὸς μὲ τὰς διαφόρους μεθόδους ἐπικοινωνίας μὲ τὸ «ὑπερπέραν» πολὺ ἀμφισβητοῦνται ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης καὶ τὰ σχετικὰ πειράματά των ἔχουν ἐπανειλημμένως ἀποδείξει ὅτι ὅταν καλοῦνται «πνεύματα» διαπρεπῶν νεκρῶν, αἱ «ἀπαντήσεις» των πάντοτε ἀντανακλοῦν τὸ πνευματικὸν ἐπίπεδον τοῦ καλοῦντος καὶ ὄχι τοῦ καλουμένου. Καὶ ἂν ὁ καλὸν εἶναι ἡλίθιος ἐξευτελίζεται πολὺ τὸ «πνεῦμα» τοῦ μεγάλου ἀνδρός ὁ ὁποῖος ἐκλήθη. Τὸ γεγονός ἀποδεικνύει ὅτι ὅλα αὐτὰ γίνονται μᾶλλον ἐρῆμν τῶν «πνευμάτων»...

Θ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ, 23 Ἰαν. 1

«Μήνυμα στους πολίτες του Κόσμου»

Για πρώτη φορά στην ιστορία των Ήνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, ο Τζίμμι Κάρτερ όρκισθείς την Πέμπτη 20 Ιανουαρίου ως 39ος Πρόεδρος της παγκοσμίου αυτής υπερδυνάμεως, άπηύθυνε μήνυμα όχι μόνον στους συμπατριώτες του, αλλά και προς το έξωτερόκο.

«Απεφάσισα —είπε— να μιλήσω και σε σας, πολίτες του κόσμου, που δεν παίρνετε μέρος στις έκλογές μας, αλλά, παρ' όλα αυτά, θα επηρεάζεσθε από τις αποφάσεις μου. Πιστεύω ακόμη πώς, σαν φίλοι που είστε, έχετε το δικαίωμα να ξέρετε με ποιόν τρόπο ή νέα κυβέρνηση των Ήνωμένων Πολιτειών θα ασκήση τη δύναμη και την επιρροή της χώρας.

»Θέλω να σας διαβεβαιώσω, πώς οι σχέσεις των Ήνωμένων Πολιτειών με τις άλλες χώρες και τους λαούς του κόσμου θα καθοδηγούνται, κατά την διάρκεια της θητείας της κυβέρνησής μας, από την επιθυμία μας να διαμορφώσουμε μιὰ παγκόσμια τάξη, που να ανταποκρίνεται περισσότερο στους ανθρώπινους πόθους. Οι Ήνωμένες Πολιτείες θα τηρήσουν την υποχρέωσή τους να

δοθηθήσουν στην δημιουργία μιὰς σταθερής, δίκαιης και ειρηνικής παγκόσμιας τάξεως».

Έν συνεχεία μίλησε για την ανάγκη να εξασφαλισθούν τα βασικά δικαιώματα κάθε ανθρώπου να είναι ελεύθερος: από την φτώχεια, την πείνα, την άρρωστια και την πολιτική καταπίεση —γι' αυτό το έργο, όμως, χρειάζονται οι ΗΠΑ και την βοήθεια όλων, την συνεργασία όλων με βάση «την αμοιβαία εμπιστοσύνη και τον αμοιβαίο σεβασμό».

Μακάρι, ή ανάληψις των καθηκόντων του κ. Τζίμμι Κάρτερ ως Πρόεδρου των ΗΠΑ ν' αποβή όρόσημο μιὰς καλύτερης περιόδου για τον Άνθρωπο.

Ο Άνθρωπος και τα δικαιώματα

—Τί είναι ο Άνθρωπος; ρωτάει σε μιὰ πρόσφατα δημοσιευμένη μελέτη του ένας ακαδημαϊκός δάσκαλος του Νέου Κόσμου.

—Τό όν που έχει δικαιώματα, άπαντά. Και έπειτα διευκρινίζει: Δικαιώματα, που τό ίδιο προσάλλει, και που αναγνωρίζονται.

Ὁ διακεκριμένος εκπαιδευτικός καὶ Φιλολόγος κ. Ε.Π. Παπανούτσος, σὲ ἄρθρο του (ΒΗΜΑ, 23 Ἰαν.), θεωρεῖ αὐτὸ τὸν ὀρισμὸ ἐλαττωματικόν, ὅπως εἶναι ὅλοι οἱ ἄπλοι καὶ λιγλόγοι ὀρισμοί. Καὶ ἐξηγεῖ:

1. Δικαιώματα ἔχουν καὶ ἄλλα «ὄντα», πολιτικά (αἱ Ἀρχαί) ἢ νομικά (ὄργανώσεις).

2. Ὄντα εἶναι καὶ τὰ ζῶα. Δὲν ἔχουν δικαιώματα στὴ ζωή; Ἄν δὲν τὰ σκοτώνουμε οὔτε τὰ ἀφήνουμε νηστικά, ἂν τὰ προστατεύουμε ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς των καὶ τὰ βοηθοῦμε νὰ μεγαλώσουν τὰ παιδιὰ τους κλπ. κλπ. αὐτὰ τὰ κάνουμε ὄχι γιατί τὰ δικαιοῦνται (ὅπως οἱ ἄνθρωποι), ἀλλὰ ἐπειδὴ τὰ ζῶα μᾶς ὠφελοῦν ἢ μᾶς διασκεδάζουν ἢ μποροῦν νὰ μᾶς κάνουν κακό;

Ὁ κ. Παπανούτσος προτιμᾷ τὸν ὀρισμὸ, ὃ οποίος προκύπτει ἀπὸ τὴν φιλοσοφία τοῦ Κάντ.

«Κοίταξε —εἶπε— νὰ ἐνεργεῖς καὶ νὰ αἰσθάνεσαι ἔτσι, ὥστε ποτὲ νὰ μὴ μεταχειρίζεσαι τὸν ἄνθρωπο ὡς μέσον ἀλλὰ πάντοτε νὰ τὸν ἔχεις σκοπὸ στίς προθέσεις καὶ στίς πράξεις σου.

»Δὲν ἔχω συναντήσει —γράφει ὁ κ. Παπανούτσος— ὡς τώρα πῶς ὑψηλότερη προτροπή, πὼς νὰ δείχνει τέτοιαν ἐπιστοσύνη καὶ τόσο σεβασμὸ στὸν ἄνθρωπο ὡς ἄνθρωπο. Ἐὰν τὴ μεταφέρουμε στὸ σχῆμα τοῦ ὀρισμοῦ καὶ τὴ συσχετίσουμε μὲ τὴν παραπάνω ἀνάλυσή μας, θὰ ἔχουμε τὴν ἐξῆς ἀπλή καὶ συνάμα βαρυσήμαντη φόρμουλα: «Ἄνθρωπος εἶναι τὸ μοναδικὸ μέσα στὸ γνωστὸ μας σύμπαν

ὃν πὼς ἔχει τὸ ἀναφαίρετο δικαίωμα νὰ λογαριάζεται πάντοτε σκοπὸς καὶ ποτὲ ὡς μέσον». Αὐτὴ —θὰ παραδεχτοῦμε— εἶναι ἡ γλώσσα τοῦ γνήσιου οὐμανισμοῦ καὶ καταλήγει:

»Τὰ δικαιώματα ὁμῶς συνυφαίνονται μὲ ἰσομεγέθεις εὐθύνες. Νὰ λογαριάζεσαι (ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ σου) ὡς ἄνθρωπος, δὲν εἶναι μόνο δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ εὐθύνη. Τὸ πρῶτο μᾶς ἀρέσει, τὸ δεύτερο ἀποφεύγουμε νὰ τὸ ὁμολογήσουμε. Τὸ «ὡς χαρίεν ἄνθρωπος» τοῦ ἀρχαίου ποιητῆ, ἔχει δύο ὄψεις, τὴ μιὰ φανερὴ, τὴν ἄλλη ἀφανῆ: — Τί χαριτωμένο πρᾶγμα εἶναι νὰ εἶσαι ἄνθρωπος! — Ἄλλὰ καὶ τί βαρὺ, τί ἀσήκωτο πρᾶγμα εἶναι νὰ εἶσαι ἄνθρωπος...».

Σύνορα καὶ φυλές

«Κόσμος χωρὶς φυλές — θὰ εἶναι ὁ «αὐριανός», σ' ἓνα ἀκαθόριστο μακρινὸ αὐριο, ὑποστηρίζει σὲ βιβλία του ὁ Γάλλος καθηγητῆς Ζάκ Ρυφφιέ — «ἓνας κόσμος χωρὶς σύνορα, ὅπου θὰ ἔχη κυριαρχήσει ἡ κατανόηση καὶ ἐξαφανισθῆ κάθε προστριβή».

Πῶς θὰ μπορέση νὰ γίνῃ ἓνα τέτοιο ὄνειρο, πραγματικότης;

«Ὅλες οἱ φυλές ἀνακατεύθηκαν, γράφει, καὶ θὰ μπερδεύθουν ἀκόμη περισσότερο. Ἔτσι, ἀργὰ ἢ γρήγορα, ἐπάνω στὴ γῆ, θὰ ὑπάρχῃ πληθυσμὸς ὁμοιόμορφος, μὲ ἄτομα μέσου ἀναστήματος, μὲ ἐπιδερμίδα ἡλιοψημένη, μὲ μάτια ἀκαθορίστου χρώματος καὶ γενικά, μὲ

χαρακτηριστικά από αυτά που έχουν οι Λευκοί άνθρωποι».

Με την δημιουργία ενός ενιαίου κόσμου, όπως είναι ο σημερινός, με την δυνατότητα των ανθρώπων να ταξιδεύουν άνετα από τη μία ήπειρο στην άλλη, με την διεθνή οικονομική, τεχνική, επιστημονική, έμπορική συνεργασία που παίρνει διαρκώς μεγαλύτερες διαστάσεις, ή έτερομυξία Λευκών, Μαύρων, Κιτρίνων, θα γενικευθῆ, κατά τον Γάλλο ειδικό.

Τὰ ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που είχε κάθε φυλή, θα συγχωρευθούν και έτσι, μετά από μερικές δεκαετίες, δεν θα υπάρξει στον κόσμο παρά μία ενιαία φυλή, με ομοιόμορφα χαρακτηριστικά στοιχεία. Τότε, ή βιολογία θα ἔχη δλοκληρώσει τὸ θαῦμα της...

Ἐάν θα συμβῆ αὐτό, θα τὸ ἴδουν γενεές μελλοντικές. Ἐν τῷ μεταξὺ — σ' ἕναν ἀκαθόριστο ἀριθμό... αἰώνων — και τὰ σύνορα και οἱ φυλές θα ὑπάρχουν. Ὅπό-τε θα ὑπάρχει και τὸ ὑψηλὸ παν-ανθρώπινο ἰδεῶδες τῆς παγκο-σμίου ἀδελφότητος χωρὶς φυλε-τικές και ὅποιες ἄλλες διακρί-σεις. Ὁ ἄνθρωπος, ὄχι ὡς παθη-τικὸ κύτταρο τῆς βιολογίας, ἀλ-λά ὡς δημιουργὸς πολιτισμῶν, μπορεί νὰ προχωρήσει στὸν φω-τεινὸ δρόμο τῆς Ἀγάπης!

“Ὅλοι πιδιεύουν πλὴν... Ἰαπώνων..

Τὸ ἀμερικανικὸ ἴδρυμα δημο-σκοπήσεων Γκάλλοπ, ἐν συνεργα-σίᾳ μετὸ ἴδρυμα Κέττερινγκ, ἔ-

θεσε 100 ἐρωτήματα σὲ 10.000 ἄτομα 70 χωρῶν (πλὴν τῶν κομ-μουνιστικῶν, τῶν περισσοτέρων ἀραβικῶν και μερικῶν στρατιωτι-κῶν δικτατοριῶν, που δὲν ἐπιτρέ-πουν σφυγομετρήσεις τῆς κοινῆς γνώμης).

Σχετικῶς, μετὴν θρησκεία, στὴν πλειοψηφία που κλιμακῶνε-ται ἀπὸ 60% (στὴν Ἀγγλία) μέχρι 93% (στὴν Ἀφρική) οἱ ἄνθρωποι που ἐρωτήθηκαν σὲ κά-θε χώρα — ἐκτὸς ἀπὸ μία, τὴν Ἰαπωνία — πιστεύουν στὸ Θεὸ ἢ σ' ἕνα παγκόσμιο πνεῦμα και βέ-βαιῶνουν ὅτι ἀνήκουν σὲ μιὰ ἐκ-κλησία, θρησκευτικὴ ὁμάδα ἢ πί-στη. Ἀπὸ τὰ προηγμένα ἔθνη μό-νο οἱς Ἠνωμένες Πολιτεῖες, τὸν Καναδὰ και τὴν Ἰταλία ἢ πλειο-ψηφία πιστεύει στὴν μεταθανά-τια ζωὴ ἢ σ' ἕνα Θεὸ που παρα-κολουθεῖ, τιμωρεῖ ἢ ἀνταμεῖδει τοὺς ἀνθρώπους γιὰ τὶς πράξεις τους.

Στὴν πραγματικότητα, οἱ Ἠ-νωμένες Πολιτεῖες εἶναι ἢ πιὸ φι-λόθρησκη ἀπὸ τὶς προηγμένες ἐκ-βιομηχανισμένες χώρες, μετὴν πλειοψηφία που θεωρεῖ τὶς θρη-σκευτικὲς δοξασίες ὅτι εἶναι «πο-λὺ σημαντικές». Ἡ μόνη ἀθεϊστι-κὴ χώρα ἀπὸ τὸν μὴ κομμουνιστι-κὸ κόσμον εἶναι ἡ Ἰαπωνία, ὅπου μόνο τὸ 15% ἀκολουθεῖ κάποια ἀπὸ τὶς καθιερωμένες θρησκείες.

“Ἐνα ἔξυπνο νήπιο

Ὄνομα: Παμφίλα, κόρη τῆς Φατιμά, νέγρας 27 ἐτῶν, διεξευ-γμένης ἀπὸ τὸν σύζυγό της Οὐ-άτσον και ἡμιπαράλυτης.

Ήλικία: 31 μηνών.

Τόπος: Κλήβελαντ του Όχάιο των ΗΠΑ.

Δεδομένα του «αίνιγματος» για τους επιστήμονες της Άμερικής: Αυτό το νήπιο των δύο ετών και έπτά μηνών πηγαίνει στο σχολείο! Το άπόγευμα, όταν συνοδεύη τή γιαγιά της στην «υπεραγορά» διαβάζει με δυνατή φωνή τις ονομασίες των προϊόντων και οι διάφοροι πελάτες τήν παρακολουθούν με άπορία. Έμφανίζεται κανονικά στην τηλεόρασι για να άπαγγείλη το άλφάβητο ή να διαβάση τίτλους άπό έφημερίδες.

Σέ ήλικία έννά μηνών έπρόφερε δύσκολες λέξεις όπως μπράτσο, χέρι, πόδι. Στους δώδεκα μήνες μπορεί και ονομάζει διάφορα μέλη του σώματός της. Στους δεκαοκτώ, το λεξιλόγιό της περιλαμβάνει τετρακόσιες λέξεις.

Τώρα, παίζει: σκάκι, μπιλλιάρδο και πίνγκ-πόνγκ με σοβαρό ύφος και με δεξιοτεχνία.

«Έχει ικανότητες νηπίου διπλάσιες ήλικίας» λέγουν οι παιδίατροι. Άλλά, δέν ξέρουν γιατί. Οι ψυχολόγοι προβληματίζονται. Είναι πιο εύκολο, λέγουν, να ανακαλύψης τις αίτιες τής πνευματικής καθυστερήσεως άπό εκείνες τής αντίθετου περιπτώσεως.

«Κληρονομικότης;», έρωτούν. Άλλά, πώς;

Έζητησε

τόν θάνατο

Παράξενος πολύ ήταν ο σκοπός του «ένδικου μέσου» του Γκάρυ Μάρκ Γκίλμορ, στην άμερικανική πολιτεία Γιούτα, ο όποτος, έζήτησε — και έπέτυχε — να μη μετατραπή ή θανατική καταδίκη του εις ισόβια δεσμά. Κατά κανόνα ζητείται το αντίστροφο. Έντούτοις ύπεστήριξε το αίτημά του, μη άνεχόμενος να ζήση το ύπόλοιπον τής ζωής του στη φυλακή — διότι καθώς φαίνεται, στην Γιούτα των Ήνωμ. Πολιτειών, όταν καταδικάζουν σε ισόβια «έννοούν ισόβια».

Ο κατάδικος άγωνίστηκε για να... τουφεκισθή! Έπαψε τον δικηγόρο του, ο όποτος ύπέβαλε αίτησιν μετατροπής τής ποινής, έξύθρισε τον δικαστή, ο όποτος έκηρύχθη ύπέρ των ισόβιων δεσμών και έν τέλει όρηκε... δικαιοσύνη...

Ήταν δικαιοσύνη ο θάνατος; Ναι — εάν δικαιοσύνη είναι το «αίμα άντι αίματος», διότι ο κατάδικος ήταν φονιάς. Άλλά, ένας φονιάς άρρωστος. Έσχότωσε άσκόπως...

Δέν είναι, όμως, ή έπιμονή του καταδίκου να θανατωθή, μία άπόδειξις τής άξίας τής εις ισόβια δεσμά καταδίκης;

Ο ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τὰ Γραφεία τοῦ «Ἴλισου», Δραγατσανίου 6, ὄροφος 6ος, (Πλατ. Κλαυθμώνος), εἶναι ἀνοικτὰ μόνον κάθε Δευτέρα, Τετάρτη καὶ Παρασκευή 9.30 - 12.30 π.μ. Τηλέφ. Γραφείων 3246 - 837.

Ἰωάννινα. Ἰωάν. Νικολαΐδης, Μασσοῦκα 22, Λαμία. Κ. Παπαγεωργίου, Ὀλυμπίου 32, Πάτραι. Δ. Πουρνάρας, Μεγ. Ἀλεξάνδρου 31, Θεσ)νίκη. Τούλα Λιώτα - Προδρομίδου, Γενναδίου 16, Θεσ)νίκη. Ἄδ. Συναϊώτου, Ἀβέρωφ 10, Ἰωάννινα.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλοῦμεν, ἀποστέλλετε μὲ ταχυδρομικὴν ἢ τραπεζιτικὴν ἐπιταγὴν εἰς τὴν διεύθυνσιν: «Κωστὴν Μελισαρόπουλον, Δραγατσανίου 6, Ἀθήνας, 122». Ἀποστολαὶ μὲ τραπεζιτικὰς ἐντολὰς μᾶς δυσκολεύουν.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη ἀποσταλέντα στοὺς κατωτέρω συνδρομητὰς μας, ἐπεστράφησαν ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον μὲ τὴν σημείωσιν: «μετώκησε» ἢ «ἄγνωστος». Παρακαλοῦνται ὅσοι τοὺς γνωρίζουν νὰ τοὺς εἰδοποιήσουν, ἢ νὰ μᾶς δώσουν τὰς διευθύνσεις των.

ΑΘΗΝΩΝ

Καίτη Ἀθανασίου, Ἀμαλίας 12. Β. Ἀλεξόπουλος, Μελά - Παναγίτσας, Κηφισιά. Ἀ. Βενέτης, Φιλοτίμου 22. Δαν. Ζαχαρόπουλος, Κηφισίας 49. Πέτρος Καμπουρόπουλος, Ξούθου 6. Εὐστ. Καστριανάκης, Ἴπποκράτους 81. Στ. Μαυροειδῆς, Φιλολάου 81. Καισ. Μπιράκης, Παπαθύμιου 6. Ἰω. Μπουρνούς, Ἀλιπέδου 18, Πειραιεύς. Π. Ντάφης, Ριανκούρ 37. Ἠλ. Πολυχρονόπουλος, Μακρῆ 12. Βιλ. Ρογκάκου, Βερναρδάκη 5. Κ. Σπανέλης, Ριζάρη 10. Λεων. Τσάχαλος, Χ. Τρικούπη 7.

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Π. Βλαχάκης, Βασ. Κων)νου 62, Χανιά. Ν. Κουλούρης, Μισοῦλη 13, Χαλκίς. Χρ. Μαυρίδης, Ἄρμαν 15, Δράμα. Λ. Μούτσιος, Πουτέτση 15,

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΟΝ ΓΗ·Ι·ΝΟΝ ΒΙΟΝ

Παν. Βανδῶρος,	Ἀθήναι
Σπ. Βορίσης,	»
Νικ. Μαλακός,	»
Λυσ. Μητσοτάκης	»
Γεώρ. Στεργίου,	Ψυχικό
Χρ. Σολομωνίδης,	Ἀθήναι
Λίζα Τρύφανος,	Χαλάνδρι
Ζαφ. Γιαννέλης,	Μυτιλήνη
Ἰω. Λιδανίδης,	Θεσσαλονίκη
Σ. Ρωμανιάς,	Καβάλα

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

(μὲ τὴ σειρὰ λήψεως)

Ἰωάννου Ἀ. Παπαβασιλείου: Ὁ σύγχρονος τραγικὸς ἄνθρωπος καὶ τὸ λυτρωτικὸν ροδοχάραμα. Ἀθήναι 1976.

Εὐαγ. Σταμάτη: Ἑλληνικὰ μαθηματικά. Ἀθήναι 1976.

Εὔης Παπαδήμα: Ψιθυρίσματα (ποιήματα). Ἀθήναι 1976.

Εὐαγ. Παπαχρήστου—Πάνου: Στὴ σκιά τοῦ ἀμπελώνος (ποιήματα). Ἀθήνα 1976.

Παν. Βλαχοπούλου: Λογοτεχνία καὶ Μαθηματικά. Ἀθήναι 1976.

Ντίνου Μακρυγιάννη: Ζωὴ εὐλογημένη (ποιήματα).

Μαρίας Σάββα: Σταθμὸς στὸ χρόνο καὶ στὸ χρονο. Ἀθήνα 1976.

Ἔφης Κ. Αἰλιανοῦ: Κατοπτρισμοὶ (ποιήματα). Ἀθήνα 1976.

Παύλου Κριναίου: Ἀλληλογραφία

μέ τον Ἅγιο Φραγκίσκο (ποιήματα). Ἀθήνα 1976.

Δέσποινας Πατρινού: **Homo animo Ateno**. 1976.

Ρίτας Μηλιώρη: Ρωγμές (ποιήματα). Ἀθήνα 1976.

Γιάννη Καραβίδα: Τὸ Πολυτεχνεῖο στὴν ποίηση τῆς Λιλῆς Ἰακωβίδη (δοκίμιο). Ἀθήνα 1976.

Διονύση Χιώνη: Ἐκρηξη καὶ ἡρέμηση (ποιήματα). Ἀθήνα 1976.

Ξενοφ. Ζολώτα: Κοινωνικὴ εὐημερία καὶ Οἰκονομικὴ Ὁργάνωση. Ἀθήνα 1976.

Ντίνας Ἴνγκμπερ: Ἰσραήλ.

Ἡλία Σιμοπούλου: Προσπελάσεις (ποιήματα). Ἀθήνα.

Στέλιο Μπινιάρη: Πικρὲς ὥρες (ποιήματα).

Γεωργίου Δ. Καψωμένου: Ἐπιγράμματα. Χανιά 1976.

Ρόης Παπαγγέλου: Ἀτλαντίδα (ποιήματα). Ἀθήνα 1976

Ρόης Παπαγγέλου: Ἄτομα (ποιήματα). Ἀθήνα 1977.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Νέα Σύνορα (Γεν.—Μάρτ., Ἀπρ.—Ἰούν. 76).

Κρητικὴ Ἑστία (Σεπτ., Ὀκτ. '76).
Ἡπειρωτικὴ Ἑστία (Σεπτ.—Ὀκτ.).
Ὁ κόσμος τῆς Ψυχῆς (Σεπτ.—Ὀκτ.).

Πνευματικὴ Κύπρος (Ὀκτ., Νοέμ.).
Σύγχρονη Σκέψη (Νοέμ.).

Ἐνοριακὰ Χρονικὰ (Νοέμ.—Δεκ.).
Σμύρνα (Ὀκτ., Νοεμ.—Δεκ.).

Ἀχαϊκὰ Χρονικὰ (Ὀκτ.—Δεκ.).
Κρίκος (Νοέμ.—Δεκ.).

Ὁ Φυσιολάτρης (Δεκ., Ἰαν.—Φεβρουάριου).

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΗΤΩΝ

Τὸ περιοδικὸ «Νέα Σύνορα» τοῦ κ. Δημ. Βαλασκαντζῆ δημοσιεύει σὲ ξεχωριστὰ φύλλα πὺν μπορούν ὠραιότατα νὰ διβλιωθεθῶν, «Ἀνθολογία Ποιητῶν». Ἡ συμμετοχὴ εἶναι ἀνέξοδη. Ἡ ἀνθολογία τοῦ τελευταίου τεύχους περιέχει ποιή-

ματα τῶν ποιητῶν Τέλη Ἀγγελῆ, Γ. Ἀγγελίδη, Κλαίρης Ἀγγελίδου, Μαρίας Ἀγγελίδου, Ἡλία Ἀγγελοπούλου, Κώστα Ἀγγελοπούλου, Στέλλας Ἀγγελοπούλου, Λ. Ἀγγέλου, Φώτη Ἀγγουλέ, Χρηστίνας Ἀγιακλή, Ἀντῶνη Ἀγιοπετρίτη, Σταύρου Ἀγοραστοῦ, Ἀργύρη Ἀγραφιῶτη, Δημοσθένη Ἀγραφιῶτη, Νίκου Ἀδάλογλου, Ἀγνῆς Ἀδάμ.

ΕΚΔΗΛΩΣΙΣ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ 12.000 ΙΣΡΑΗΛΙΤΟΠΑΙΔΩΝ

Στὸ 16ον Δημοτικὸν Σχολεῖον Θεσσαλονίκης ἔλαβε χώραν συγκινητικὴ τελετὴ εἰς μνήμην 12.000 Ἰσραηλιτοπαίδων τῆς πόλεως πὺν ἐξοντώθηκαν ἀπὸ τοὺς Ναζί.

Ἐγίαν ὀμιλίης ἀπὸ ἐκπαιδευτικῶν παράγοντες καὶ οἱ μαθηταὶ ἀπήγγειλαν ποιήματα καὶ τοαγοῦδια σχετικὰ μὲ τὸ χαμὸ τῶν ἀθῶν παιδιῶν.

Τὸ κτίριον τοῦ 16ου Δημοτικοῦ Σχολείου εἶναι εἶναι δωρεὰ τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινοτήτος Θεσσαλονίκης εἰς μνήμην τῶν χαμένων παιδιῶν τῆς.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΙ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ»

Βόλος: Γ. Κουκουβίνος
Δράμα: Φιλ. Τζάλλας
Ζάκυνθος: Ν. Ταμπάλης
Ἡράκλειον: Λ. Κουτῆς
Θεσσαλονίκη: Ἰω. Στάσας, Ἄν. Χρηστίδης.

Καβάλα: Κ. Παπαγεωργίου
Κέρκυρα: Ἄ. Ἀβραμίδης, Κ. Ἀγίου
Κομοτινῆ: Ἰ. Σαμουρκασιδης

Λαμία: Κ. Φαλίδας
Λάρισα: Ἄριστ. Σοφίτης
Μυτιλήνη: Ἄριστ. Ἀρμούντας

Ἐάνθη: Εὐέλπις Ράνος
Πάτρα: Ἀθ. Κοντοσάκης

Ρόδος: Μ. Φωστιέρης
Σῦρος: Π. Ζαραφανίτης

Χαλκίδα: Θ. Οἰκονόμου
Χανιά: Ν. Βαρδάκης

Ἀμμόχωστος: Ἄνδρ. Τσόκκος
Λεμεσός: Ἀντώνιος Στυλιανοῦ

Λευκωσία: Ἀχ. Ζαβαλλῆς
Πάφος: Κ. Καθητζιώτης
Ἰσταμποῦλ: Γ. Βακαλόπουλος.

ΤΑΚΗΣ ΔΟΞΑΣ

Σε ηλικία μόνον 63 ετών και στην μεγάλη άκμή του πνευματικού έργου του, απέβωσε, στὸν προσφιλή του και ἀχώριστο Πύργο τῆς Ἡλείας, ὁ ἐκλεκτὸς λογοτέχνης Τάκης Δόξας. Ἦταν, στὴν κυριολεξία, ἕνας σμιλευτὴς τοῦ λόγου, ἀπὸ τοὺς λίγους, πού διακρίνεται στὸ ἔργο τους ἢ πολύμοχθη καλλιέργεια, ἢ καλλιτέπεια, ἢ ἄρμονία. Ὁ λόγος του ἦταν σὰν ἕνα γλυκὸ κελάρυσμα.

Ὁ Τάκης Δόξας εἶχε τιμήσει τὸν ΙΛΙΣΟ μὲ ἀνέκδοτη συνεργασία του.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΟΛΟΜΩΝΙΔΗΣ

Ὁ Ἱστοριογράφος ἐξ Ἰωνίας

Σὰν ἀετὸς ἀνοίξε τὶς φτερούγες γιὰ τὸ μακρινὸ ταξίδι χωρὶς πιά γυρισμὸ... Τὴν τελευταία του πνοὴ ἄφησε στὴ πόλη τῆς Παλλάδος, ἀλλὰ, ἀσφαλῶς, ἢ τελευταία του σκέψη πέρασε τὸ Αἰγαῖο, κι' ἔφθασε στὶς ἀκτὲς τῆς Ἰωνίας, γιὰ νὰ δώσῃ τὸν τελευταῖο χαιρετισμὸ στὰ ἅγια χῶματα τῆς Ἰωνίας, στὸ χῶρο τῆς νοσταλγίας του.

Σὰν ποτάμι ἀστεῖρευτο πόντιζε καὶ δρόσιζε ἄλλον τὸν Ἑλληνικὸ χῶρο μὲ τὰ βιβλία του, πού ἀφιέ-

ρωσε στὶς «χαμένες πατρίδες».

Ξεχείλισμα χαρᾶς καὶ θαυμασμοῦ ἦταν οἱ ἐξακόσιες διαλέξεις, πού τὸ καλλικέλαδο ἀηδόνι τραγουδοῦσε σὲ κάθε πόλη, καὶ κωμόπολη καὶ σὲ κάθε νησί μας.

Ἡ Χρῆστος Σολομωνίδης, ἦταν ἕνας ὕμνος ἀτελείωτος στὴ Σμύρνη καὶ στὴν Ἰωνία.

Πᾶν λίγο καιρὸ, ἢ ἐπάρατος ἀσθένεια τὸν εἶχε ρίξει στὸ κρεβάτι.

Ἡ ἐπιστῆμη ἔδωσε τὸν τιτάνιο ἀγῶνα γιὰ νὰ μᾶς τὸν ξαναδώσῃ κοντὰ μας γερόν! Ἀλλοίμονο, ἢ φρικτὴ ἀρρώστεια τὸν ἐκυρίευσε. Ὁ ἀγῶνας ἦταν ἄνισος, ἢ καρδιά του σταμάτησε... Ὁ Θεὸς τὸν πῆρε κοντὰ Του...

Ἦταν ἡ Παρασκευὴ 18 τοῦ Δεκέμβρη 1976, πού τοῦ Χρήστου Σολομωνίδη ἔκλεισαν γιὰ πάντα τὰ φωτεινὰ του μάτια.

Στὸν Εὐαγγελισμό, πού τόσα χρόνια ἦταν Σύμβουλος... ἐκεῖ στὸ λευκὸ του δωμάτιο παρέδωσε ἤρεμα καὶ ἀθόρυβα τὴν ψυχὴ του στὰ πόδια τοῦ Χριστοῦ...

Ὁ ἀκούρατος ἐργάτης τοῦ Ἐθνικοῦ μεγαλείου, ὁ Πρύτανις τῆς λογοτεχνίας καὶ δημοσιογραφίας, μεταφέρθηκε στὸ ἐκκλησάκι τῆς Ριζαρείου Σχολῆς, πού τόσο ἐργάσθηκε ὡς Πρόεδρός της γιὰ τὸν τελευταῖο ἀσπασμὸ...

—Μεγάλε, πολυγαπημένε μας Χρήστο Σολομωνίδη, κοιμήσου ἤσυχος τὸν ὕπνο, τὸν ἀξύπνητο στῆς Παλλάδος τὸ χῶμα... Κανείς μας δὲν πρόκειται νὰ σὲ ξεχάσῃ, γιατί ἤσωνα ὁ μεγάλος βάρδος τῆς Ἰωνίας — τῆς Θράκης — τοῦ Πόντου...

Ἡ Ἑλλάδα, μὲ ἄφατο πόνο, χύνει θερμὰ δάκρυα πάνω στὸ νεοσκαμμένο σου τάφο.

Σκορπίζω καὶ ἐγώ, ἢ ταπεινὴ σου θαυμάστρια τὰ δάκρυά μου, μαζί μὲ λίγα λουλούδια τῆς Μακενικῆς Γῆς, πού τόσο ἀγαποῦσες...

Ἐρατῶ—Αἰκατερίνη Γ. Μέλλου

Στὸν Χρῆστο Σολομωνίδη

Ἡ δρῦς ἔπεσε... ξεφύλλισαν τὰ πέ-
 ταλα
 τῆς ζωῆς κι' ἔγιναν μῆνες...
 Μνήμες πού χαϊδεύουν τὰ αἱματό-
 βρεχτα
 ἀκρογιάλια τῆς Ἰωνίας...
 Μνήμες ἀπὸ τὸ ξερρίζωμα τῆς προσ-
 φυγιάς,
 μῆνες πού γυρίζουν γύρω ἀκλόνη-
 νητες μὲ
 τὴν φλόγα τῆς πίστεως τοῦ γυρισμοῦ
 στὴ γῆ τῶν πατέρων...
 Ἡ μορφὴ σου, Χρῆστο Σολομωνίδη,
 χάραχθηκε
 βαθειὰ στὸ εἶναι μας μαζὺ μὲ τὸ
 σπαραξικάρδι
 τῆς Φυλῆς μας...
 Γύρω χτυποῦν χάλκινες καμπάνες ἢ
 ὀμορφιὰ τῆς
 ψυχῆς, τὸ μεγαλεῖο τοῦ πνεύματος...
 Προχωροῦμε μαζὺ τὰ χαράματα, τ'
 ἀπομεσήμερα,
 τὰ δειλινὰ στὴ Σμύρνη, τὴν πατρί-
 दा σου,
 στὸν ἄνω καὶ κάτω μαχαλά, στὴν
 Ἁγία Φωτεινὴ,
 στὴν παραλία τῆς στὴν σημαιστο-
 λισμένη μὲ τὸν
 Ἑλληνικὸ στρατό, γεμάτη φέως! κ'
 ἄλλοτε μέσα στὶς
 φλόγες τῆς φοβερῆς καταστροφῆς...
 πού ἢ σκαπάνη
 τῶν χρόνων δὲν θὰ τὴ θάψει ποτέ...
 Ἄφησες μηνύματα, φωνῆς πού ρι-
 γοῦν στὸν ἀγέρα
 τῆς θύμησης στὴν ὑπαρξὴ τῆς Φυλῆς.
 Χρῆστο Σολομωνίδη, ἢ Μοῖρα ὕφανε
 τὸ στημόνι
 τῆς ὑπαρξῆς σου στὸ φῶς τὸ αἰώνιο
 μὲ δάφνες καὶ μυρτιές...
 Φεγγυοβολᾶς πίσω ἀπ' τὸ θάνατο,
 ἢ φωνὴ σου
 ἀντιλαλεῖ στὴν κάθε γωνιὰ τῆς γῆς
 μας,
 ἐνῶ ἐσὺ βρίσκεσαι στὰ παλάτια τῆς
 γαλήνης
 τοῦ ἄπειρου μὲ τοὺς ἀσφόδελους
 τῆς ψυχῆς μας
 στοὺς καθρέπτες τῆς ἀθανασίας...
 Τὸ μεγαλεῖο τῆς μορφῆς σου στὸ
 ἄρμα τῶν χρόνων
 θάνατι φωτεινὸς φάρος, σύμβολο ἀκα-
 τάλυτο τῆς

ἀδουλωτῆς ὑπαρξῆς μας...

Ἀπόστολε τοῦ γένους, Ἱεροφάντη
 τῆς Φυλῆς
 μὲ τὰ μεγάλα ὀράματα καὶ ἰδανικά,
 ζωντάνευες μὲ τὴν δύναμη τῆς πέν-
 νας σου,
 τὴν δύναμη τῆς φωνῆς σου τὸ
 ὄνειρο τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἢ Σμύρ-
 νη μας...

NANA KONTOY

Ἰδιοκτήτης: Ἐκδόσεις «Ἰλι-
 σὸς» Συν.Π.Ε., Δραγατσανίου
 6. Ἐκδότης - Διευθυντής: Κω-
 στῆς Ν. Μελισσαρόπουλος,
 Πλατ. Ἑθνικῆς Τραπεζῆς 3,
 Φιλοθέη. Προῖστάμ. Τυπογρα-
 φεῖου: Ε. Σωτηρόπουλος &
 Σία, Κερατσινίου 72, Τ.Τ.
 209-Τηλ. 5224728.

Τιμὴ τεύχους δρχ. 30
 Ἀθήναι, Ἰανουάριος-Φεβρ. 1977

Στὸν γάτο μας

Μὲ καθυστέρησι ἐλάβαμε ἀπὸ
 τοὺς φίλους μας, στὴ Δροσιά
 Ἀττικῆς, τὸ ζεύγος Φάλμπου,
 ἕνα πολὺ συμπαθητικὸ ποιημα-
 τᾶκι γιὰ τὸν γάτο τους, πού
 ἔχασαν «ἀναπάντεχα», καθὼς
 μᾶς ἔγραψαν. Τὸ δημοσιεύουμε
 πρὸς χάριν αἰσθητικῆς ἀπολαύ-
 σεως ὄλων τῶν φίλων τοῦ ΙΛΙ-
 ΣΟΥ καὶ ψυχικῆς τῶν συμπαρα-
 στάσεως.

Στὰ στήθια μας μέσα τώρα κοι-
 μᾶσαι.....

θυσιάστηκες, μικρὲ μας φίλε,
 μὴ μᾶς κουράσεις ἄλλο πιά,
 Ναι θυσία ἔγινες γιὰ μᾶς,
 τοὺς ἀνάξιους ἀνδρώπους
 πού γεράσαμε μὲ τὴν ἀγάπη σ'
 ἑσᾶς ζῶα...

Καὶ μὲ τὰ νυχάκια σου
 πού τάχεις γιὰ νὰ μᾶς παίξεις,
 ἔσχισες στὰ δυὸ τὴν καρδιά

μας
 καὶ κλειστηκες γιὰ πάντα μέσα
 σ' αὐτὴν.

Στὰ στήθια μας μέσα κοιμᾶσαι
 καὶ τώρα καὶ πάντα κι' αἰώνια,
 ἀξέχαστε, μικρὲ, καλέ μας φι-
 λε, πιστέ,
 Φίλιππος καὶ Εὐτυχία Φάλμπου

Τὸ ὠραιότερο δῶρο
ΕΝΑ ΚΑΛΟ Β ΖΗΛΙΟ

Βλέπε Τιμοκατάλογον Βιβλίων

εἰς σελ. 2 ἐξωφύλλου

(Ἐπὶ ἀποστολῆς ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν)

Ἐγγράψετε νέους συνδρομητὰς

Συνδρομὴ 1977 δρχ. 150 (ἐξωτερικοῦ \$ 6.00)

Ἄλλοι οἱ συνδρομηταὶ ἐσωτερικοῦ ἔχουν δικαίωμα
νὰ ἀγοράζουσι τοὺς τόμους ἐπιλογῆς

Α΄ Τριετίας 1956—1957—1958

Β΄ Τριετίας 1959—1960—1961

ἕκαστον πρὸς δρχ. 160 ἀντὶ δρχ. 200

Ἡ συνδρομὴ τοῦ 1977 εἶναι δρχ. 150. Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸ \$ 6.

Αἱ συνδρομαὶ ἢ ἀντίτιμον βιβλίων νὰ ἀποστέλλωνται μὲ
ταχυδρομικὴν ἢ τραπεζικὴν ἐπιταγὴν ἐπ' ὀνόματι Κωστῆ Μελισ-
σαροπούλου, Δραγατσανίου 6, Ἀθήνας 122. Ὅχι ἐπ' ὀνόματι
«ΙΛΙΣΟΥ». Ὅχι μὲ τραπεζικὴν ἐντολήν

Κυκλοφορεῖ

τὸ βιβλίον

Η ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΙΣ

Τοῦ Ἑγγλοῦ συγγραφέως

ΙΡΒΙΝΓΚ ΚΟΥΠΕΡ

Τὸ μεγάλο πρόβλημα

τῆς Μεταφυσικῆς

σὲ ἐκλαϊκευση

ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Δρχ. 80